

פרוטוקול הוועדה לאיכות הסביבה עיריית תל אביב

מיום שני, ז' אייר התשפ"ה, 5/5/25 (4/2025)

מאמץ שימור העצים בעיר תל אביב יפו

ע"י פלג בר-און - אגרונום בכיר, פקיד היערות העירוני

נכחו - חברי הוועדה

פרופ' נח עפרון
סטלה רות אבידן
איתמר אבנרי
איתן בן עמי
מירה רדזינר

נעדרו

ברנדט באור
מוטי רייפ
חן אריאלי

יו"ר הוועדה, חבר מועצה
חברת ועדה, "יד אליהו ירוקה"
חבר ועדה, חבר מועצה
חבר ועדה, מנהל הרשות לאיכות הסביבה וקיימות
מזכירת ועדה

חברת ועדה, "קהילת מעוז אביב"
חבר וועדה, חבר מועצה
חברת ועדה, סגנית רה"ע

מוזמנים נכחו

אופיר כהן	פעיל סביבה
אלי דראי	בוחן רישוי בכיר גנים ונוף במשרד מהנדס העיר
אסנת בנימין	אדריכלית, אילנאית ופעילת סביבה
אשר לוי	נציג מבקרת העירייה
בר טל	פעיל סביבה
טל נדב	רכזת יער עירונית ברשות לאיכות הסביבה וקיימות
טניה דדון	פעילת סביבה
יעל דורי	ראש תחום תכנון "אדם טבע ודין"
לימור שלהב	פעילת סביבה
סיניה זילברמן	פעילת סביבה
עומרי עו"ד	נציג היועמ"ש
עמית	תמלילן סאמיט
פלג בראון	אגרונום בכיר פקיד יערות עירוני
קרן מילצין	מתכנתת רק"ל ומטרו - מנהלת הרקל
ראובן שירזי	פעילת סביבה
שרון פינלי	פעילת סביבה

עיר ללא הפסקה

5/5/25 סיכום בנקודות

מיום שני, ז' אייר התשפ"ה, 5/5/25 (4/2025)

מאמץ שימור העצים בעיר תל אביב יפו

● סקירה כללית

- העירייה מחויבת להגדלת מספר העצים בעיר ולשימור עצים קיימים.
- תל אביב-יפו שואפת לנטוע כ-10,000 עצים חדשים מדי שנה עד 2030.
- יש לשמר עצים קיימים לצד התחדשות עירונית.

● הוצגו מאמצי העירייה לשימור עצים, מצב קיים, אתגרים ושיפורים

● רציונל עירוניות מקיימת

- חוק ה-300-30-3 מנחה את התכנון העירוני המקיים.
- החוק כולל כיסוי צומח ממוצע של 30%, 3 עצים נראים מכל בית, ושטח ירוק במרחק 300 מטר מכל תושב.
- כיסוי הצמרות בתל אביב עומד על כ-18%.

● ניתוח שכונות ספציפיות

- יש הבדלים משמעותיים בכיסוי הצומח בין שכונות שונות בעיר.
- בשפירא כיסוי הצומח הוא 12%, ובפלורנטיין 6%.
- הבדלים אלו משפיעים על הטמפרטורה המורגשת בקיץ.

● סטטוס עצים בשלבי התכנון

- קביעת סטטוס העצים נעשית בכל שלבי התכנון, מתב"ע ועד היתר.
- ישנם שלבי תכנון וביצוע שונים, המשפיעים על שימור העצים.
- יש לבחון את ההתאמה בין התכנון לביצוע בפועל.

● מחזור חיי עץ בעיר

- עצים נחשפים להשפעות סביבתיות וטראומות במהלך חייהם בעיר.
- פיתוח, בנייה, מזיקים חדשים וכריתה לא חוקית משפיעים על תמותת עצים.
- יש לטפל בכריתות לא חוקיות ובפגיעות בעצים לשימור.

● דוגמה לפרויקט שימור מוצלח

- בפרויקט בקינג ג'ורג' הצליחו לשמר כמעט 100% מהעצים. מתוך 138 עצים, 133 לשימור ושלושה לכריתה, עם 166 נטיעות חדשות.
- בשאיפה לשימור על אופי הרחוב עם מינים דומים.

● אתגרים בתב"עות ישנות

- תב"עות ישנות עלולות להוביל לכריתת עצים ותיקים.
- יש לפנות לפקיד יערות ארצי במקרים של עצים חשובים.

עיר ללא הפסקה

● תשקיף עצים

- תשקיף עצים נועד לסמן עצים חשובים לפני תחילת התכנון.
- יש להבין את הקריטריונים לבחירת תוכניות לתשקיף עצים.
- יש לוודא שאדריכל העירייה מודע לחשיבות התשקיף.

● גמישות בשלב תוכנית העיצוב

- יש גמישות מסוימת בשלב תוכנית העיצוב, אך מוגבלת יותר משלב התב"ע.
- אפשר לעשות מגרעות כדי לשמר עצים בשוליים.
- קשה מאוד לשנות תכנון שכבר הודבק על העץ.

● אתגרים בשלב ההיתר

- בשלב ההיתר קשה יותר לשנות סטטוס עצים.
- במקרה של פיקוס שדרות במינץ 10, ההיתר נעצר והעץ הועתק.
- יש לעצור היתרים ולערב את היזם והקבלן במקרים חריגים.

● אתגרים בשלב הביצוע

- שלב הביצוע מאתגר, ויש צורך בפיקוח הדוק.
- יש לטפל בגיזום, כריתות ובטיחות, עבודות תשתית ופיתוח.
- יש לפקח על העתקות עצים ולהתמודד עם שינויי אקלים.

● גיזום, כריתות ובטיחות

- לא אושרה כריתת עץ אשל, ובוצע גיזום בטיחותי.
- במקרה של עץ אחר, אושרה כריתה בגלל מצב בריאותי נמוך.
- יש להשקיע באורתופדיה לעצים בעלי ערכיות גבוהה.

● העתקות עצים

- העתקות עצים מורכבות, ואין דרך להבטיח קליטה.
- יש צמצום בשטחים להעתקות, ויש להימנע מחורשות המשמשות כבתי קברות לעצים.
- יש להבטיח השקיה ופיקוח צמודים על עצים מועתקים.

● הפרות ופגיעות בעצים

- יש חשיבות רבה לשיתוף פעולה עם הציבור לדיווח על פגיעות בעצים.
- יש להטיל סנקציות הרתעתיות על קבלנים הפוגעים בעצים.
- יש לבדוק אפשרות לאכיפה עירונית מקומית בנושא שימור עצים.

● כלים לשימור עצים

- יש להשתמש בכלים יצירתיים לשימור עצים, כמו תכנון שבילי אופניים סביב עצים.
- יש להשקיע בבדיקות ממוחשבות ובטכנולוגיות חדשות ולבצע בדיקות מתקדמות לעצים במצוקה.

● שינויי אקלים

- עצים רגישים לשינויי אקלים, כמו מכות חום ושטפונות.
- יש לעקוב אחר עצים רגישים ולספק להם השקיה מספקת.
- יש להגביר את המודעות בציבור לגבי השקיית עצים צעירים.

סיכום:

- יש צורך בשיתוף פעולה הדוק יותר בין העירייה לתושבים כדי להגן על עצים.
- יש לבחון אפשרויות להעברת עצים למדרכות ולחצרות פרטיות.
- יש צורך בשיפור האכיפה העירונית בנושא שימור עצים.
- מוצע לבדוק תב"עות ישנות ולוודא שנהלים קוימו.

פרוטוקול

נח עפרון, יו"ר הוועדה:

שמח שכולכם פה. כפי שכל אחד פה יודע היטב, וכפי ששמענו גם בישיבה הקודמת של הוועדה, בהצגת תוכנית ההיערכות לשינוי אקלים על ידי מורן, העירייה מחויבת בשנים הקרובות להגדלה ניכרת במספר העצים בעיר, באיכותם ובפריסתם הגיאוגרפית. המחויבות הזאת באה לידי ביטוי ביעד השאפתני של נטיעת כעשרת אלפים עצים חדשים מדי שנה, לפחות עד שנת 2030, ויש להניח שגם אחרי זה. אבל המחויבות הזו צריכה לבוא לידי ביטוי גם בשימור העצים הקיימים בעיר, אתגר לא פשוט בעיר שנמצאת בעיצומה של צמיחה והתחדשות עירונית בהיקף חסר תקדים. הפגישה של היום מוקדשת לפלג בר-און, פקיד היערות של תל אביב-יפו, שיציג בפנינו את מאמצי העירייה לשימור העצים, ולאחר מכן ישיב לשאלות ויקשיב להערות של כל הנוכחים. כמו בכל הישיבות של הוועדה הזאת, דברי פלג, כפי שאמרתי, כמו גם דבריי, יתועדו ויתומללו, כדי שגם רבים מהתושבים שלא נמצאים כאן, אך שאכפת להם, יוכלו לעיין בדברים. לפני שנתחיל, אני רק רוצה לומר שהרעיון למפגש הזה נולד כשנתקלנו, למען האמת, כשמירה נתקלה, בתפוצת בוואטסאפ של תושבים אכפתיים. התפוצה נקראת "עצים הם תושבים", וראינו שם את פלג בר-און, פקיד היערות – שהוא אחד מהאנשים העסוקים ביותר שאי פעם פגשתי, ויצא לי לפגוש אנשים עסוקים, והוא היה בקבוצה, ענה לשאלות, התייחס לפניות, קיבל גם תלונות והגיב. ואני רק רוצה לומר באופן אישי עד כמה אני מעריך ומוקיר את העשייה הזאת, ועד כמה אני רואה בזה רף שאני, כאדם שמבלה את ימיו כאן, בבניין העירייה, שואף לעמוד בו, ויודע שאני לא אוכל לעמוד בו כפי שפלג עומד בו. אז פלג, תודה רבה גם על זה, גם על הכול. תודה רבה שאתה פה היום. והבמה שלך.

פלג בר-און: תודה לכם שבאתם. אני רק אגיד שאני רושם כל מה שתגידו. מה שכן, אני אשמח שאם יש שאלות, ואם זה ספציפית על הנושא שאני מדבר עליו, אז בכיף. אם זה באופן כללי, אז תשמרו את זה לסוף. המצגת שתראו היום מתייחסת למצב בשטח. אני לא מנסה לייפות את המציאות. מה שתראו פה, זה גם דברים שאני קיבלתי, כביכול, כירושה, ואיך הם התנהלו עד עכשיו, וגם דברים שיצביעו על איך אנחנו מנסים לשפר ולייעל. אז כל מה שיש פה זו המציאות בשטח, זה מה שיש, זה מה שקורה – וזו האמת לאמיתה.

אסנת בנימין: לא, היינו במפגש כאן, והייתה טלי בר-גיל, שהיא עושה את המיפוי. והיא אמרה שעל עצים צעירים היא בעצם עושה את הגודל של בית הגידול, ולא של העץ, כי ייקח כמה שנים עד שיראו את העץ בהצלחה. זה חשוב. זאת אומרת שאם אתה מתייחס לבית הגידול, זה משהו אחר.

פלג בר-און: מה שאני אראה פה היום מתייחס לשימור של עצים ותיקים. יש לי נגיעה בנטיעות, זה לא תחום ההתמקדות שלי ספציפית. יש לא מעט אנשים בעירייה שמתעסקים בתחום הזה. רוב מה שאני מתעסק בו ביום-יום, זה שימור עצים ותיקים, עצים בוגרים למעשה, לפי חוק פקודת היערות. אני אדבר שנייה על הרציונל בגדול, ומאיפה אני מגיע, מה עולם התוכן שלי וההכשרה שלי. התואר הראשון שלי הוא באגרונומיה בפקולטה לחקלאות ב-2015. בהמשך הייתי חלק מחילופי סטודנטים באוסטרליה, גם בתחום של יערנות ואחרי שנה הפסקה חזרתי, עשיתי תואר שני במכון ויצמן, בתחום של אקולוגיה, עבודת המחקר היתה על אלונים בחרמון. זה מבחינת ההכשרה האקדמית שלי. אחרי התואר השני, הייתי אגרונום עיריית חולון למשך שנה. הנפחים, הדינמיקה בשתי הערים שונים לגמרי. האתגר, העומס, המאמץ, השימור והיחס וההשתתפות של התושבים כאן מאוד שונה. בשנה האחרונה אני פה, בעיריית תל אביב. ואדבר על מה שראיתי בשנה האחרונה, ומה אנחנו מנסים לעשות. רוב מה שתראו פה הוא עדכני, כלומר, מהשנה האחרונה. יש דברים שהם קצת אחורה, אבל הרוב הוא המצב הנוכחי בשטח. למדת לא מעט על התחום של עירוניות מקיימת ומה הרציונל. אז הרציונל שלנו זה בעצם חוק 300-30-3. מה זה אומר החוק הזה? לפי ארגון הבריאות העולמי, עיר מקיימת אומרת שיש כיסוי צומח ממוצע של 30%. כיסוי צומח זה לא רק כיסוי צמרות, אלא גם שטחים ירוקים בעיר. אז גם עצים בוגרים, גם עצים צעירים, גם גינות ופארקים ואפילו מדשאות. בנייתו נתונים, אתייחס בעיקר לכיסוי צמרות, אבל ברציונל, אנחנו מדברים על כיסוי צומח ירוק. שלושה עצים שתושב יכול להבחין מהבית שלו. כלומר, בקו ראייה שלו. ויש הרבה מחקרים של ארגון הבריאות העולמי, שמדברים על

עיר ללא הפסקה

ההשפעות החיוביות מבחינה בריאותית, מנטלית וסביבתית, על קיום עצים במרחב. קיום של שטח ירוק כלשהו 300 מטר ממגורי התושב: שצ"פ, גינה ציבורית, גינה אקולוגית, גינה חקלאית, כל האופציות. אז זה הרציונל שמנחה אותנו, ואת זה אנחנו בוחנים כמה שאפשר כשמנסים לתכנן את המרחב העירוני המקיים. מבחינת פיתוח סביבתי, בעיר ממוצעת בעולם, יש 15% אחוז כיסוי צומח. זה פחות או יותר הכיסוי בערים בעולם. עיר ממוצעת באקלים ים-תיכוני מגיעה לאזור ה-32 מעלות במוצע בקיץ. בעיר מקיימת עם 30 אחוז כיסוי צומח, יש הפחתה דרסטית של כ-7 מעלות במוצע, מה שיכול להוריד את הטמפרטורה הממוצעת בקיץ ל-25 מעלות בצל. שזה משמעותי. ואנחנו יודעים כמה השפעות רחבות יש לדבר הזה.

בואו נדבר על תל אביב – כיסוי צמרות, לא הצומח, כיסוי צמרות מבוצע הוא באזור 18. זה לפי יער עירוני דיגיטלי של עמותת דרך צל, שהם עוסקים במיפוי העצים בישראל, בעיקר בסביבה העירונית. העיר עם הכי הרבה כיסוי צמרות זו קריית טבעון, ששם יש בערך 25-30%. תל אביב נמצאת במקום יחסית גבוה, בטח בארץ ובטח בגוש דן. אבל תל אביב היא עיר גדולה ומקום מורכב. נמשיך ונדבר על שכונות ספציפיות.

אסנת בנימין: מודדים רק את המרחב הציבורי?

פגל בר-און: כן. זה כולל גם עצים פרטיים, אבל כן. כיסוי הצללה מתייחס בעיקר לצירים ציבוריים, זאת אומרת שהם מתמקדים בעצים ציבוריים. אבל הכיסוי והממוצע הוא על כל העיר. הם בעיקר מנסים למפות את המרחב הציבורי. נזכיר שתי שכונות קרובות מאוד: שפירא ופלורנטין. כיסוי הצומח של שפירא הוא כ-12%, ושל פלורנטין 6%. מחקר שנעשה על ידי אור אלכסנדרוביץ', שהוא חוקר של תחום האקלים העירוני, הגיע לזה שההפחתה בטמפרטורות הממוצעות בקיץ יכולה להגיע לעד 14 מעלות בשפירא לעומת פלורנטין, וזה בעקבות כיסוי הצומח הכפול שיש בשפירא לעומת פלורנטין.

איתמר אבנרי: רגע, אתה יכול לחזור שוב על הנתון?

פגל בר-און: כן. בפלורנטין, כיסוי הצומח הוא 6% אחוזים, ובשפירא הוא 12%. ומצאו במחקר הזה, יש למטה את הקישור למחקר, שבשפירא אפשר להגיע להפחתה ממוצעת של 14 מעלות פחות בקיץ. שוב, בעומס חום עירוני, עומס חום פיזיולוגי. זה לא הטמפרטורה הממוצעת, אלא עומס חום שמורגש על גוף האדם, 14 מעלות פחות בשפירא לעומת פלורנטין.

אופיר כהן: זה השכונות הכי חמות בעיר.

פגל בר-און: יש שכונות יותר חמות מפלורנטין אפילו.

אופיר כהן: שפירא היא הכי חמה.

פגל בר-און: שפירא הכי חמה? אז פה רואים דווקא ש-

איתן בן עמי: לפי המחקר שאני מכיר של עודד-

פגל בר-און: אז יש יותר עצים בשפירא-

איתן בן עמי: תכף אתה תראה את מפת החום, ואתה תראה את הפריסה של החום. תן לו רגע. הוא יגיע למפה.

סטלה רות אבידן: אבל זה מ-2020.

פגל בר-און: המחקר מ-2020. נטענו הרבה מאז. אז היום גם אנחנו עושים את המיפוי של איפה אפשר להוסיף עצים ועוד נטיעות, במרחב הציבורי ובמרחב הפרטי. אז יש לנו את נושא הנטיעות בשטחים הפרטיים, וזה גם כמובן עוזר. אבל פה אפשר לראות את מפת החום, שזה אומר Land Surface Temperature, שזה החשיפה של הקרינה כהחזר קרינה מהקרע. ומצאו שרוב השכונות הדרומיות והמזרחיות של העיר הן הרבה יותר חמות מהעיר הלבנה, כלומר האזורים המרכזיים בעיר. וכל פארק הירקון, ושדרות רוטשילד, שדרות ח"ן - הרבה יותר מוצלות ונעימות.

סטלה רות אבידן: סליחה, אבל כל דרום-מזרח העיר זה מאוד קרוב לפארק אריאל שרון, ויש מלא ירק טבעי בין הצפיפות של הבניינים, לכן אני ממש נדהמת.

פגל בר-און: תלוי איפה גם במזרח. פה, למשל, ביד אליהו, גם יש לא מעט עצים.

סטלה רות אבידן: בגלל זה אני גרה שם.

פג בר-און: זה לא כל המזרח, יש שכונות מזרחיות שהן מאוד חמות. יד אליהו זה לא המקרה. אדבר על קביעה של סטטוס עצים בכל שלבי התכנון. למעשה, מתוקף התפקיד שלי, של הרגולציה של תחום הכריתות והרישיונות בעיר, אני נוגע בכל השלבים.

מה זה אומר שלבי התכנון? זה מתחיל משלב התביעה ועד שלב ההיתר. כלומר, משלב הקביעה להתחדשות עירונית - איך בכלל אותו אזור או השכונה תיראה, לעיתים אף עשור קדימה, ועד לשלב ההיתר, ממש לפני שמתחילים את הבנייה. ויצוין שבכל שלב זה התעסקות שונה לחלוטין. אחרי שכבר יש היתר ומתחילים עבודות, מה קורה שם? האם בכלל התכנון מתכתב עם הביצוע?

יש כמה שלבים, גם שלבי התכנון, גם שלבי הביצוע. נדבר לרגע על מחזור החיים של העץ בעיר. בתל אביב, ישנם מופת שניטעו לפני 100 שנים ויותר. עץ ניטע, במהלך שלבי הגדילה והצימוח שלו נחשף לכל מיני מצבי דחק (stress), טראומה. למשל דחק סביבתי, כמו שנות בצורת, כמו שיש לנו השנה לדוגמה, מכות חום, קרינה ועוד. שקרינה חזקה מדי משפיעה בעיקר על עצים צעירים, אם לא משקים בתדירות מסוימת, העץ ייפגע. במידה והצליחו לשרוד את כל תנאי הסביבה העירונית, נגיע לעץ בוגר שהצליח להתבסס במרחב העירוני - וזה לא דבר טריוויאלי. לא כל העצים מצליחים להתבסס בסביבה העירונית.

לימור שלהב: בן כמה עץ בוגר?

פג בר-און: עץ בוגר נחשב מבחינתנו, שוב, זה תלוי אם אנחנו מדברים עכשיו מבחינה רגולטורית, עץ בוגר במרחב הציבורי זה קוטר מעל 10 סנטימטר, בערך בן שלוש שנים.

לימור שלהב: ומעל 20 סנטימטר.

פג בר-און: במרחב הפרטי זה מעל קוטר של 20 סנטימטר זה עץ מוגן מבחינה חוקית. אם לא הגיע לקטרים האלה ולא הצליח להתבסס, אין לו שום סטטוס חוקי, למעשה. מבחינה רגולטורית, זה בערך שלוש שנים מאז שהעץ ניטע.

טניה דדון, פעילת סביבה: להגיע ל-10 סנטימטרים לפחות? זה מה שאתה אומר?

פג בר-און: במרחב הציבורי. במרחב הפרטי זה 20 סנטימטרים.

טניה דדון, פעילת סביבה: אבל עכשיו, אתה טוען שלוקח לעץ להגיע לקוטר של 10 סנטימטרים 3 שנים?

פג בר-און: פחות או יותר. שוב, תלוי באיזה קוטר גם נטעו אותו, באיזה גיל, ובאיזה מצב בריאותי הוא הגיע מהמשתלה.

אסנת בנימין: אם משקים אותו.

פג בר-און: כן, אם השקו אותו כמו שצריך והוא הגיע עם בית שורשים מספיק חיוני, זה באמת תלוי. אבל אנחנו מתמקדים בסטנדרט של משרד החקלאות, שזה נקרא עץ גודל 10. שזה פחות או יותר קוטר גזע של 2.5 סנטימטר. אנחנו כל הזמן משתדלים להעלות את הסטנדרט של העצים הצעירים בעיר ואם זה לא עומד בסטנדרטים שלנו, אנחנו מחזירים למשתלה. זה לגבי העצים הצעירים. אחרי שהם נקלטו והם נחשבים עצים בוגרים, לפעמים יש המשך של השקיה ולפעמים לא. בחמש השנים האחרונות אנחנו מבינים, לעומת העבר, שעץ צריך לקבל השקיה לכל אורך חייו, וזה דבר לא פשוט להשגה. מערכות ההשקיה עם הזמן הולכות ומתקלקלות. מצריך תחזוקה רבה. אבל רק ככה נצליח להגיע לפוטנציאל המקסימלי של העצים. כדי להגיע לידי ניצול מלוא פוטנציאל הצימוח הגנטי שלהם, יש לוודא שהם מקבלים את התנאים הנכונים.

בר טל: כשאתה אומר "לכל אורך חייו", אתה מתכוון גם אחרי 20-30 שנה? זה נכון?

פג בר-און: נכון.

בר טל: הפיקוסים עכשיו בכיכר דיזנגוף המחודשת, עשו להם השקיה?

פג בר-און: כן, כן. עצים חדשים חייבים לקבל.

בר טל: לא, לא החדשים, הוותיקים. אה, הוותיקים. הם לא צריכים השקיה.

פג בר-און: לא הוותיקים. אנחנו אומרים שעץ שניטע היום, אנחנו מייעדים אותו להשקיה לכל אורך חייו. עצים שהם כבר ותיקים, הם התבססו, הם הגיעו למעשה למי תהום.

לימור שלהב: השורשים שלהם נטועים.

פג בר-און: עצים צעירים, אנחנו מתכננים את מערכות ההשקיה לטווח יותר ארוך.

בר טל: בקיצור, כל אורך חייו עד שהעץ מתבסס.

פג בר-און: כן.

בר טל: אוקיי, תודה.

עומרי יוסף, עו"ד: זה היה יותר קשה להגיע למי תהום. יש תעלות למטה.

פג בר-און: כן, אנחנו מדברים על זה שיהיה לעץ צעיר השקיה למעל עשור. שוב, זה לא קורה בכל המצבים, אבל זה האידיאל. לאחר שהעץ התבסס, הוא נחשף כמובן במהלך חייו לעוד דחק אקלימי כאלה ואחרים, ואז יש טראומה שהיא קצת יותר רצינית. אמנם עצים יודעים להתמודד עם תנאי אקלים, בעצימויות מסוימות, אבל במצב דחק אינטנסיבי מידי, לפעמים העץ לא יכול לעמוד בזה. על איזו הכאה אנחנו מדברים? אנחנו מדברים על פיתוח, בנייה ופיתוח מסביב לעץ, על מזיקים חדשים שמגיעים אלינו מכל מיני מקומות בעולם, שהעץ, למעשה, מבחינה גנטית ביולוגית, לא יודע להתמודד עם המזיק הזה, כי הוא לא גדל בסביבה הטבעית שלו. למשל, חדקונית הדקל, היא לא אויב טבעי של העץ הזה מבחינה מקומית, מבחינה גיאוגרפית. יש לנו את סמרנית המייש, יש לנו חיפושיות קליפה כאלה ואחרות, אמברוזיה, שהעצים לא תמיד יודעים להתמודד איתן, ואנחנו צריכים, לעשות התערבות יותר אינטנסיבית, אגרוטכנית או הדברה וכדומה. וגם לזה אנחנו מאבדים עצים, לצערנו, במרחב הציבורי והפרטי. לאחר מכן, אנחנו מגיעים לעץ שעבר הכאה או סטרס אינטנסיבי מדי, ואז או שהעץ, למעשה, עובר תמותה או שהוא הופך לעץ מסוכן. כשהמצב הבריאותי שלו כל כך נמוך וירוד, מסוכן להשאיר אותו. ויש את עניין הכריתה הבטיחותית. מה שאין פה זה עניין של כריתה לא חוקית. זאת אומרת, כריתה שלא עברה את כל הנוהל של בקשת כריתה, של בחינה מקצועית. יש בעיר לצערנו, לא מעט כריתות לא חוקיות, ערלות, ופגיעות בעצים שנקבעו לשימור. גם שם אנחנו מאבדים לא מעט עצים. אתן כמה דוגמאות, לכל שלבי התכנון.

אז שלב התב"ע, שלב תוכנית העיצוב, שזה תכנון מפורט יותר ברמה האדריכלית, ואחרי זה בשלב ההיתר. פה אנחנו רואים פרויקט חדש בקינג ג'ורג'. יש לו שני חלקים - חלק צפוני וחלק דרומי. זה פרויקט ציבורי, ופה זו דוגמה דווקא טובה שהצלחנו לשמר כמעט 100 אחוז מהעצים. גם עצים צעירים וגם עצים ותיקים. השקמים המפורסמים שהם עצי מופת. אפשר לראות את החלק של ההצלחה שיוצרים השקמים האלו, לעומת המשך הכביש, שאין בו הרבה הצלחה, אלא יותר מהשטחים הפרטיים, לדוגמה. מה שקורה פה זה ש-138 סך הכול עצים באותו הפרויקט. 133 עצים לשימור, יש שלושה לכריתה - שניים מהם דקלי תמר, ששם עושים ערוגות יותר מורחבות גם לעצים לשימור וגם לנטיעות חדשות. וגם המצב הבריאותי שלהם לא כל כך טוב. יש ברכיטון אחד שהוא צעיר, כן עץ מוגן, בגלל זה הוא דרוש ברישיון. ויש 166 נטיעות חדשות לאורך הרחוב.

אסנת בנימין: של איזה עצים?

פג בר-און: גם סיסמים, גם סיגלונים.

אסנת בנימין: למה? למה שלא לשמור על האופי של הרחוב עם אותו סוג?

פג בר-און: עם שקמים?

אסנת בנימין: כן.

פג בר-און: שאלה טובה.

אסנת בנימין: צריך לשמור על האופי של המקומות. מתחילים להכניס כל מיני עצים, שיותר קל לכרות אחר כך - אנחנו יודעים את זה. חבל.

פג בר-און: מה הכוונה יותר קל לכרות?

אסנת בנימין: תראה, גם הסיקס וגם הסיגלון נגזמים יותר בקלות. כל העצים שגם בשלכת - יש לך מצב: יש עץ, אין עץ. לעומת פיקוס, שיש לי עץ. אני כל היום רואה את העץ, הנוכחות שלו קיימת.

פג בר-און: אבל סיסם גם ירוק.

אסנת בנימין: נכון, אבל גוזמים אותו הרבה מאוד, אוקיי? מפעילים את הכיוונים שלו, גוזמים, מגבילים.

פג בר-און: תשמעי, אני הייתי רוצה שכל העצים בעיר יהיו פיקוס שקמה, כן? אבל יש לנו מורכבות סביב הדבר הזה.

אסנת בנימין: אבל אם יש לך שדרות היסטוריות, אוקיי? זה אזור היסטורי, יחסית, קינג ג'ורג', ארלוזורוב, אזור היסטורי. אין סיבה להשחית את הרחוב ולהכניס סוגי עצים.

פג בר-און: אף אחד לא אמר להשחית.

עיר ללא הפסקה

אסנת בנימין: בעיניי, ברגע שאתה משבש את האופי של השדרה, ויש לך שם מדרכות טובות, יש לך שם הכול, אין סיבה. לא. יש לנו כל כך הרבה העתקות לעשות, וזה נושא נפרד שאנחנו מדברים עליו. תעשו אותן לרוב הזה ותעבו את השדרה. זה, הוועדה המקומית המחוזית הציעה את זה בזמנו. אני יכולה להרחיב על זה אם תרצה.

פלג בר-און: אז אנחנו מדברים פה על עיבוי של ...

אסנת בנימין: נכון, אבל לעבות אותם באופי של השדרה.

פלג בר-און: באותו מין את מתכוונת.

אסנת בנימין: באותו מין, בוודאי. שדרה בת עשרות שנים.

פלג בר-און: העניין הוא, שיש פה אתגרים אחזקתיים. לבוא ולשתול לאנשים מחוץ לבית פיקוס שקמה - זה נושא לא פשוט. את גרה ליד פיקוס השדרות, יש לא מעט עטלפים, יש לא מעט אנשים שזה פחות מסתדר להם. יש פה אתגרים לא פשוטים. אנחנו צריכים למצוא את האיזון בסופו של דבר, בין שתהיה לנו יותר הצללה ויותר עצים במרחב הציבורי, לבין ההתנגשות עם הקונפליקט עם הרצונות של התושבים. יש אנשים שזה מאוד מפריע להם שהעטלפים יורקים להם פירות על המרפסת.

אסנת בנימין: קודם כול, יש סוגי פיקוס שאתה יכול קצת להסתדר איתם יותר, ואותם צריך לעבות. וגם יש לך מצב שכאילו יש כל כך הרבה אזורים צפופים, שמי שלא רוצה לגור ליד עצים, שיגור בצחיח. לא חסר. אוקיי? עכשיו, מה שמייצר את האקלים זה כמות העלים ועמידות העץ. אוקיי? פיקוס - עץ מאוד עמיד, עומד בכול. אתה יכול להשחית אותו, הוא יצמח. המסה של העלים שיש לו, זה מה שיוריד את החום. זה הכול.

פלג בר-און: כן

אסנת בנימין: לסיסם, יש פחות. ואני אוהבת סיסמים כן?

פלג בר-און: בואו נגיד ככה, זה ברמה של ראש העיר. אישור נטיעה של פיקוס, זה ברמה של ראש העיר.

אסנת בנימין: אין בעיה, טוב לדעת למי להגיע.

פלג בר-און: זה לא דבר פשוט לבוא ולהגיד שהם נוטעים עכשיו 166 פיקוסים חדשים בקינג ג'ורג'. זה אזור אורבני צפוף, אבל שוב, אני בעד. ואם אתם חושבים שזה ראוי להעלות לראש העיר בדבר הזה, אפשר בהחלט לנסות.

עומרי יוסף, עו"ד: מהירות הצמיחה שלהם היא משתנה?

פלג בר-און: כן.

עומרי יוסף, עו"ד: כלומר, ברגע שנטעתי סיסם, או נטעתי פיקוס?

פלג בר-און: פיקוס וסיסם הם שניהם מהירי צימוח, לדוגמה.

אסנת בנימין: פיקוס אתה תעשה העתקה מהאזור, ואז?

עומרי יוסף, עו"ד: לא, לא, אני נטעתי עכשיו - יש לי עץ, אין לי, יש לי חדש.

אסנת בנימין: למה חדש?

עומרי יוסף, עו"ד: כי זה מה שיש עכשיו.

אסנת בנימין: יש לך מקום להעתקה. יש לך מלא עצים שאסור לאבד.

עומרי יוסף, עו"ד: אני עדיין רוצה לדעת את הבדלי הצימוח בעץ חדש. זאת השאלה.

פלג בר-און: יש הבדלי צימוח מאוד גדולים בין מינים שונים.

עומרי יוסף, עו"ד: גם לשאלה תוך כמה זמן הוא ייתן צל ברמה מסוימת, אם עשר שנים או שלושים שנים, יש משמעות מאוד גדולה.

פלג בר-און: נכון. אנחנו הולכים בדרך כלל, באזורים שחסר בהם הצללה, על מינים מהירי צימוח. שוב, לדוגמה, סיסמים, סיגלונים, הם מהירי צימוח. יש מינים שבאמת מהירים יותר, ויש מינים שאיטיים יותר. לדוגמה, אלונים זה איטיים.

טניה דדון, פעילת סביבה: פיקוס הוא גם מהיר יחסית.

פלג בר-און: הוא מהיר יחסית.

אסנת בנימין: הוא מהיר כן.

פג בר-און: שוב, לגבי נטיעות של פיקוסים – זה נושא מורכב. יש חילוקי דעות לא פשוטים סביב נטיעה של הפיקוס.

אסנת בנימין: את יודעת למה. ככה תהיה לגיטימציה לכריתה. זה כמו אקליפטוסים.

טניה דדון: מה לגבי זה שזה ירוק עד לעומת נשיר? אנחנו צריכים צל כל השנה.

אסנת בנימין: נכון, כל הזמן, חמצן נכון.

פג בר-און: סיגלונים עם נשירים מותנים אם אני לא טועה.

לימור שלהב: כן.

פג בר-און: אז זה תלוי בטמפרטורה. אנחנו בעד ירוקי-עד. שוב, גם לדוגמה, יש מיישים שהם כן נשירים, אבל הם רוב השנה ירוקים. אנחנו במהירי צימוח – זה בעיקר ירוקי-עד, כן. זה תלוי באזור, בקרקע, זה תלוי בהרבה דברים.

לימור שלהב: שאלה מאתגרת, מה לגבי נטיעה של אקליפטוסים?

פג בר-און: יותר מורכב מפיקוסים. זה יותר גבוה מראש.

אסנת בנימין: זו סחורה יותר יקרה פשוט.

לימור שלהב: יש בזה משהו מאוד מעניין הייתה תקופה של נטיעת אקליפטוסים בארץ.

אסנת בנימין: הצימוח הכי מהיר, הכי עמיד.

פג בר-און: אנחנו נדבר פה גם על אקליפטוסים. בואו נמשיך. אוקיי.

פג בר-און: הנה, בבקשה, ביקשת פיקוס? סליחה, אקליפטוס. טוב, תשמעו, אז אנחנו מתחילים להגיע לנושאים היותר, מה שנקרא, קשוחים. מגיעות אליי תביעות בנות 10 שנים, לפעמים 20 שנים, יש גם 30 שנים, שלא פשוט להתמודד עם הדבר הזה. לפני 30 שנים, אפילו לפני עשור, הסטטוס של העצים בישראל היה שונה לגמרי. היה רק מספר מינים מצומצם שהוא היה מוגן בחוק. והיום - זה ההפך. היום כל המינים מוגנים, חוץ ממספר מועט מאוד, בודד של מינים פולשים. לדוגמה, שיטה מכחילה, לדוגמה, צחר כחלחל, אילנתה בלוטית. אין המון, אין המון מינים של עצים שהם לא מוגנים. זאת אומרת שכל עץ, במרחב הציבורי בטח, הוא מוגן, שוב, אם הוא בוגר, וכמעט כל העצים בשטח הפרטי הם גם מוגנים, מלבד הדקלים. אלה המינים הפולשים, אוקיי? זו ההחלטה של פקיד יערות ארצי. זה בפקודת היערות.

עומרי יוסף, עו"ד: הדקלים לא מוגנים?

אסנת בנימין: נכון.

עומרי יוסף, עו"ד: הדקלים לא מוגנים? כל סוגי הדקלים?

אסנת בנימין: לא, בעיה גדולה.

פג בר-און: כל סוגי הדקלים לא מוגנים בשטחים פרטיים בייעוד מגורים. אם הייעוד של השטח הוא, למשל, ציבורי, שטח חום.

עומרי יוסף, עו"ד: לא, ברור. זאת אומרת בחצרו של אדם.

פג בר-און: או אפילו שימור או תעשייה ומסחר, הוא מוגן.

עומרי יוסף, עו"ד: משהו אחר. אבל אם זה בחצר מגורים של אדם, הוא רשאי להוריד כל דקל שבא לו.

פג בר-און: נכון.

אסנת בנימין: ראוי שנקבל החלטות עירוניות יותר חכמות.

פג בר-און: אנחנו מדברים עכשיו על האקליפטוס הזה. שימו לב, בסקר עצמו הוא נקבע כעץ מופת. לצערי הרב, אני קיבלתי את התוכנית הזאת כבר בשלב תוכנית העיצוב. זאת אומרת, לפקיד היערות אין פה חובה רגולטורית לתת חוות דעת על השלב הזה. שלב התביעה כבר אושר, אני צריך לתת חוות דעת בשלב התביעה, בשלב תוכנית העיצוב זה כבר, מה שנקרא, מאוחר מדי. אז פה, הגעתי לעץ הזה מאוחר מדי. הם אמרו שהעץ הזה הוא לכריתה. למה? כי שימו לב, בניין על העץ. עכשיו, אגיד לכם - היום, כשאני מקבל תביעה עם עץ מופת או אפילו פחות מעץ מופת, עץ בוגר מרשים, עם ערכיות גבוהה ומצב בריאותי טוב, כל התביעה מתוכננת סביב העץ הזה. פה קרה בדיוק הפוך, הבניין תוכנן על העץ. המגדל תוכנן על העץ. איך זה קרה, למה זה קרה? איך הוועדה אישרה את זה? זה היה לפני זמני.

אסנת בנימין: בת כמה התביעה הזאת?

פּלג בר-און: בת 10. לפי מה שאני מכיר.

לימור שלהב: אף אדריכל לא רואה את המגרש עם העצים ואיך שהוא מתכנן, זה העניין.

אסנת בנימין: זאת אומרת עשר שנים, אז היה אמור להיות כאן סקר עצים שיגדירו את העץ לכריתה אז. עץ לשימור.

פּלג בר-און: נכון. בשלב התב"ע.

אסנת בנימין: בשלב התב"ע, את זה הוגדר לא לשימור?

פּלג בר-און: לכריתה.

אסנת בנימין: לכריתה?

פּלג בר-און: כן.

אסנת בנימין: אבל הם בנו את הבניין במקום אחר, לא שמרו עליו.

פּלג בר-און: הבניין עוד לא בנוי.

אסנת בנימין: 10 שנים הקרקע ריקה שם?

פּלג בר-און: לא ריקה, יש שם בנייני רכבת.

לימור שלהב: אבל העץ לא נכרת.

פּלג בר-און: לא, העץ עדיין קיים. העברתי חוות דעת, כמו שאתם רואים פה. שוב, חוות הדעת שלי פה היא נטו מקצועית, היא לא רגולטורית. אין לי שום חובה בחוק להעביר חוות דעת בשלב תוכנית העיצוב, בשלב תכנון מפורט. פה רשמתי שאני לא מאשר את העץ הזה לכריתה. נכון, מבחינה סטטוטורית, בשלב התב"ע הוא אושר לכריתה. אני לא אישרתי את הדבר הזה. אמרתי להם שלדעתי הנהלים פה, מי שאישר עץ כזה לכריתה...

אסנת בנימין: אישרו את זה במחוזית או במקומית אנחנו יודעים?

פּלג בר-און: במחוזית, לפי מה שאני יודע, מי שאישר בוועדה את העץ הזה לכריתה, לדעתי, לא עשה את זה לפי הנהלים. לא הייתה פה חוות דעת ממוקדת של פקיד יערות עירוני, שהיה נלחם, כמובן, על העץ הזה. ולצערנו, כרגע תוכנית העיצוב, בגלל הדבר הזה, לא מאושרת, ועכשיו אנחנו מנסים לפתור. להגיד לכם שנצליח להזיז את הבניין הזה? אני בספק. אבל פה, הנחישות של התושבים גם באה לידי ביטוי. אני יודע שהצלחתם להציל לא מעט עצים בעיר שסומנו לכריתה, עצים שהיה כדאי ושווה להילחם עליהם.

אסנת בנימין: לא בשטח מגורים.

פּלג בר-און: ולדעתי גם על העץ הזה לדוגמא.

לימור שלהב: הסכום שמצוין זה סכום הפיצוי עבור הקבלן שישלם לעירייה עבור הכריתה?

פּלג בר-און: נכון. פה, כחלק מהחישוב של הנתונים של העץ, יש את הערך החלופי. זה מחושב לפי מחשבון של משרד החקלאות, שלוקח בחשבון את הנתונים האלה בעיקר - אם זה קוטר חופת העץ, המיקום של העץ, אם זה בשטח פרטי או שטח ציבורי, קוטר הגזע כמובן.

מירה רדזינר, מזכירת הוועדה: הוא בר העתקה?

פּלג בר-און: העתקה של עץ כזה תעלה באזור המיליון שקלים אוקיי?

מירה רדזינר, מזכירת הוועדה: אז אולי אפשר לחייב אותם לפחות להעתיק את זה?

פּלג בר-און: תשמעו, העתיקו כבר אקליפטוסים, זה אחד האקליפטוסים הכי גדולים בעיר.

מירה רדזינר, מזכירת הוועדה: אתה רואה ליד יד אליהו.

פּלג בר-און: זה בשכונת נווה שרת, אחי דקר, צפון, ליד דבורה הנביאה, פארק עתידים. זה באמת עץ ענק. אני, כשהייתי בשטח וראיתי שהוא לכריתה, הייתי בהלם.

איתן בן עמי: אבל מה שחשוב הוא שבשנים האחרונות, כשבעיית הכריתה נכנסה לפחות זיהו. איך הגדיר את זה אדריכל העיר? "עצים בתב"ע". הבינו איפה הבעיה. כי עכשיו, כשהוא מגיע, בדרך כלל זה אבוד. גם החוק עומד לצד הבניין. לא יודע מה נצליח לעשות פה, אבל לפחות זיהו את הבעיה, ומונעים את ההמשך של הדבר הזה מעכשיו והלאה, עד כמה שניתן. ואני מקווה שמדי פעם, אתם כולם פה שותפים, מדי פעם מציגים חורשה כזאת, כל מיני דברים שבעבר בכלל לא היו מתייחסים אליהם. אז לפחות זה בטיפול. יש פה מישהו שמבין עניין.

פג בר-און: נכון. כמו שאיתן אמר, היום כשאנחנו מגיעים לתב"עות חדשות, אנחנו צוללים לעומק של סקר העצים. אנחנו כמובן מגיעים לשטח – אני לא מאשר שום תב"ע בלי שהיינו בשטח, בלי שראינו את העצים. אני אגיד לכם אפילו לפני זה, לפני שיש סיור שטח ולפני שיש סקר תב"ע, סקר עצים בתב"ע, יש תשקיף עצים. זה משהו שאדריכל העיר הכניס, כששולחים לשטח יועץ שמבין בתחום העצים, אילנאי או אגרונום, שהולך ונותן את הערכיות של מקבצי עצים חשובים. שהוא היה מסמן, כמובן, זה היה קורה בתוכנית הזאת – היה מסמן: פה יש עץ מופת, לערכיות גבוהה, לשטח הזה לא מתקרבים מבחינת התכנון ומבחינת הבינוי. שלפני בכלל שהתחילו לעשות תכנון מוצע לתב"ע, ידעו שיש פה עצים שאסור להתקרב אליהם.

סטלה רות אבידן: ומי מממן? סליחה על הקופה, ומי מממן את תשקיף העצים?

פג בר-און: אדריכל העירייה.

סטלה רות אבידן: אתם לא הקבלן.

פג בר-און: בתוך התקציב של העירייה, כן. והם עובדים למעשה עבור עיריית תל אביב.

לימור שלהב: זאת אומרת שאם תוכנית העיצוב לא אושרה – אתם יכולים לבקש מהאדריכל לייצר תוכנית חליפית, אולי סביב העץ ולא דווקא על העץ?

פג בר-און: את שואלת בשלב התב"ע או בשלב התוכנית?

לימור שלהב: בשלב שעכשיו אתה נמצא מול הנקודה הזאת.

פג בר-און: אז אני אגיד לכם, בשלב התב"ע אפשר להזיז קווים, קווי דיפון, קווי בניין. אפשר לעשות הרבה דברים. בשלב תוכנית העיצוב, זה לא המצב.

אסנת בנימין: מי היה הפקיד יערוך לפני עשר שנים? אם יש לנו מסה שהן לא תקינות?

פג בר-און: רגע, שנייה, אני אסיים את השאלה הזאת, אוסי, ואחרי זה. בשלב תוכנית עיצוב אנחנו הרבה יותר מוגבלים. אין לנו המון גמישות. אני כן אגיד שאנחנו הרבה פעמים כן מצליחים לעשות מגרעות. זאת אומרת שיש אזורים או מקומות שאנחנו אומרים: פה הדיפון לא יהיה שבלונה, הוא לא יהיה מרובע, אנחנו נעשה פה מגרעת שיניים כדי לשמר כל מיני עצים. בשוליים, מה שנקרא. אבל אנחנו מצליחים לשמר בעיקר עצים בשוליים. עץ באמצע המגרש או יותר נכון, תכנון שהודבק על העץ, קשה מאוד עד בלתי אפשרי. יש מעמד חוקי לתב"ע. זאת אומרת שאני מפר את החוק אם אני לא עוקב אחרי התב"ע. גם היזם, גם הקבלן, אם הוא לא עושה את קו הבניין בדיוק לפי מה שהוגדר לו בתב"ע, הוא מפר את החוק, למעשה.

לימור שלהב: אז מה המשמעות בעצם שאתה עוצר את התוכנית כרגע? את תוכנית העיצוב, מה זה יעזור לעץ?

אסנת בנימין: זו שאלה מעולה. כרגע אני אמרתי שאני לא בתוקף סמכותי לקבוע את הסטטוס של העץ, והם צריכים להגיע לפקיד יערוך ארצי, כי מדובר בעץ מספיק חשוב וקריטי כדי לעשות דיון יותר מעמיק עליו ברמה יותר גבוהה. ברמת ערעור? זה מה שיהיה?

פג בר-און: כן.

אסנת בנימין: זאת אומרת, הקבלן יגיש פה בקשה לכריתה,

לימור שלהב: ארז לא ישים לב ויאשר.

אסנת בנימין: וארז יגיד בניין יותר חשוב מעץ ויאשר.

פג בר-און: יכול להיות.

לימור שלהב: אבל השאלה למה העיר לא חוזרת אחורה ואומרת, איך השארנו אותו לפני עשר שנים.

פג בר-און: חוזרת אחורה זה למעשה, לעשות תב"ע חדשה.

לימור שלהב: מישוהו בעירייה צריך. זהו.

פג בר-און: אני לא יכול להגדיר, לצערי, מתוקף תפקידי, תעשו פה תוכנית תב"ע חדשה. אלה עלויות לא בטלות, עלויות תכנוניות ענקיות, וזה לא עובד.

איתן בן עמי: גם יש חוק שעומד בצד. החוק הוא לא רק שלנו, הוא גם של המתכננים. לדיירים של הבניין הזה יש הרבה זכויות פה. זה לא שמישהו עכשיו אומר שאי אפשר. היה עיוות והליכים לא נכונים בעבר, שחלק מהם אנחנו מצליחים לשנות. אני מאוד מקווה שאולי פה יהיה איזה משהו יצירתי ויצליחו לעשות את זה. אבל אלה עוולות מלפני שנים.

לימור שלהב: 10 שנים זה לא מזמן. היה כבר חובה של סקר עצים. היה הכל, מישהו אישר את זה.
פלג בר-און: זה בוועדה, שוב, הוועדה המחוזית.

אסנת בנימין: הוועדה המחוזית, מי שהגיש סקר עצים, העיר חייבת להגיש חוות דעת. היה פה אחראי. מי היה אחראי לזה?

פלג בר-און: נכון, אז אני מסכים איתך. צריך לבדוק את זה, שזה עמד בנהלים. ואם לא, להבין למה.
איתן בן עמי: זה מאוד מעניין, כי אין לנו כרגע, לא מגישים פה כל יום שני וחמישי דברים כאלה. שפקיד היערות עומד על כבודו של עץ.

אסנת בנימין: כבודו של עץ אחד זה נחמד, אני מדברת איתך על מסה שאנחנו מאבדים כאן בטרופ. זה בגלל שמישהו כאן אישר דברים שהם לא תקינים.

פלג בר-און: שוב, מאמצי השימור השתנו עם הזמן. הם הולכים ומתעצמים עם השנים, אנחנו עדיין מקבלים תוכניות מאוד ישנות שלא מתחשבות בצורך של העצים.

איתן בן עמי: בכלום. שלא מתחשבות בכלום.

סטלה רות אבידן: סליחה, יש לי שאלה. אמרת שעכשיו עושים תשקיף עצים. מאיזה תאריך נכנס בתוקף תשקיפי העצים ועל איזה גודל קרקע? כי אני לא מניחה שעל כל בניין בודד אתם תלכו לבקר.

פלג בר-און: אנחנו מדברים על תוכניות התחדשות עירונית, תב"עות, **סטלה רות אבידן:** מאיזה תאריך?

פלג בר-און: מאיזה מה?

סטלה רות אבידן: מאיזה תאריך התחיל הנוהל הזה?

פלג בר-און: אני חושב, אם אני לא טועה, זה כבר שנתיים. התשקיף אצלי כי רק על תב"עות חדשות.

סטלה רות אבידן: בתוכנית שהגשנו ערעור, הצלנו 14 עצים – 4575.

פלג בר-און: בת כמה התב"ע הזו?

סטלה רות אבידן: ביד אליהו, בלה גוורדיה.

פלג בר-און: רגע, אבל-

סטלה רות אבידן: בת כמה? לא, זה תב"ע חדשה, והיא עדיין בערר. אבל בערר, כלומר, הערר התפצל לשניים.

מבחינת עצים, הצלנו 14 עצים. אתם לא בדקתם, הראיתי, בסיוור הראיתי שהייתה ספירה כפולה. כל העצים בעלי ערך, בפנים לא נלקחו בחשבון. רוב ה-14 עצים שהצלנו זה, בוא, זה מסביב.

פלג בר-און: אוקיי.

סטלה רות אבידן: ולכן אני שואלת, זה לא מסתדר לי מה שאתה אומר, עם מה שקורה בפועל.

פלג בר-און: אז שוב, תשקיף-

סטלה רות אבידן: מדובר על 10 דונם, מעל 200 עצים יש שם.

פלג בר-און: אז תשקיף לא נעשה על כל ההתחדשות העירונית. שוב, זה נוהל של אדריכל העיר ולא של

האגרונום העירוני. אז אני לא יודע לפי מה הם בוחרים. אני גם יכול להגיד לך שתשקיף זה לא מעמד מחייב. סקר עצים לתב"ע, ברגע שהוא מאושר בתב"ע, יש לו מעמד מחייב. שוב, מבחינה חוקית. זה לא. התשקיף הוא לא מעמד מחייב כמו סקר אצל התב"ע.

סטלה רות אבידן: אוקיי, זה לא מעמד מחייב, וזה בוחרים בפינצטה מה כן ומה לא. אם 12 דונם ביד אליהו לא מצאו לנכון לעשות את זה, אז אני לא, קשה לי להבין את המדיניות. אם תוכל אחר כך.

פלג בר-און: צריך להעביר שאילתה לאדריכל העיר. כן. להבין על איזה תוכניות.

סטלה רות אבידן: חוזרת לאלוהים.

פלג בר-און: למה שם כן? למה פה לא?

דוברת: אף אחד לא עונה.

סטלה רות אבידן: 12 דונם כן?

פלג בר-און: אז אני חושב שנח כן יוכל להפעיל את האמצעים שלו ולקבל תשובות. אוקיי, נמשיך?

סטלה רות אבידן: תודה.

פלאג בר-און: נדבר על שלב תוכנית העיצוב. אז שאלו פה על שלב תוכנית העיצוב - באמת, שזה מגיע לתכנון מפורט יותר. האם אנחנו מצליחים או לא מצליחים לעשות משהו? אז פה אני יכול להגיד לכם שבשלב התב"ע, כן אושרה פה דרך. על גם, אקליפטוס מאוד ותיק, הערכיות שלו יותר נמוכה. שימו לב על קוטר גזע, פה זה רב גזעי, אז הוא חושב כ-2.5, אבל יש פה כמה גזעים, אוקיי? וכן, תוכנה פה דרך, אבל אנחנו ראינו, זיהינו, שהדרך עוברת, הכביש למעשה יש פה פתיחה של כביש חדש, עוברת על העץ, ולא היינו מוכנים לזה. אמרנו: כביש, לצערנו, לא יאפשר פה על העץ הזה, ודרשנו רדיוס שימור שלא יפגע בעץ, ולמעשה הסיטו את הדרך לפה. במקום שהיא תעבור על העץ, הסיטו אותה לפה. אז כן, יש לנו גמישות מסוימת בשלב התב"ע, אבל זה צריך לעבור אישור תוכניות מול המון גורמים בעירייה, אם זה תנועה, אם זה דרכים ואם זה היזם עצמו. מה שאושר בתב"ע, לא מתכתב עם שלב תוכנית העיצוב, ולכן אנחנו מפעילים פה הרבה אמצעים יצירתיים, עם המון שיתופי פעולה של המון גורמים, כדי להצליח להציל את העצים האלה. אבל גם על זה אנחנו נלחמים על כל עץ שאפשר בשלב תוכנית העיצוב. זאת אומרת שזה לא אבוד. יש עצים שאנחנו כן מצליחים להציל. כמו שאתם מבינים, הרבה יותר קשה, הרבה יותר פשוט, במקרה הזה, להסיט כביש מאשר להסיט בניין שלם, כמו שראינו בנווה שרת, להכין את הקו. זה מאוד מורכב, וזה תלוי סיטואציה.

לימור שלהב: לא להסית בניין, רק תכנון של בניין.

אסנת בנימין: על הנייר

לימור שלהב: זה משהו שסוטה ואפשר לסובב את זה. זה לא סוף העולם.

פלאג בר-און: מסכים איתך. אבל שוב, לשלב תב"ע יש מעמד חוקי. זאת אומרת, שהחוק, עם היזם, במקרה הזה, הוא קיבל את הבניין פה, הוא רוצה להקים אותו שם, לקבל את מקסימום זכויות הבנייה שלו. יש לזה משמעויות, וזה אומר שאם העירייה תחליט להזיז את הבניין הזה אחרי תב"ע שאושרה, יתבעו אותה למעשה, כי החוק עומד עם היזם. יש פה משמעויות יותר עמוקות.

לימור שלהב: אנחנו בעצם יכולים להתנגד רק בשלב התב"ע נכון? לא בשלב העיצוב.

פלאג בר-און: נכון.

אסנת בנימין: שלב ההיתר בנייה היום זה רק, את יכולה להתנגד היום לתוכנית שהיא בהקלה בלבד, ולתוכנית שהיא לא בהקלה אי אפשר, נכון? צריך, אין התנגדויות, נכון?

עומרי יוסף, עו"ד: לא, מה זה תוכנית שהיא לא בהקלה?

אסנת בנימין: שאין היתר שהוא לא בהקלה.

עומרי יוסף, עו"ד: אבל היתר זה בא אחרי התוכנית.

לימור שלהב: מה זאת אומרת לא בהקלה?

עומרי יוסף, עו"ד: לא, לא, לא היתר, היתר, היתר. בהקלה עומדים לבטל את עולם ההקלות בכלל. אבל זה לא תוכנית בהקלה.

נח עפרון, יו"ר הוועדה: סליחה שמישהו אחד ידבר בכל רגע, גם לפרוטוקול, זה חשוב.

לימור שלהב: מה שלב ההתנגדות?

פלאג בר-און: אז שלב ההתנגדות זה בעיקר בשלב התב"ע, לפי מה שאני מכיר. וכמו שאיתן אמר, רוב העצים נקבעים בסטטוס שלהם לכריתה בשלב התב"ע. זה הזמן שלנו להתנגד, כשלפעמים התב"ע תצא לפועל רק עוד עשור. אז באמת, אנחנו צריכים להיות, מה שנקרא, עם אצבע על הדופק, להבין שהתחדשות עירונית בקנה מידה מאוד גדול, שם אנחנו מאבדים את רוב העצים.

לימור שלהב: אתם יכולים לייצר מצב שיהיה סקר עצים ראשוני? ולפיו יוצרים את התוכנית של הבנייה.

אסנת בנימין: זה אמור להיות.

פלאג בר-און: זה העניין של התשקיף. זה בתב"עות החדשות.

לימור שלהב: אבל באמת שזה יהיה נוכח. זאת אומרת, בעבר אנחנו רואים שאנחנו כמעט בקושי יכולים להציל, אבל מפה והלאה.

פלאג בר-און: נכון, נכון, לא, אנחנו גם בשלב התשקיף וגם בשלב הסקר עצים לתב"ע, אנחנו משנים המון את התכנון המוצע. התכנון המוצע הוא על הנייר, והוא מה שנקרא עוד לא מעוגן לכלום. בגלל זה, שם יש לנו הכי הרבה גמישות להציל כמה שיותר עצים, ולא בשלבים מאוחרים יותר.

טניה דדון: איזה סוג מסמך זה היה? פשוט אני מנסה רגע להבין. אני חשבתי שהתושבים יכולים לערער על העצים בשלב היתר הבנייה. עכשיו, אתה אומר לי שלב ההתנגדויות הוא שלב התביעה. אז אתה יכול להגדיר את זה רגע בבקשה?

פג בר-און: אחדד את זה, זו שאלה טובה. בגדול, בשלב התביעה, אתם התושבים, וגם אני, כל אחד יכול להתנגד לתוכנית המוגדרת. לתוכנית המוצעת של ההתחדשות העירונית. והוא לא מתנגד ספציפית לסטטוסים של העצים, הוא מתנגד לתכנון מסוים של התוכנית בהתאם לעצים, אם במקרה הזה מתנגדים לעצים. כשאנחנו מדברים על התנגדות לרישיון כריתה זה משהו אחר. יש בקשת כריתה, זה באמת בשלב ההיתר, בשלב כבר הרבה הרבה יותר מתקדם של היתר בנייה, למעשה. כחלק מהיתר הבנייה יוצא גם היתר כריתה לעצים. אם אנחנו מדברים לדוגמה פה, זה שלב ההיתר, אוקיי? העץ הזה נקבע לכריתה. בהיתר כבר יש היתר לאותו עץ. אנחנו קיבלנו בקשת כריתה מהיזם, לקרות את העץ. הוא עכשיו מעוניין לירות את העץ, יש לו היתר בנייה. בשלב הזה גם לכם יש את האפשרות להתנגד - 14 יום מפרסום באתר העירוני. האתר העירוני של עיריית תל אביב מפרסם את כל רישיונות הכריתה. בתוך 14 יום צריך להתנגד, אחרי 14 יום כבר למעשה, שוב, מחוק פקודת היערות, זה הנהלים הארציים, במידה ונשלחו התנגדויות, זה מגיע לערר אצל פקיד יערות ארצי. מגיע נציג מפקיד היערות הארצי, ביחד איתי, ביחד עם המתנגדים, אתכם או מי שזה לא יהיה, ועושים דיון מעמיק מקצועי על העץ - למה הוא נקבע בסטטוס לכריתה? האם אפשר לשנות אותו לסטטוס אחר, לסטטוס שימור, אולי לסטטוס העתקה. עושים את הדיון המקצועי הזה בשטח עם כל הנציגים הרלוונטיים, וזה כמו שאמרתי בשלבים הרבה יותר מתקדמים ויותר קשה לשנות את הסטטוס. במקרה הזה -

טניה דדון: הסיכוי ממש נמוך.

פג בר-און: בדיוק, כשאנחנו מדברים על התחדשות עירונית שלמה, שזה לא בניין אחד, אלא התחדשות של שכונה שלמה, ושם נקבעים הסטטוסים של העצים, הרבה יותר קל לבוא ולשנות את הסטטוס או את התכנון המוצע הכוללני, בהתאם לעצים שבשטח.

אסנת בנימין: יש פה, יש משהו עקרוני.

פג בר-און: כן.

אסנת בנימין: שגורם לכריתת עצים נרחבת ומיותרת. יש איזושהי החלטה, רוב העצים, הרי אנחנו יודעים, הם בהיקף המגרש. רוב המגרשים שמרו על עצמם במשך השנים, גם בתביעה. בסוף, היה בניין קטן פה, עכשיו יהיה בניין גדול פה, אבל המגרש הרבה פעמים נשאר, והעצים הם בגבול המגרש, העצים הגדולים. עכשיו, יש החלטה, לא יודעת באיזה נהל זה בדיוק של עצים, שאם תהיה חפירה מתחת, חייבים לירות את העץ. עכשיו, מבחינה הנדסית, זה לא מחויב המציאות. זאת אומרת, זאת החלטה שיכולה להיות עירונית. יש הרבה מאוד פתרונות למצב שבו אני חופר חניון, בשביל הגובה של השורשים, אני צריכה לא יותר מ-2 מטר. הרי כשעושים העתקה, אוקיי? מרימים רפסודה עם העץ בגובה 2 מטר אדמה. אני יכולה את האמבטיה הזאת שאני רוצה לשמר אצלי, אני יכולה לעשות אותה בשלב הביצוע הראשוני מההתחלה, לייצר את היציקה, את האמבטיה הזאת, ויש המון דרכים לעבוד מתחת. לייצר את החפירה, לעשות את הביטול והכל, הבניין בסוף, זאת אומרת, אני אשאר עם המסה של העצים. אבל זו צריכה להיות החלטה עירונית, זה הנדסי. יש המון פתרונות הנדסיים לזה, אני בזמני חקרתי את זה באיזשהו מקום. היזם שם לא היה מעוניין, והתושבים לא יכלו להרים את זה כלכלית, אבל יש המון אפשרויות לעשות את זה.

אופיר כהן: העץ לא נשאר בתוך עציץ כזה?

אסנת בנימין: אבל כל העצים שנשתלים היום, נשתלים בתוך סוג של עציץ?

לימור שלהב: כן.

אסנת בנימין: מספיק לו 2 מטר אדמה לעץ הוותיק, בטח, אוקיי? אם אני מייצרת לו את הרוחב, יש אפשרות לשמר המון עצים בהיקף הזה.

פג בר-און: אז א', זה באמת עניין טכני, זה טכני הנדסי.

אסנת בנימין: זו החלטה הנדסית לקויה.

פג בר-און: אני יכול להגיד לך שנדירים המקרים שאנחנו מצליחים לעשות את זה.

אסנת בנימין: נכון.

פג בר-און: אני אגיד גם למה. לחפור מתחת לעץ ולהשאיר אותו כביכול באוויר, זה לא דבר פשוט.
אסנת בנימין: זה לא מה שצריך לעשות. הנדסית, מה שמייצרים, מייצרים את האמבטיה בטון הזה. זאת אומרת, כן מורידים יסודות בקיר החיצוני, מורידים יסודות בעוד נקודה, ויוצקים את הרוחב. ורק אז זה קורה.

פג בר-און: ראית את זה קורה איפה שהו?
אסנת בנימין: כן. אני חושבת שעשו את זה אצלנו, אני חושבת שבשאל המלך היה פרויקט כזה. אם אני לא טועה, יש המון פתרונות.

פג בר-און: אז א', אני אשמח לראות ולדון על זה. אני לא מהנדס, אני לא קונסטרוקטור, אני אשמח לראות פתרונות שקיימים ועבדו. אני כן יודע להגיד שזה מאוד תובעני מבחינה כלכלית לזים. זה לא פשוט לזים לבטל את מינוס אחד ולהתחיל ממינוס שתיים.

לימור שלהב: לא נורא.

פג בר-און: עכשיו זה כנראה בדרך כלל, לא מה זה לא נורא?

לימור שלהב: זה לא נורא בכלל.

פג בר-און: א', לפי מה שאני מכיר, שוב, אני לא מהנדס, אבל מבחינה כלכלית של לעשות פרוצדורה כזו, לפי מה שאני מכיר זה יקר, כי בדרך כלל, ברגע שמבטלים את מינוס 1 ומתחילים עם מינוס 2, הוא צריך לרדת עוד קומה בתת-קרקע, וזה עלויות.

אסנת בנימין: הרבה פעמים יגידו לי לעשות יציקה של שני מטר בשביל לטעת שיחים אחר כך.

פג בר-און: שוב, צריך פה להיכנס לתחשיבים כלכליים. יכול להיות שזה הופך פרויקט שלהם ללא כלכלי. יש עצים מאוד ספציפיים ששווה להילחם עליהם ולעשות את הפתרונות ההנדסיים האלה, וגם לנסות לנתח מה היתכנות שימור של עץ שחופרים מתחתיו. אני לא מכיר המון עצים ששרדו כזאת פרוצדורה.

אסנת בנימין: למה? מתחת לשני מטר אין לך בעיה. כמו העתקה.

לימור שלהב: זה גם לא שני מטר. בשביל אקליפטוס בקושי מטר צריך.

אסנת בנימין: נכון, בדיוק.

פג בר-און: אתן מדברות אולי על ההעתקות.

לימור שלהב: זה אותו דבר.

פג בר-און: זה לא-

איתן בן עמי: זה משהו אחר כך צריך לחבר את זה לאדמה.

פג בר-און: אחר כך את מחברים את זה לאדמה והוא יכול להמשיך.

התפרצויות *

פג בר-און: אבל אני בעד. אני בעד לבחון את זה, חד משמעית.

לימור שלהב: רק עץ צעיר אם מוריד את השורש השיפודי, אחר כך מוותר עליו.

פג בר-און: בואו נעשה מקרה בוחן. ונבין איפה זה עבד במציאות, בשטח, לא חייב בתל אביב, אולי בארץ.

לימור שלהב: אולי בעולם.

פג בר-און: עם המועצה לבנייה ירוקה. אני בעד.

אסנת בנימין: זו חוות דעת של קונסטרוקטור.

נח עפרון, יו"ר הוועדה: פג אני דואג שלא תסיים את דבריך אז.

פג בר-און: כן, בואו נמשיך, מעולה.

לימור שלהב: אבל אם יקרה מה שהיא אמרה, אתם יכולים לחסוך פה המון כריתות של עצים מתחת לקווים שנת"ע עושה. כי היא מורידה מאות אלפי עצים בעיר נת"ע?

פג בר-און: נת"ע זה בשלב ה-

לימור שלהב: שלב המנהרות?

אסנת בנימין: נת"ע זה בשלב המנסרה.

לימור שלהב: עדיין, מורידים את הכל, עושים השחתה מוחלטת ואז נכנסים.

פג בר-און: בואו נחזור אחת למעלה רק.

עיר ללא הפסקה

לימור שלהב: עוד מעט אני אגיד משהו.

פג בר-און: כן, עוד אחד, עוד למעלה, למעלה. כאילו אחורה.

לימור שלהב: ואז אני אגיד מה שאמרת קודם.

פג בר-און: כן, אנחנו צריכים להתקדם. אוקיי, בואו נדבר על זה, שלב ההיתר. אז פה כבר יש היתר, יש הכל, יש כבר כמעט רישיון כריתה לעץ. מה שקרה פה זה שאני ראיתי את העץ הזה, שימו לב, בערכיות 19, פיקוס השדרות. ואני יכול להגיד לכם שמה שצלצל לי, פה זה כתובת מינץ 10. מה שצלצל לי זה לא הגיוני, זה שראיתי שזה פיקוס השדרות בקוטר 60 סנטימטר, בסטטוס כריתה. אני יודע להגיד שהעץ האהוב על חיים גמליאל זה פיקוס השדרות. אני הסתכלתי על זה ואמרת, אין סיכוי שחיים אישר את העץ הזה לכריתה, אולי אולי הוא היה מאשר העתקה. אבל חיים יודע להילחם על עצים, ועל העץ הזה הוא היה נלחם. אז משהו פה לא הסתדר לי, ואני רציתי, עצרתי באותו רגע שנתקלתי בזה, עצרתי את ההיתר, לא שחררתי פה היתר בנייה לפרויקט. הגעתי לשטח עם האגרונום המלווה ומנהל הפרויקט והיזם, וניסיתי להבין מה קורה, למה העץ הזה בכלל נכרת.

אסנת בנימין: זה בגבול המגרש, נכון?

פג בר-און: נכון. זה ממש בגבול המגרש. יותר מזה, בגבול מגרש שהוא שצ"פ. שזה גם צלצל לי בפעמון. העץ יושב פה בגבול מגרש, פה קבעו דרך משותפת, חיברו למעשה, הייתה הנחיה עירונית לחבר את החניון של שני פרויקטים. כדי שלא יהיה חניון נפרד וכניסה נפרדת של שני בניינים, החליטו לחבר אותם, ובמקרה העץ נפל על התכנון הזה, על ההנחיה לחבר. הגעתי לשטח וראיתי שזה לא סביר לעץ כזה לכריתה בערכיות 19. למעשה, הערכיות הכי גבוהה לעצים זה 20. זה היה רק צריך נקודה אחת, וזה היה עץ.

אסנת בנימין: מעל 15 והוא כבר בערכיות גבוהה מאוד.

פג בר-און: נכון, והנחיה שתכירו, הנחיה של פקודת היערות, זה שברגע שיש עץ בערכיות גבוהה מאוד, צריך לעשות כל שינוי אפשרי בתכנון כדי לשמר אותו. זו ההנחיה של פקודת היערות, למעשה. הגעתי לשטח, ואני נוכחתי לראות שיש פה שצ"פ. לשנות עכשיו את כל התוואי ואת היתר הבנייה שיש להם, לצערי אני לא יכול לעשות את זה, לא בכלים שלי לבצע שינוי כזה. אבל כן הצלחנו להציל את העץ ולשנות את הסטטוס שלו להעתקה. הוא יועתק לשצ"פ הסמוך, שזה ממש פה, וזה ממש עכשיו. אז שמתו פה תאריך לפני שבועיים, הדבר הזה. אז אנחנו כן נצליח לשמר אותו, והוא ישמר. העתקה, וכמובן לא שימור. זאת אומרת, שכן יגזמו אותו, יחתכו לו את השורשים. המצב הבריאותי שלו, לצערנו, לא יהיה באותה ערכיות. אבל כן הציבור בשצ"פ יוכל ליהנות מהעץ הזה. אז גם בשלב ההיתר אנחנו מצליחים להציל עצים. זה הרבה הרבה יותר נדיר. אין לי המון כוח והמון כלים להציל עצים בשלב ההיתר. כשאני רואה ששווה לנהל עליהם מלחמות, אני עושה את זה, אני עוצר את ההיתר, אני מגיע לשטח עם היזם והקבלן, ושם כבר הכוח הוא לא אצלנו. זאת אומרת, זה יותר תלוי מול מי אנחנו עומדים. האם הדיירים של הבניין מספיק חשוב להם העצים? האם האדריכל? זה למעשה תלוי בשיתוף פעולה וברצון טוב מולם. כי מבחינה חוקית, יש להם היתר, יש להם את האפשרות להתקדם ולמעשה לכרות את העצים האלה, לצערנו.

אסנת בנימין: אבל בעת כזאת, אם הוא היה כורת אותו, הפיצוי שהוא היה צריך לשלם זה 300,000 נגיד? 200,000?

פג בר-און: כמה היה שם? בוא נראה.

אסנת בנימין: לא יודעת

פג בר-און: היה לו 42.

אסנת בנימין: 42. זאת אומרת שזה לא שווה ערך להעתקה. הוא יממן את ההעתקה פה?

פג בר-און: כן.

אסנת בנימין: וכמה זה יוצא מההעתקה? אתה יודע?

פג בר-און: זה לא העתקת רפסודה.

אסנת בנימין: כי זה בקרבת מקום.

פג בר-און: זה העתקה חפוזה כי זה בשלבים.

אסנת בנימין: כן היא מיידית, כן.

פג בר-און: אבל זה העתקה בהנפה, זה אומר שהוא לא יצטרך לשנע אותו, הוא יניף אותו לשצ"פ הסמוך.
אסנת בנימין: כן, נכון.

פג בר-און: אוקיי, אנחנו דיברנו על השלבים בתכנון, בואו נגיע לשלבי הביצוע. אוקיי? עד עכשיו זה התכנון. זה נטו, אני מקבל תוכניות, רואה מה הסטטוס של העצים, מנסה לשמר, לשנות כמה שאפשר. ועכשיו אנחנו צוללים לשלב הביצוע. שזה אפילו יותר מאתגר. אנחנו נדבר גם על גיזומים ועל קליטות בטיחותיות. גם על עבודות תשתית ופיתוח נדבר על כמה למעשה אנחנו מקבלים עצים בעייתיים בשלבים האלה. איך למעשה התכנון שראינו מקודם, בכל השלבים – שלב התב"ע, תוכנית העיצוב, ההיתר, בכלל, איך זה נראה בשטח כשמגיעים לעבוד ליד העצים. אנחנו נדבר על העתקות עצים, וגם נגיע לעניין של שינויי האקלים ולמזיקים. פה, למשל, אני יכול, טוב, נדבר על מיש אחרי. בואו נמשיך. אוקיי, בואו נדבר על גיזום, כריתות ובטיחות, שזה מה שבאמת ייצר את השיח בקבוצה. אוקיי? זה לא העץ שלך, לימור, אז תהיי רגועה. זה עץ שגם עליו ביקשו במסגרת אותו העץ שבאמת הצית את כל האירוע, גם עליו ביקשו את הכריתה. ובאופן בטיחותי, אותו קצין בטיחות ופה לא אישרתי. אמרתי להם, אין סיבה לכרות את העץ הזה, כי למעשה אפשר לעשות גיזום בטיחותי פה, שזה נקרא גיזום הסחה, שזה לא יהיה מעל שביל אופניים. הם מאוד חששו, כי למעשה עץ אשל הוא עץ שביר. הוא לא רק עץ שנחשב בדרגת שבירות גבוהה, הוא גם רגיש מאוד לרקבנות ולפטריות. אז למעשה, פה כן אפשרי לעשות איזון בטיחותי ולאפשר. אותו מקרה של העץ שכן נכרת, זה היה בגלל שהיה לו מצב בריאותי נמוך, היו לו חללים בגזע. ראינו, הגזע שלו לא היה במצב בריאותי טוב, הייתה לו פטריית מדף שתקפה אותו.

לימור שלהב: היו שם כמה עצים.

פג בר-און: אז זה עץ אחד רב גזעי. זה עץ אחד עם שלושה גזעים שונים.

לימור שלהב: מהאדמה, שלושה מקומות שונים.

פג בר-און: נכון, אבל הגוש שורשים שלו זה אותו גוש שורשים, אנחנו מכירים את העץ הזה. הגישו עליו בקשת כריתה כבר לפני שנתיים, למעשה, לפני זמני. הגישו עליו ודחו אותה ואמרו שהעץ יהיה במעקב. העץ היה במעקב במשך כל שנה וראו שהריקבון ממשיך להתפתח, ויש ריקבון פעיל. יש לפעמים ריקבון שהעץ מצליח למדר, מצליח למעשה לסגור אותו ואז העץ מצליח להתמודד. יש לפעמים מצבים שהריקבון ממשיך ומתפתח ופוגע בפיזיולוגיה של העץ והוא כבר הופך לשביר, וזה מסוכן. ברגע שזה ליד מדרכה או שביל אופניים, אין לנו הרבה סיכון לקחת. אם זה חס וחלילה יפגע במישהו, הרבה אנשים יצטרכו לתת תשובות ולהגיע לבתי משפט, וכבר זה קרה לנו. ואנחנו צריכים להוכיח בבתי משפט שעשינו את כל האמצעים האגרוטכניים כדי למנוע את הפגיעה בנפש, ובגני השואה אני יכול להגיד לכם שכבר נפגעה אישה ונשארה נכה מפיקוס שקרס שם, וגני יהושוע מאוד חוששים מהמקרים האלו.

עומרי יוסף, עו"ד: שבוע שעבר נבחל השופט-

פג בר-און: נכון, שבוע שעבר מנחל השופט, לפני שבועיים.

אסנת בנימין: אפשר לעשות קבילות הרבה יותר בקלות ממה שעושים היום, עושים לא מעט.

לימור שלהב: אי אפשר לעשות אורתופדיה?

אסנת בנימין: כן, אורתופדיית נפילות.

פג בר-און: שוב, אורתופדיה זה נושא שעושים בעצים ששווה לעשות להם אורתופדיה, כי זה לא מעט כסף. הגיע לקונסטרוקט המומחה לתמיכות עצים, זה לא מעט עלויות לעירייה, אבל אנחנו משקיעים באזור ה-200,000 שקל בשנה, באותו חודש לעצים. שוב, עצים בערכיות גבוהה ומעלה. עצים שהערכיות שלהם בינונית או נמוכה, אנחנו לא נעשה להם את התמיכות האלו, אנחנו ניטע עצים חדשים. כן, בואו נמשיך. אוקיי, בואו נדבר על העתקות עצים. העתקות עצים זה נושא שהוא גם לא פשוט, מאוד מאוד מורכב. היום אין דרך להבטיח את הקליטה של עץ שמועתק. אנחנו יכולים למפות איזה מינים יותר עמידים להעתקות, פחות עמידים להעתקות, ואני יכול להגיד לכם שהשטחים להעתקות הולכים ומצטמצמים באופן דרסטי. פה, למשל, יש את הפרויקט הזה בדרום העיר, ליד קאנטרי, בגורן גולדשטיין. בניין שתוכנן, שוב, בשלב ההיתר, יש להם כרגע חפירה ודיפון כבר. כל העניין, שימו לב, העתקות. חורשת אלונים יפהפייה, שטח פרטי. אין המון מה לעשות פה, אף אחד לא יכול להפקיע מבעל שטח את מה שהולך לקום פה מגדל.

עיר ללא הפסקה

בר טל: ואם היה שם קבר של יהודי. נו באמת, כאילו מה זה, זה עניין של החלטה, זה עניין של ערכים.
פלג בר-און: אבל זה שטח פרטי מה זאת אומרת? נכון, בטח. אפילו קבר של מוסלמי.

בר טל: אם היה שם קבר, לא היו בונים שם.

אסנת בנימין: בטח שהיו בונים, רשות העתיקות ככה.

פלג בר-און: אפילו קבר של מוסלמי, יותר מורכב. אני יכול להגיד לך דיברתי על זה עם אופיר. אם היו שם עתיקות גם עוד יותר מורכב.

אסנת בנימין: העתיקות הם מכסים היום הכל, יש להם חפירות הצלה, אבל אני יכולה להגיד משהו על העתקות ביחס למה שדיברנו? או שאתה רוצה רגע להמשיך?

פלג בר-און: בואו נסיים עם זה. שוב, כבר בשלב ההיתר, אין לי הרבה כלים להציל את העצים האלה חוץ מלוודא שהם ייקלטו בהעתקות. פה, העתקנו עשרה אלונים, אלונים יפים ותיקים, מתוך עשרה, לצערנו, רק שבעה שרדו. שלושה לא שרדו, אוקיי? אז גם פה זה תלוי במאמץ האגרונומי, כמה האגרונום הוא מקצועי. יש לנו רשימה של אגרונומים שאנחנו יודעים שהם למעשה בקיאים ומקצועיים בהעתקות. זה תחום נפרד לגמרי מכל נושא התכנון והשימור. העתקות זה נישה בפני עצמה, והיא נישה מאוד מורכבת ויקרה גם. פה שמנו לא רק הצללה לעצים, גם ספרינקלרים, חיפויי קרקע. באמת נכנסים לפרוטוקולים המקצועיים הכי מדויקים. גם אנחנו כל הזמן לומדים בחו"ל. אבל האתגר הכי קריטי שלנו זה הנושא של שטח. אין המון שטחים בעיר שאנחנו יכולים להעתיק אליהם. הרבה פעמים מה שקרה בעבר זה שנוצרות חורשות שהן למעשה בית קברות לעצים. אומרים: אוקיי, הוא הוגדר להעתקה, תעתיקו אותו לאיזו חורשה, לא דואגים להשקיה, לא דואגים לפיקוח עליון או פיקוח צמוד, והעץ למעשה לא שורד. היום אנחנו מנסים.

לימור שלהב: מי לא דואג?

פלג בר-און: אף אחד לא דואג.

לימור שלהב: לא העירייה? אף אחד?

פלג בר-און: נכון, אף אחד. אבל זה מה שהיה עד עכשיו, עד חמש השנים האחרונות. עד לפני 5 שנים הוגדרה אחריות קבלן העתקות על העצים ל-12 חודשים, ועכשיו אנחנו עדכנו את זה ל-24 חודשים. זאת אומרת שבקיץ, פעם בחודש, מגיע האגרונום המלווה לוודא שההשקיה עובדת, שהעץ נקלט, מה הסטטוס שלו.

טניה דדון: האגרונום המלווה הוא של העירייה בעצם?

פלג בר-און: לא, של הקבלן.

טניה דדון: אה, אוי באמת.

אופיר כהן: ומי אוכף את זה?

פלג בר-און: הוא עובד שם.

אופיר כהן: אבל פלג, מי אוכף את הדברים האלה? מי מפקח? על הקבלן הזה שיש לו אגרונום מטעמם.

פלג בר-און: זאת אומרת, אגף שפייע לא ייתן אישור שהעצים נקלטו, ושהוא סיים את כל ההתחייבות שלו לעירייה, אם אנחנו לא נוודא שתוך שנתיים העצים נקלטו. הנה, למעשה, שלושה עצים שלא נקלטו – הוא ישלם עליהם פיצוי נופי. והוא לא יקבל אישור יציאה מהשטח, למעשה.

לימור שלהב: ומי אחראי על ההעתקה, היזם הפרטי או שפייע?

פלג בר-און: ההעתקה עצמה מבצע היזם. זה במימון שלו והקבלן. שוב, האינטרס שלו הוא שזה יצלח, אחרת זה תוקע לו את לוחות הזמנים חבל על הזמן. ויש לנו פיקוח הגיוני על הדבר הזה, זאת אומרת, העבודה שלנו מול האגרונום המלווה שלהם.

איתן בן עמי: הוא ישלם כפול, גם העתיק וגם אחרי זה נקנס.

פלג בר-און: נכון, הוא ישלם כפול וגם יאחר לו את הזמנים. האינטרס שלו זה שזה כן יצלח.

סטלה רות אבידן: ככוח למה אתם יכולים לעשות את הקנס הזה? לא הבנתי.

פלג בר-און: לא הבנתי את השאלה.

סטלה רות אבידן: הוא העתיק כי החלטתם להעתיק. העץ מת מנסיבות, לא משנה-

פלג בר-און: הוא יחויב עליו בתור פיצוי נופים, בתור כריתה, לא בתור העתקה. הבנתי?

סטלה רות אבידן: אז הוא ביצע כבר את ה-

פג בר-און: נכון?

סטלה רות אבידן: לא, אני לא סתם שואלת, הוא כבר ביצע, הוא עושה את ההוצאה שלו ואת המחויבות האזרחית שלו, הכלכלית שלו.

בר טל: לא, לא אז העתקה צריכה להצלח, רק אז המחויבות בוצעה. אם היא לא הצליחה בעיקר, אז זה נכרת.

סטלה רות אבידן: ואם יביא תירוצים בגלל לא יודעת, YX-

פג בר-און: אין תירוצים, אם העץ לא נקלט, זו כריתה. הוא עבר כריתה למעשה, לא העתקה.

לימור שלהב: יש משהו ללמוד על ההעתקה? שאם אולי פחות גוזמים את הצמרת, העץ ישרוד יותר טוב? מאשר אם יורידו אותו עד-

פג בר-און: אז, עד לפני 5 שנים, גם נוהל ההעתקות דיבר על זה שעושים גיזומים מאוד אינטנסיביים לעצים, כי חשבו שככל שיש יותר עלווה, אז הוא יאדה יותר מים, ייכנס יותר סטרס. היום זה לא המצב, היום משתדלים לעשות כמה שפחות גיזומים. כמו שראיתם באלונים, לא עשו המון גיזומים, לא גרדו אותם. עצים פעם היו מועתקים, מגרודים ממש. אבל זה לא עבד כרגע.

אסנת בנימין: אני רוצה להגיד משהו, אני פונה אליך, כי אני חושבת שאתה צריך להוביל את זה הלאה. פג אמר כאן משהו שככה עבר מעלינו, מצטמצמים המקומות שאפשר להעתיק עליהם עצים. ואני עשיתי סיור, שלחתי לכם באיזשהו קובץ, עשיתי שני סיורים לאחרונה עם התושבים ופונים אליהם יזמים, וכל המחשבה שלהם זה איך כאן אנחנו לא מאבדים את מה שיש לנו. ואז שלחתי לו צילומים ואמרתי, כאילו, כל העצים האלה הם יכולים לדרוש להעתיק, אז הוא אומר: אין לאן. אמרתי לו, מה זאת אומרת אין לאן? יש כל כך הרבה מדרכות ריקות, במקום לטעת עץ צעיר. לא, הסתבר שהמדרכות לא שייכות להולכי רגל, המדרכות שייכות לתשתיות. ולכן, להקשיב טוב, זה מדהים, ואי אפשר להעתיק עצים למדרכות. שזה הזוי. זו החלטה עירונית עקומה שלא תיאמן. זאת אומרת, יש כאן החלטה של ההנדסה: אל תעתיקו. יש כל כך הרבה צמתים צריכים, יש כל כך הרבה מדרכות. דיברנו על זה בסיור ביד אליהו. את כל הפיקוסים, במקום להשמיד כל כך הרבה עצים, תחליטו שאת כל הפיקוסים ביד אליהו – יש כל כך הרבה וכל כך גדולים – תעבירו למדרכות. כל קבלן שיעביר אותו למדרכות. ואז גם הקבלן עובד של 5 שנים. 5 שנים הוא ידאג לעצים האלה. זאת אומרת, יש לנו ככה מה לעשות, יש החלטה עירונית לא להעביר למדרכות.

נח עפרון, יו"ר הוועדה: פג, מה אתה אומר על זה?

פג בר-און: תשמעו, אני לא מכיר בשום עיר בארץ שמעתיקים למדרכות. זה נושא מאוד מורכב לחפור עכשיו בשביל שורשים של עץ כזה בתוך המדרכה.

איתן בן עמי: זה לא רחבה, יש שם תשתיות למטה.

פג בר-און: כן, תשתיות.

לימור שלהב: כבודן במקומם מונח, לא ירימו את המדרכה.

אופיר כהן: איתן, אולי הפיילוט שהם עושים בבגין, ילמד אתכם משהו על איך מעתיקים לתוך המדרכה. **איתן בן עמי:** אבל בגין הלוואי שכל הזה בגין. יש שם מערכות טכנולוגיות אחרות שהן מאפשרות לעצים למטה לגדול בלי שהמדרכה ממשיכה להיות מהודקת, זה במחשבה מראש, בתכנון מראש. לא, זה עולם אחר, בגין.

אסנת בנימין: בשביל להעביר את הפיקוסים, בוא ניקח את יד אליהו, כמו שראינו בסיור. אתה מקבל החלטה, אתה מראש מוריד את התשתיות לגובה מסוים. יותר מזה, ראינו שם שני פיקוסים אדירים, זקופים. אמרתי, בוא, דיברנו על זה, לעבות את השדרות בעצים שכרתו מהם, נכון? נכון. אז בואו, יש לי אזורים באלנבי, בן יהודה, כאילו, הרחובות האלה איבדו כל כך הרבה עצים, הולכים לזרום שם כמויות אנשים מטורפות. למה לא לעבות אותם חזרה בפיקוסים שאנחנו כורתים, מאשרים כריתה? עכשיו, זה אזורים שנמצאים אזור עבודה, כבר 10 שנים, ולאף אחד זה לא מפריע. אז פתאום דווקא לשים את הפיקוס זה מאוד מפריע. אוקיי? אני רוצה להסביר לכם משהו. ועדה מחוזית נלחמה על העצים בשדרות של נת"ע. העירייה, אני לא ראייתי אותה במסמכים כל כך, כמו שראיתי את הוועדה המחוזית.

לימור שלהב: ברור.

עיר ללא הפסקה

אסנת בנימין: ובעצם נת"ע אמרה, אני רוצה להחליף את כל העצים ברחוב, נשים שם עצים מתאימים לעיר, וועדה מחוזית אמרה, אנחנו רוצים דרך העבודות האלה לעבות חזרה את השדרות בעצים המקומיים בפיקוסים, אוקיי? לא התקבלה החלטה להחליף את העצים. נכון? לא התקבלה החלטה. אין החלטה כזאת, נכון? הצלחנו בסופו של דבר לשמר די הרבה עצים בהרבה מלחמות, אבל איבדנו המון, אבל לא התקבלה החלטה שמחליפים את העצים. בכל זאת, מה שקורה בפועל הוא שנוטעים עצים מסוג אחר. לא מעתיקים עצים גדולים שהיום יכולים לעשות את השינוי. האזור בעבודות, יש לנו המון אזורים לעשות את זה. ליוויתי איש מבוגר לאיכילוב עכשיו, אתה מגיע לצומת צחיחה, אני אומרת: אלוהים אדירים, אני מרימה פה את ה-6 מטר הזה, מזיזה רגע את הגדר הזאת של ויצמן לשבועיים, מכניסה שם את הפיקוס הענק הזה, סוגרת את המדרכה, עושה לו את בית הגידול, יש לי שם עץ עם צל, תוך חצי שנה אני בעולם אחר.

בר טל: זה פשוט בגלל שאת לא יודעת מה יש שם מתחת לקרקע. צפוף שם יותר מאשר למעלה.

אסנת בנימין: ממש לא נכון. כבודם של התשתיות במקומם מונח, הם האלוהים שלנו היום, התשתיות האלה, חתיכת צינור. תורידו אותו 2 מטר תזיזו אותו הצידה.

נח עפרון, יו"ר הוועדה: ההערה המאתגרת והחשובה נרשמה. יש מה ללמוד ולהתייעץ.

אסנת בנימין: אוקיי. אנחנו חייבים למדרכות.

איתן בן עמי: יש עבודה שלמה של אדריכל העיר על צמתים. הם הצליחו בשנה וחצי האחרונות בערך לטעת עצים בכ-25 צמתים. שכל אחד מהם זה עבודת נמלים מדוקדקת עם הרבה מאוד יחידות, עד שמוצאים אם בכלל אפשר לשים איזה עץ שם.

לימור שלהב: אבל כל הכבוד לו.

איתן בן עמי: לא, יש עבודה, היא ממשיכה העבודה הזאת. אני אומר, זה לא פשוט.

אסנת בנימין: אנחנו מאבדים בינתיים מסה של עצים מטורפת.

איתן בן עמי: יש שם מיליון דברים מתחת לקרקע.

אסנת בנימין: מאבדים עצים בצורה מטורפת.

לימור שלהב: נכון, אני רק אוסיף, סליחה, שיש גם את פרק הירקון ויש את כל חוף הים, אזורים שהם צחיחים לחלוטין, תשימו את העצים שם.

אסנת בנימין: צחיחים לחלוטין, גם פארק הירקון הוא הפך להיות צחיח.

פלג בר-און: קודם כל, לגבי הטיילת, לא כל עץ שורד בקו ראשון לים. זה דבר ראשון.

לימור שלהב: עדיף שהוא יהיה אבל, ושינסה לשרוד.

איתן בן עמי: פארק שרון קולט?

פלג בר-און: הלוואי.

איתן בן עמי: פארק שרון קולט עצים?

פלג בר-און: פארק אריאל שרון עכשיו בפיתוח, אנחנו בשיחות איתם, הם יקלטו עצים. הם יקלטו עצים מעיריית תל אביב.

איתן בן עמי: אתה יודע מה יכולה להיות ההצעה? שיש פה מלא בתים בהתחדשות עירונית, שבסוף הבנייה נוטעים עץ. יכול להיות שאפשר, עצים לא יודע אם כאלו גדולים,

אסנת בנימין: נכון, להעביר אותם בתוך החצרות.

איתן בן עמי: כמו פיקוסים, להעביר אותם לחצרות במקום לקבלנים.

אסנת בנימין: נכון, בדיוק. זה מה שאני אומרת.

איתן בן עמי: לתת לו את זה שהם יעשו את זה בינם לבין עצמם.

לימור שלהב: לגמרי.

איתן בן עמי: למצוא דרך מתגמלת.

פלג בר-און: אבל אנחנו עושים את זה.

איתן בן עמי: ואז יש לי מקום פנוי לדרך.

פלב בר-און: אז אם יש יזם שיש לו 2 פרויקטים במקביל בעיר, הוא יכול להעביר. עכשיו, זה תלוי בשלבי ביצוע. זאת אומרת, שאנחנו לא מאפשרים, לא מאשרים העתקות כפולות. זאת אומרת, הוא לא יכול להעתיק עץ מהשטח שלו, לשים אותו באיזה שהוא מקום, להשקות אותו שנתיים, ולהעתיק אותו אחר כך.

אסנת בנימין: זו שיטת העתקה מוכרת, אתה יכול לבוא איתי להילל, הילל יש לו חווה שלמה בבית יצחק, לדעתך, מעתיקים את העצים לתקופה, הוא יוצר להם את התנאים האידיאליים, הם מהווים את השורשים בזמן הזה בתוך השק שלהם, ואז מחזירים אותם. עצים ענקיים. בוא לבית הילל. תרשום לך הילל העתקות בוא ניסע אליו ביחד.

לימור שלהב: אני רוצה לבוא בבקשה גם.

אסנת בנימין: בואי. נפלתי עליו.

פלב בר-און: אוקיי, בואו נדבר על הפרות. אנחנו מתחילים להגיע לעניין של שלבי הביצוע, ויש לא מעט הפרות בעצים שאנחנו למעשה מאבדים בשלבי הביצוע. בשלבי התכנון כן הצלחנו לעשות את כל המאמצים העילאיים ולשמר עצים. מגיעים לשלב הביצוע, ולצערנו.

אסנת בנימין: קבלן קטן.

פלב בר-און: זה לא קורה בשטח. מקרה לפני חודש, בבקשה. עץ צאלון יפהפה לשימור, בשטח פרטי אמנם, אותו הקבלן החליט שהוא נכנס ... השורשים שלו, לא קרא לאגרונום המלווה, לא התייעץ, למעשה עשה פה הפרת נוהל עבודה בקרבת עצים, ואנחנו קיבלנו את הקריאה הזו ממדור עצים. שוב, השטח היה מגודר, לא יכולנו לדעת מה קורה בפנים, אבל קיבלנו איזושהי קריאה, איזושהי אינדיקציה שנפגע עץ לשימור. ברגע שקיבלנו את הקריאה הזו, הוצאנו בקשה לצו הפסקת עבודה, בגלל הפרה של ההיתר, של נוהל עבודה בקרבת עצים. זה יומיים אחרי זה כבר העץ קרס. זאת אומרת שפה הכתובת הייתה על הקיר, מה שנקרא, היה דגל אדום, והעץ ממש סיכן, מה זה סיכון? התושב, לא סליחה, לא התושב, היזם סיכן את המרחב הציבורי בזה שהוא פגע בעץ ולא השאיר לו בכלל שורשי עיגון, לא השאיר לו בית שורשים. הסנקציות שאנחנו נוקטים במקרים כאלה, זה סנקציות של הרתעה למעשה, אין לנו דרך להציל את העץ אחרי דבר כזה. אנחנו יכולים נטו להרתיע למקרים הבאים. אנחנו מוציאים צו הפסקת עבודה, שזה היום מה שנקרא נשק יום הדין כנגד קבלנים. זה פוגע להם מאוד מאוד במאמץ של לסיים את הבנייה בזמן, פוגע להם בכיס, ואנחנו כמובן מפרסמים את הדברים האלה. במסגרת איגוד הקבלנים הם מפרסמים את המקרים האלה כדי שיכירו קבלנים שאם הם ימשיכו לפגוע בעצים ולא לעבוד נכון ומסודר, יהיו סנקציות.

אסנת בנימין: צריך לפרסם גם לציבור, כי הציבור תמיד פונה לאנשים ואומרים לו- לא, לא, זה בסדר, בדקו, אישרו. כל הזמן משקרים וכאילו אנשים כל הזמן עם העיניים על העצים, בכל מקום.

פלב בר-און: אז אני כן אומר שבתל אביב יש המון אנשים שאכפת להם מהעצים. ובערך 50 אחוז מהקריאות שאנחנו מקבלים על פגיעה בעצים לשימור זה מתושבים מודאגים, ואני חושב שזה מעולה ושה צריך להמשיך להיות ככה, והלוואי וזה היה ככה בכל עיר בארץ. הלוואי, יש פה תושבים שאכפת להם מאוד מהעצים, וככה אנחנו מגיעים למקרים האלה ומצליחים להציל עצים שנפגעים למעשה. אבל אם לא, אנחנו לא יכולים למעשה להיות בכל מקום בשטח, אין מספיק פיקוח ואכיפה על הנושא הזה.

אסנת בנימין: איך פיקוח על הבנייה, הם מעורבים?

פלב בר-און: פיקוח על הבנייה יש סך הכול חמישה מפקחים בכל העיר, של פיקוח על הבנייה. בארץ אנחנו מדברים על אכיפה של פקודת היערות, אנחנו מדברים על שני פקחים, של פריסה ארצית, והוא הגורם היחידי בארץ.

אסנת בנימין: זה מכוון, זאת הבעיה שלנו אוקיי?

פלב בר-און: שמוסמך לטפל במקרים האלה של כריתה לא חוקית. הם היחידים. ולמעשה, כל התלונות האלה שהעברנו גם על הקודם שראיתם וגם על הפה בסבוראים, העברנו ואפילו לא קיבלנו התייחסות. פקיד יערות ארצי, ואנחנו מנסים מאוד, אני מנסה, דרך המחלקה המשפטית, להגיע לאיזה שהוא נוהל שאולי יהיה אכיפה עירונית לנושא השימור של העצים, ולא נסתמך על פקיד היערות הארצי. אבל שוב, זה דורש עבודה מאוד מאומצת, גם מהתושבים, שהם העיניים, הכי הרבה עיניים בשטח והכי אכפתיות למעשה, וגם אל מול המחלקה המשפטית של העירייה, הייעוץ המשפטי לעירייה שיבוא וייתן את המענה המשפטי לאיך העירייה

באופן עירוני ומקומי הצליחה לאכוף את הנושא הזה, ולא להסתמך על פקיד היערות הארצי, כי שם אנחנו לא מקבלים מענה לצערי הרב.

אסנת בנימין: אתה יודע למה? שהוא החליף את פקידי היערות של קק"ל. קק"ל היו פקידי היערות, והוא לקח והעביר את זה למשרד החקלאות. כשקק"ל היו פקידי היערות, הייתה להם יחידה שלמה שבדקה מיד והיה לה את כל הכוח. וכשהוא עשה את זה, הוא העביר והוא שם שני פקחים ככה. הוא טוען ששנתיים מותר לו לתת תשובה.

פגל בר-און: אני לא יודע מה ההיסטוריה של המקרה, אבל אנחנו לא מקבלים מענה ובסופו של דבר העיר מאבדת עצים בגלל הדבר הזה.

נח עפרון: אני מבקש שניתן לפלג פשוט לסיים ואז, בתקווה שיהיה זמן בסוף לדיון.

פגל בר-און: אוקיי, נמשיך? אוקיי. אז למעשה, לצערנו, אנחנו מאבדים כמו שראיתם במקרה של הסבוראים ושל זלצברובסקי. זה היה פרויקטים פרטיים ששם איבדנו עצים לשימור. ושוב, הסנקציה המרכזית, למעשה היחידה שיש לנו, היא צו הפסקת עבודה, וזה לא דבר פשוט להפעיל כנגד קבלנים. למעשה, נכנסים פה לסחרור שיש לו משמעויות גם לעירייה, גם ליוזם הפרטי, גם לתושבים, למעשה לתיירים שמעכבים להם את הכניסה לבית שלהם. זה משמעויות כבדות, אבל זו הסנקציה היחידה שיש לנו, ואנחנו משתמשים בה. גם במקרים של פרויקטים ציבוריים, למשל, פה מי אביבים, הקבלן החיצוני של מי אביבים פגע בעצים לשימור, כמובן לא עבד לפי הנהלים, והעץ קרס גם על המרחב הציבורי. המצב מסוכן מאוד. גם פה, הקבלן הזה נמצא ברשימה שחורה, הוצא להפסקת עבודה, הוא לא נכנס לעבודות יותר באותו הרחוב, אני מקווה שגם לא למי אביבים. וזה לצערנו מקרים שקורים לא מעט בפרויקטים ציבוריים. גם ברכבת הקלה, כמובן, אני יכול להגיד לכם שנת"ע והקבלנים שלה לא עובדים לפי הנהלים באופן גורף, וזו מלחמה סזיזיפית מולם, איך לוודא שהקבלנים לא פוגעים בעצים, והם פוגעים. הם פוגעים, ופה אנחנו מצליחים רק בעזרת התושבים המודאגים להגיע לעצים בזמן אמת ולמנוע את המשך הפגיעות. גם במקרה הזה, ניסיתי לעצור עבודות לנת"ע, לצערי זה לא בסמכותי, לעצור עבודות לפרויקט תשתיות כמובן זה לא דבר פשוט.

מירה רדזינר: מה קרה עם העץ הזה? עברה כמעט שנה, עשרה חודשים.

פגל בר-און: פה בקו הירוק אני דרשתי אי' סוג של איימתי שאם הם לא יספקו-

אסנת בנימין: זה ולנברג, איפה שאני שלחתי את הצילומים?

פגל בר-און: כן. שאם הם לא יספקו בדיקות יציבות לעצים, אנחנו לא נמשיך את התיאום מולם, ותתקע להם את הפרויקט למעשה. דרשנו בדיקות יציבות לעשרה עצים, מתוך העשרה עצים יצאו ששלושה בסכנת קריסה מיידית. העצים האלה לצערנו כבר לא איתנו.

אסנת בנימין: נכרתו?

פגל בר-און: הם נכרתו. הם כן יינטעו עצים חלופיים בעבורם, אבל זה לא, לא בסטטוס של עץ-

אסנת בנימין: ומה קרה לנת"ע? הם קיבלו איזה קנס משמעותי? זה לא מהכיס שלהם.

פגל בר-און: קנס לנת"ע זה לא בסמכות העירייה, נטו בסמכות פקידי היערות הארצי. אנחנו לא יכולים להפעיל עליהם סנקציות.

אסנת בנימין: ואנחנו משלמים את זה, זאת אומרת-

פגל בר-און: הציבור משלם את הכל.

סטלה רות אבידן: תני לה לסיים, כי גם אני-

מירה רדזינר: אנחנו נעזרים במנהלת הרק"ל בקשר לנת"ע?

פגל בר-און: כמובן, אנחנו בתיאום מלא איתם אבל שוב, הסנקציות שאנחנו יכולים להפעיל על נת"ע זה לא-

אסנת בנימין: אני אגיד לך איפה הסנקציה.

פגל בר-און: שימו לב מה קורה בקו הסגול, באלנבי. תראו את חיתוך השורשים של הפיקוס לשימור. אני לא יודע, תשמעו, הם גם בשלב התכנון עשו מאמצים עילאיים לשמור על העצים האלו, עילאיים. בשלב הביצוע מגיע אותו קבלן ואומר, רגע, אבל תוכנית שלי זה שיש פה תשתיות, ואז אני צריך לשים מדרכה ושביל אופניים, והוא עושה את זה, הוא עובד לפי התוכנית. על פניו, הוא לא האשם המידי, הוא עובד לפי התוכניות

שנתנו לו. אבל ברגע שמתקרבים יותר מדי ברדיוס שימור שורשים ופוגעים בעץ, רוב הסיכויים שהעצים האלה לא ישרדו, וזה מה שקרה לעץ הזה. אז בשלב התכנון סימנו אותם לשימור במקום לכריתה.

איתן בן עמי: רגע, אבל לא מסמנים איזה פרמטר יותר רחב?

פלג בר-און: אני יכול להגיד לך שמסמנים, חייבים לסמן.

אסנת בנימין: טווח שורשים מוגן.

פלג בר-און: איך שהוא, אני לא יודע איך, בנת"ע ברכבת הקלה. מבחינתם, זו אפילו לא המלצה.

אסנת בנימין: כי המטרה שלהם זה לקרות.

פלג בר-און: אני לא יודע מה המטרה שלהם. המטרה שלהם זה להקים מוסד.

נח עפרון, יו"ר הוועדה: אוסי, אוסי אנחנו רוצים לסיים.

פלג בר-און: העצים זה למעשה לא שיקול קריטי מבחינתם, לצערנו. אוקיי, אנחנו עכשיו הגענו לשלב הכי

גרוע בסקלה של כריתות לא חוקיות, שזה גם קורה לצערנו בעיר. גם פה אנחנו מאבדים עצים, ופה אני יכול

להגיד לכם שיותר מזה, פה אין לנו מבחינה עירונית שום סנקציה להפעיל מבחינה משפטית. אם לקבלן ויזם

יש כתובת, אנחנו יודעים מי פגע ועבד ליד העץ, פה תושב מגיע יום אחד, לקח מסור חשמלי שהשאיל מבן דוד

שלו, לא יודע ממני, ורואים שזו כריתה אפילו לא של גוזם, כי הוא השאיר את הגלם ככה, וככה לא כורתים

עץ. גם אם יש לשם כריתה, ככה לא כורתים עץ. פה, לא רק שאין לו רישיון כריתה, גם השאירו את הגלם על

הקרקע. זאת אומרת שזו ממש כריתה לא חוקית מהסוג הגרוע ביותר. ואין לנו שום יכולת אכיפה, שום דבר.

אסנת בנימין: אז תרשה לי להגיד לך.

פלג בר-און: כן.

אסנת בנימין: אוקיי? פצצה אחת גדולה. השחתת עצים זה עבירה פלילית. הרעלת עצים זה עבירה פלילית.

כריתה ללא רישיון זה עבירה פלילית. למה העצים בעיריית תל אביב יושבים במחלקה משפטית אזרחית ולא

במחלקה פלילית? תעבירו את העצים בבקשה למחלקה הפלילית, סליחה.

עומרי יוסף, עו"ד: זה לא בסמכות העירייה בכלל.

אסנת בנימין: בוודאי, שבסמכות היא עבירה פלילית, ולכן העצים ברגע שהם יעברו למחלקה פלילית, לא

יקרו לנו גם אירועים כמו הרעלת העצים שם, שאף אחד לא מתייחס אליהם.

עומרי יוסף, עו"ד: אני בכל זאת אגיד-

אסנת בנימין: כן?

עומרי יוסף, עו"ד: שהסמכות לעירייה להשתמש כנציג היועמ"ש, היא בעבירות שהמדינה, של כנסת ישראל

הגדירה. כן. וכריתת העצים היא לא אחת מהעבירות האלה.

אסנת בנימין: אבל היא עבירה פלילית.

עומרי יוסף, עו"ד: זה לא משנה. גם רצח הוא עבירה פלילית והעירייה לא יכולה להגיש כתב אישום על רצח.

אני לא יכול, אין לי סמכות במצב הקיים.

אופיר כהן: אני יכול להגיש תלונה אבל?

עומרי יוסף, עו"ד: תלונה זה משהו אחר.

פלג בר-און: המשטרה לא אוכפת.

אסנת בנימין: בוא נדבר, יש לנו שלב של הרתעה.

עומרי יוסף, עו"ד: לא, לא, אין לי, צריך להבין את זה. אני יכול להגיש במדינת תל אביב כתבי אישום על

רישוי עסקים, על תכנון ובנייה, על חוקי עזר, על חניה. זה מה שיש לי בזה. זה בנת"צ, כל מה שממשלת

ישראל, כנסת ישראל, הסמיכה את העירייה. מה שלא בסמכותי, כמה שאני ארצה, אעשה סלטות באוויר,

אקים שבע מחלקות, אני לא יכול לעשות את זה. אין לי את האפשרות.

לימור שלהב: אם זה לא היה נופל בין הכיסאות, אז אולי מישהו אחר יכול.

עומרי יוסף, עו"ד: לטעמי זה לא נופל בין הכיסאות, זה פשוט נמצא על כיסא מאוד מאוד קטן, אצל

הממשלה, אצל המדינה, היא לא הסכימה.

אסנת בנימין: העירייה יכולה להגיד, אני רואה חשיבות אחרת בלהילחם, העירייה יודעת להילחם על מה

שהיא רוצה.

עיר ללא הפסקה

עומרי יוסף, עו"ד: בכל מיני דרכים, לא בהגשת כתבי אישום ברגע זה.
נח עפרון: אוסי, הנקודה אני חושב שאנחנו מבינים אותה. פלג, בבקשה.

פלג בר-און: אין לי הרבה מה להגיד על הדבר הזה, לצערי. אני, בואו נדבר על כלים שאנחנו מפעילים כדי לשמר כמה שיותר עצים שנמצאים באיזושהו דיון או חשש. יש לא מעט עצים שגם בשלבי התכנון נופלים לא טוב, או גם מבחינה בטיחותית יש איזושהו חשש או חשד לגביהם, אז אנחנו משתמשים בכמה אמצעים. א', פתרונות יצירתיים בתכנון, וכמו שאתם רואים פה, אנחנו לא מאשרים כריתת עצים לטובת שבילי אופניים. שביל האופניים זה דבר חשוב, אבל לא יותר חשוב מהעצים. זאת אומרת, שגם אם השביל אופניים הוא לא, הוא לא מדהים. הוא לא אידיאלי, הוא לא.

אופיר כהן: לא אידיאלי אז שיעשו סיבוב.

פלג בר-און: נכון.

לימור שלהב: אתה יודע כמה עצים נכרתו בגלל שבילי אופניים?

פלג בר-און: אז יש שינוי גישה, והיום אנחנו לא מאשרים כריתת עצים בשל שבילי אופניים. אז אם תראו שבילי אופניים מוזרים ומפותלים, אז תבינו שזה כנראה בשביל העצים, אם יש עצים ליד. גם לגבי, דיברנו על אורתופדיה ותמיכות מכניות לעצים, וגם על הנושא של בדיקות ממוחשבות, אנחנו משקיעים בזה לא מעט, וגם אנחנו עושים ניסויים כל הזמן של טכנולוגיות חדשות, כמו השקיית עומק. אז בואו נמשיך ונראה מה עושים. פה, למשל, אנחנו רואים דוגמה לבדיקה מתקדמת של טופוגרפיה, זה מיפוי של חללי העץ וכמה העץ עמיד, או לא עמיד.

אופיר כהן: זה בעולי ציון, נכון?

פלג בר-און: יש פה כתובת? אין פה כתובת?

אסנת בנימין: כן.

פלג בר-און: אה, אוקיי. כן, אולי ציון. אז פה יש פיקוס שדרות, עם חלל משמעותי בגזע, שהתושבים מאוד חששו ממנו. בצדק, עצם חלל זה לא דבר נפוץ. לנפות ורצינו לבדוק אם העץ הזה יכול להישמר או לא, אז פה ביצענו בדיקת הומוגרף וקיבלנו מדד בטיחות שהסיכוי לכשל הוא יחסית נמוך, ולמעשה לא היינו צריכים להפעיל פה איזושהי תמיכה לא טכנית אלא נטו לוודא שאין פסולת ואין המשך של הריקבון בחלל הגזע, והעץ הזה יציב וכמובן נשמר. אבל כן, הוא נגזר כדי שמבחינה של התמיכה המכנית של הגזע תתמוך בנוף שלו, זאת אומרת שאם יהיה מומנט חזק מדי של רוח על הנוף אז אולי כן יהיה בו כשל. בגלל זה הוא נגזם, כדי לאפשר את זה. זה עץ בשרונה לדוגמה, שגם פה היה חשש, אפשר להעביר עוד שקופית ואז להחזיר, שתראו, יש פה למשל חלל בבית שורשים, שהיה חשש שיקרוס על מבנה לשימור, אבל גם העץ לשימור. אז ביצענו פה בדיקת הומוגרף כדי להבין את החלל בגזע. אז כן יש פה איזושהו חלל, אבל באחוזים יחסית נמוכים. אז הפעלנו פה בדיקה משולבת, לא רק בדיקת תהודה של החלל בבית שורשים. כן יש לו החלשות מסוימת, אבל היא לא מסוכנת, אז אפשר להעביר עוד אחד? עוד שקופית?

לימור שלהב: אפשר? שאלה אחת לפני שסיימה עוזבת.

פלג בר-און: כן.

סינייה זילברמן: אה, אוקיי, סליחה. אנחנו התחלנו את השיחה סביב החום שבעצם שורר בתל אביב באזורים מסוימים. ואתה משוחח על כל הנושא של העצים שנמצאים במרכז הציבורי, אבל אני כאדריכלית מכירה אופציות של הורדה של החום גם דרך גידול עצים, במרפסות, על גגות ובכלל כהנחה כללית שאם העירייה תוכל לקחת את זה על עצמה ותציע את זה לבעלי דירות, ובעלי דירות יקבלו איזושהי תמיכה או עזרה מבחינת או מימון או עזרה גם לקחת על עצמן את התהליך הזה. לי יש 10 עצים במרפסת שלי, ואני חושבת שאם היו כמוני עוד הרבה כאלה, אני חושבת שהיינו יכולים לעשות שינוי מאוד משמעותי. ואני לא יודעת להגיד איפה זה נמצא, אם יש בכלל שיחה סביב זה. יש במילאנו יער אנכי, 27 קומות, שני בניינים, משהו שאיטליה מתגאה בו כי הוא באמת יוצר, הוא ממש תומך בכל מה שקשור להקטנת השימוש במיזוג והורדה של כל הנושא של האבק. בעצם יש לזה המון המון יתרונות, ואנחנו יכולים דרך זה להציל הרבה מאוד מקומות.

פגל בר-און: מסכים איתך. יש כאן עניין של תמיכה של גגות ירוקים, כמובן לפרויקטים גדולים. היה את התמיכה לצ'ק פונט שעשתה את הקיר הירוק שם. אני לא בקיא בזה ברמה התכנונית.

סיניה זילברמן: אבל, האם יש מישהו שלוקח על עצמו את זה?

** התפרצויות*

פגל בר-און: כי זה מדובר על סוף פרויקטים בשפע, לדעתי. אבל, עוד פעם - **איתן בן עמי:** צריך תמיד לקחת. סיניה, גם לך, צריך לקחת ולזכור שיש לאנשים אחרים זכויות. בשטח פרטי, לבית פרטי, לדיירים פרטיים, יש להם גם זכויות. אנחנו לא יכולים, זה לא טוטאלי כרגע.

סיניה זילברמן: אבל אם העירייה מעודדת את זה, רק צריכה לעודד את זה.

לימור שלהב: כשבדרך כלל כל הבתים עם הגגות נהרסים, אז אולי צריך לחייב את היזמים עם הפנטהאוזים, שכן יעשו בסוף על הגג.

איתן בן עמי: אז אפשר לחייב בהרבה דברים, אבל אם יושב פה מישהו מהשירות המקצועי, יש גבול, לכוך וליכולת שלנו לכפות דברים.

פגל בר-און: אבל כן עושים את העניין של ה-

לימור שלהב: לממן, לא לכפות.

עומרי יוסף, עו"ד: לממן וולונטרי.

אופיר כהן: זה העניין. בטח. תמיד אפשר לעודד עם חוקי עזר עירוניים. אתה יכול לעודד חוקי עזר עירוניים זה לא מעודד, זה כופה. לא, אבל אתה יכול לתת נגיד איזשהו בונוס, על איזשהו פנטהאוז שעשה משהו.

עומרי יוסף, עו"ד: אני לא יודע. נותן לו אחוזים.

מירה רדזינר: אוקיי, הרעיון נרשם. ממשיכים הלאה.

פגל בר-און: יש גם את העניין של הנטיעות הפרטיות שהעירייה מימנה. למעשה, לא מעט עצים.

איתן בן עמי: עכשיו היה פרויקט, כן.

פגל בר-און: וכול הזמן. כול הזמן.

טל נדב: מעל 5,000 עצים ניטעו בשלוש השנים האחרונות, בבתי פרטיים בעיר. וזה משהו בדיוק בשיתוף עם התושבים, שמעודד אותם. מעבר למעודד, אנחנו גם מספקים להם את העצים, וזה מגיע לבערך חמישית מהיעד השנתי.

פגל בר-און: כן, לא מעט.

נח עפרון, יו"ר הוועדה: מעולה, תמשיך.

פגל בר-און: בואו נמשיך. אז זה אותו העץ, זה הברכיכטון בשרונה. אז למרות החלל הזה והחשש פה למבנה לשימור, ראו וראינו שדרשנו בדיקה משולבת, זאת אומרת גם בדיקת משיכה יציבות לעץ וגם בדיקת הומוגרף וראינו שהעץ יציב והוא בריסק נמוך. זה למעשה אומר שהעץ יהיה בשימור עם כמובן מעקב אחריו. למרות שזה ברכיכטון, והחלטנו כמובן להשקיע, שוב, ברכיכטון זה מין שהוא קצת רגיש לפגעים, ויש יותר חשש לגביו. בשלוש השנים האחרונות ביצענו בסך הכל 792 בדיקות לעצים שונים, או בדיקות משולבות, או בדיקות תעודה, או משיכה, בדיקות יציבות למעשה. שימו לב על הנתון המאוד מדאיג הזה, למעשה שלושת רבעי מהבדיקות עצים, בוצעו על עצים שנעשו עבודות בקרבת השורשים שלהם. זאת אומרת, שרוב העצים שיש להם פגמים, ויש חשש למצב שלהם, זה בגלל עבודות בקרבת השורשים, עבודות חפירה וביטון, עבודות תשתית, למעשה רוב העצים שהולכים לקליטה ביקורתית, אנחנו מאבדים לדבר הזה.

לימור שלהב: נכון. וגם צריך להציג את שם העץ, שכל הזמן אנחנו מאבדים, שהוא ייפול על אנשים. הוא נופל רק אם הורגים לו בשורשים, או מציקים לו.

אסנת בנימין: חד משמעית.

פגל בר-און: חד משמעית.

אסנת בנימין: איפה מהנדס העיר בדבר הזה, שהוא אומר, אני מציג את זה.

פגל בר-און: אני יכול להגיד לך ששבוע שעבר עשינו דיון אצל מהנדס העיר על הדבר הזה בדיוק.

אסנת בנימין: אוקיי, ו?

פגל בר-און: ואנחנו נפעיל אכיפה יותר, אני מקווה, שוב, אנחנו צריכים פה את העזרה של היעוץ המשפטי, להפעיל אכיפה מקומית עירונית ולא להסתמך על פקיד היערות הארצי.

אסנת בנימין: נכון, אבל זה גם לא כעונש אלא לפני, איך אני מונעת את זה?

פגל בר-און: נכון, זה למניעה, זה פיקוח. במעקב ובקרה תמידיים ומתמשכים. אז פה אפשר לראות את הנתונים. מתוך 792 בדיקות מתקדמות שעשינו בשלוש השנים האחרונות, כמובן גם לפני זמני, רק 66 עצים אושרו לקליטה. זאת אומרת, באחוזים נמוכים מאוד.

אסנת בנימין: מה שחיים עשה וראית,

פגל בר-און: כן, כן, זה כמובן בזמנו של חיים וגם בזמני, בשנה האחרונה גם. אז חיים מאוד הקפיד על הדבר הזה ורק עשירית מהעצים, שמדור עצים למעשה היה לו חשש עליהם וביקש כריתה בטיחותית, רק עשירית באמת נמצאו כמסוכנים ואושרו לכריתה. יש גם את הנושא של שינויי אקלים שאנחנו מזהים, יותר כניסה של פתוגנים ושל מזיקים לסביבה העירונית, בגלל העניין של שינויי האקלים, ואלו המינים, שלמעשה נמצאים בחשש, בסכנה, היום בכל הנושא של שינויים אקלימיים, יותר מינים שרגילים, שהם מותאמים מבחינה גנטית לאזורים קרירים יותר. הם הפגיעים במיוחד ולמעשה יש לנו מעקב אחרי העצים האלו. גם יש את הנושא של הטמפרטורה, ברגע שהמגמות ואירועי הקיצון של הטמפרטורה עולים, יש מכת חום, שאמרנו שזה משפיע על המצב הפיזיולוגי של העצים. הם יותר רגישים לשינויים האלה, ואנחנו שמים לב שאנחנו מאבדים, יש תמותה של עצים בשרב. באירוע החום האחרון, לדוגמה, איבדנו שני עצים, לצערנו, בדבר הזה.

עומרי יוסף, עו"ד: ובאירוע אחד, עצים בוגרים?

פגל בר-און: כן. באירוע אחד, עצים חוטפים מכת חום, או מתייבשים כנראה, או למעשה קורסים. ממש קורסים, העצה שלהם למעשה מתייבשת. עמודת המים בעצה מתנתקת, ואז העץ יכול ממש לקרוס.

עומרי יוסף, עו"ד: ואם היינו משקים אותו?

פגל בר-און: אז הוא היה שורד ככל הנראה, אבל אם דיברנו על השקיה לטווח ארוך. זה העניין של באמת הגדלת עניין השקיה. שימו לב, בשנים האחרונות אנחנו ממש משקים כמעט עשרה חודשים בשנה. זאת אומרת שאנחנו צופים שזה כמובן יעלה, אבל אנחנו עושים גם עכשיו את העניין של השקיית עומק, ניסויים של להבין איפה ומתי עצים צריכים לקבל השקיית עומק למספר שנים ארוך יותר.

אסנת בנימין: צריך לקרוא לתושבים להשקעות עצים בחצרות.

פגל בר-און: נדבר על זה. תכף אני אזכיר את זה. יש את העניין גם של אירועי קיצון, למשל שיטפונות, שגם זה משפיע על קריסות עצים. כשיש לנו מכת גשם מאוד חזקה של מעל עשרות מילימטרים, גם זה משפיע על קריסות עצים, והם רגישים לשינויים בקרקע. זאת אומרת, כל הדחיסות של הקרקע משתנה כשהיא סופחת, כשיש שיטפונות. זה הסיכון מתוך היערכות לשינויי אקלים, שאנחנו באמת שמים לב לכל הדברים האלה ומנסים להיערך אליהם, גם מבחינת אירועי קיצון וגם מבחינת הטמפרטורה. עוד שקופית? כן. אז פה יש באמת דוגמה של פיקוסים בגן התקווה ברחוב ההגנה. שימו לב, זה בשנת 2011 וזה עשור אחרי זה, אפילו חצי שנה אחרי זה, שלמעשה רואים דלילות בעלווה שלהם. עכשיו זה כמובן נובע מכמה גורמים, גם כמובן מנטי"ע, איך לא? וגם מירידה של מי תהום, וגם ממזיקים. אוקיי? אז גם עבודות פיתוח, גם מזיקים, גם ירידה של מי תהום, העצים הופכים לרגישים יותר. למעשה, עץ שהוא במצב פיזיולוגי בריאותי תקין, יודע להתמודד עם מזיקים.

אסנת בנימין: ועץ יבש שאין לו מים, פחות יכול להתמודד.

פגל בר-און: נכון. וברגע שהוא לא במצב בריאותי תקין, אז למזיקים הרבה יותר קל לתקוף אותו, ואנחנו שמים לב לזה כמובן.

אסנת בנימין: אתם מדשנים גם, או רק מים?

פגל בר-און: בעיקר מים. במידה וצריך לעצים צעירים, אז יש את הדשן Slow release שמתמשים בו. יש את הנושא של נטיעות חדשות. לא כל הנטיעות החדשות, לצערנו, מחוברות להשקיה. למעשה, 43 אחוז מהעצים החדשים שנמצאים בעיר, במסגרת התוכנית לנטיעות של 10,000 עצים בשנה, למשך עשור, כמעט חצי מושקים בשקים, שהיום אני יכול להגיד לכם שההנחיה היא שק של 70 ליטר פעם בשבוע, וצוותי ההשקיה לצערי לא מצליחים להגיע להנחיה הזו. ופה אנחנו יכולים באמת לעשות אולי שיתוף פעולה עם

הציבור, עם הקהילה, לאמץ עץ צעיר שנגיע לעצים האלה, נוודא שהם מקבלים את ההשקיה שלהם, כי הצוותים הקבלניים למעשה אולי לא מצליחים לוודא שהם יגיעו לזה.

אופיר כהן: אם פותחים פתיחה ב-106 על כזה דבר?

פלג בר-און: אז הם אמורים להגיע, כן.

אופיר כהן: כן?

פלג בר-און: והם אמורים גם להודיע לך שהם הגיעו והשקו.

אופיר כהן: בארליך למשל יש המון צירים, עם שקי השקיה. ריקים.

פלג בר-און: רוב הזמן אני מסכים איתך, הם לא מקבלים. יש פסולת במקום מים.

אופיר כהן: עובדי קבלן עושים את זה?

פלג בר-און: כן.

אופיר כהן: הוא עובר משאית, נכון?

פלג בר-און: עם טוק טוק כזה כן. אז לצערנו צריך פה לחשוב יצירתי ואולי באמת-

אופיר כהן: מטאטאים יותר את הרחוב מאשר משקים.

פלג בר-און: אז פה באמת דיברנו על הנושא של ההצללות ושל הצירים המרכזיים. אז כמו שאתם רואים, יש לנו מיפוי של הצירים, שהם יותר קריטיים ופחות יש בהם צל ואיזה יש יותר צל, וגם פה אנחנו מפעילים את שיקול הדעת גם בנטיעות, גם בשימור, ולוודא שהצירים האלה יהפכו יותר ירוקים עם הזמן. וזהו פחות או יותר, אני סיימתי. המאמץ זה כמובן לשמור על העצים הוותיקים וכל הזמן להכניס עוד ועוד נטיעות כמה שאפשר.

נח עפרון, יו"ר הוועדה: סטלה, חיכתה בסבלנות ראוייה לציין.

סטלה רות אבידן: עם השנים נעשינו ילדים יותר טובים. קודם כל תודה, באמת הייתה מצגת מהממת, אני אשמח אם נקבל אותה כי זה מלא נתונים, כמה שרשמתי.

אופיר כהן: כן, המון ביקשו מהקבוצות, שלא הצליחו להגיע. אם אתה יכול להעביר לנו.

סטלה רות אבידן: זה חשיבה מאוד טובה. עדיין, הבעיה שלי זה בין המחשבה והתכנון והחשיבה, באמת ההוליסטית והיפה שאתה וחבריך השקיעו, מול מה שקורה בפועל בעירייה. כפי שהערתי קודם, אבל לפני שאני אגיד את הנקודות, את ה-3-4 נקודות שיש שם דיסוננס בין מה שאתה בונה למה שקורה בפועל, אני רוצה להגיד שב-13 בפברואר היה בוועדת הפנים והסביבה של הכנסת דיון על העצים. עיריית תל אביב נעלמה. לא הגיעה. הגיעה עיריית ירושלים, אולי ... 15, אבל עיריית תל אביב לא. בדיוק כמו בכל חוק המטרו, עיריית תל אביב נעלמה. אני עליתי חודש אחרי חודש לדיוני המטרו, שפוטרים את המטרו מכל חוק עירוני, אישורים שבשתיקה, זאת אומרת, אם תוך 21 יום לא ענית, הקבלן עושה מה שבא לו, ועיריית תל אביב איננה.

אסנת בנימין: 50 אחוז משטחי תל אביב.

סטלה רות אבידן: עיריית תל אביב איננה וזה יהיה אסון, עוד מעט שיתחילו את 1 M, אתם תראו שפשוט תשתיות, לא רק עצים, כל התשתיות, עלולים להיפגע כי תוך 21 יום לא מאמינה שמישהו יענה לקבלן על הבקשות שלו ויבדוק את המסמכים שלו. פשוט קטסטרופה. ב-6 באפריל היה בוועדת הפנים של הכנסת דיון על אי חוס אורבני, על התחממות. גם עיריית תל אביב לא, נעלמה, גם דיברו על עצים שם, זה חלק מהבעיה, רק עיריית ירושלים הציגה את התוכנית שלה וכולי. אז קודם כל לא יודעת איך פועל המנגנון העירוני, אבל רצוי ש, יש בטח יחידת קישור בין הכנסת לבין העיריות, שייבדק שבדיונים מהסוג הזה עיריית תל אביב תהיה שם, נציג. אם זה לא מקבל החלטות, לפחות איש מקצועי, שיכול לענות בצורה מקצועית, כמו פלג, אוקיי? אז זו בקשה אחת. תראו, אתם אומרים כל הזמן שאנחנו לא יכולים להיכנס לשטח הפרטי, לא יכולים להיכנס לשטח הפרטי, אין לנו סמכויות. לפני מספר שנים היו כמה סופות בחצר שלי ביד אליהו, שנה אחרי שנה נפלו גלושים. פעם על השביל, שבנס אני הייתי בשביל 5 דקות אחרי שהוא נפל, פעם על הכניסה של הבית שאני כל הזמן אני מצלצלת למוקד וכולי, שיבואו לעזור לנו, שלא יכולנו לצאת איזה שלוש שעות עד שפירקו את העץ וכולי. ואז באה העירייה ואמרה את זה לא בסדר, הוצאנו. פתאום יום אחד דופק לי בדלת, אני כניסה ראשונה מלה גוורדיה, הסיירת הירוקה. הוא אומר לי, תקשיבי, אני עובר וראיתי שיש עצים שקראתם,

ברושים, אמרתי- תשמע, זה כתוצאה שנפלו עצים בחורף הזה ובחורף הקודם. הוא רצה לתת קנס, בסוף שכנעתי אותו שלא. הוא אמר שהוא ילך לפקיד היערות להתלונן למה לא דיווחו להם. אז זאת אומרת שאם עובדים בצורה, עם גורמים שונים, כנראה שכן אפשר לעשות דברים, כי הנה העובדה שהסיירת הירוקה כמעט דפק לי קנס, כי אם לא הייתי מבינה עניין, הייתי עם קנסות על משהו שנפל. זה דברים שלא מובנים לי, אוקיי? מכל מה שמדברים. עוד משהו שלא מובן לי זה התשקיף. אמרת שתשקיף התחלתם לפני כשנתיים, בשטח אני ביד אליהו לא מרגישה את הנושא הזה, אבל מי שבחר נח, זה מנהל הנדסה, את הקרקע, ואם על 12 דונם או על 7 דונם עכשיו על משהו דיין לא מבקשים תשקיף, אז אני לא יודעת על מה מבקשים תשקיף. יש פה עניין שצריך להיכנס כנוהל, בתוך ועדת בניין עיר, לא באן דן דינו שמשתמשים בשירותים של פלג וחברי המחלקה שלו, אוקיי? זה דבר נוסף. עוד דבר קטן, אנחנו עדיין אחרי הסיורים והדיונים הקודמים דיברנו על כל הבעיה של העצים שנספרו פעם ככה ופעם ככה ואז באו ממנהל הנדסה, אני לא זוכרת כבר מי, כי אני לא טובה בשמות, ואמר לא אנחנו שולחים לשטח רק במקרה, שחושבים שאולי קרה משהו לא נכון, אבל המקריות הזאת, לא. העובדה שכשאני מגישה עררים דרך ועדת ערר, אני מצליחה להציל עצים ואני מוכיחה שיש משהו לא נכון בין סקר לסקר או בין הסקר לבין השטח. ולכן, שוב, העבודה שלהם נהדרת, החשיבה נהדרת של פלג והיחידה שלו, אבל חייבים לעבוד באופן הוליסטי, עם כל הגורמים העירוניים, עם כל הכלים, כמו מסגרת הירוקה ולא יודעת מה, עוד כלים, יחידת איכות הסביבה וכולי, כדי שהדברים לא יהיו רק על הנייר כעלה תאנה, אלא יהיו בצורה מאסיבית כחלק מהמדיניות של העירייה. זהו, באמת תודה רבה, למדתי המון.

נח עפרון, יו"ר הוועדה: פלג, אתה רוצה להגיב?

פלג בר-און: רשמתי את הדברים, אני יכול להגיד לך שהתפקיד של הסיירת הירוקה, גם פה לצערנו אין להם, אין להם סמכות משפטית לפעול. מה שקורה, זה שהם מוודאים האם העץ נכרת עם רישיון או בלי רישיון. במידה והוא נקרא בלי רישיון כריתה, הם יכולים להפעיל סנקציות מאוד ספציפיות של קנס או איזושהי אכיפה סביבתית, זה גם עוד לא מוסבר לגמרי, אבל כן צריך לעשות פה חיבור יותר הוליסטי כמו שאמרת, חד משמעית, המנגנון של התשקיף גם אליו הוא לא לגמרי ברור וחשוף, צריך להבין יותר ספציפית עם אדריכל העיר מה קורה שם, צריך לעשות שיתוף פעולה.

אסנת בנימין: יש אזורים שהעירייה יותר רוצה לקדם בנייה, והיא לא תעשה שם תשקיף.

פלג בר-און: ולגבי מה שהערת על הכנסת, על הדיונים ברמה הארצית, אני חד משמעית מסכים איתך, אני לא הוזמנתי ולא הודיעו לי על אף דיון כזה. לא הזמינו, אני לא מכיר גם מישהו שהזמינו נציג אחר מהעירייה.

סטלה רות אבידן: אז איך מירושלים הגיעו?

פלג בר-און: ירושלים יותר קרובים.

אסנת בנימין: ירושלים יותר קרובים לצלחת.

פלג בר-און: אבל אני לא יודע באמת איך עובד המנגנון של הקשר.

סטלה רות אבידן: אז כדאי שתתחילו לבדוק ותירשמו בוועדת הפנים ובוועדת הכלכלה כדי שלהבא תהיו מוזמנים.

לימור שלהב: או שאנחנו נזמין אותך.

סטלה רות אבידן: בואי, מותק, אתם לא משלמים לי משכורת, מספיק שאני בהתנדבות פה ובכל מקום אחר.

פלג בר-און: אני מסכים איתך. אנחנו צריכים להיות שם אני פשוט לא לגמרי מבין את המנגנון.

איתן בן עמי: כל דיוני הכנסת הצפויים, מפורסמים, הם נשלחים במיילים להרבה מאוד אנשים פה, על כל הוועדות, על כל הספקטרום של העשייה וזה פתוח למי שרוצה להצטרף. אז יכול להיות שזה לא מגיע אליך, אתה צריך גם לבקש שזה יגיע אליך, אבל זה מגיע למישהו בשפ"ע שרואה את הדיונים הצפויים. גם בפורום ה-15 אפשר לקבל את זה.

אופיר כהן: זהו, רציתי קודם כל להתחבר לנקודה שסטלה בעצם העלתה, שלדעתי הנקודה הכי קריטית לגורלם של עצים בוגרים בשלב הפיתוח. הוא אומר, זה חוסר סקר עצים בתב"עות ישנות. מה אנחנו עושים עם זה? זאת אומרת, מתמודדים עם זה? אז פה עלה משהו של חוסר תקציב או משהו כזה, אז אני אומר, בוא נלך ברמה העירונית.

עיר ללא הפסקה

איתן בן עמי: לא חוסר תקציב.

אופיר כהן: אז מה?

איתן בן עמי: הוא אמר לך שברגע שהתביע אושרה לפני שנים ויש כבר את כל ה-

אופיר כהן: יש לי פה איזשהו פתרון. יש לי פתרון. אני אומר ברמה העירונית-מחוזית, אם אפשר, לתעדף ריענון של תביעות. באיזושהי תוכנית חומש. לעשות איזשהו ריענון. לקחת, אני יודע להגיד, השנה אנחנו מרעננים 2030 תביעות כאלה, שיש להם חוסר מאוד ברור וקריטי בקטע של עצים.

עומרי יוסף, עו"ד: אז אין הליך שנקרא ריענון תביע. תביע היא בעצם היא חיקוק, כן. היא דומה באופייה לחוק, היא מעניקה זכויות למי ש, בדרך כלל לבעלי הקרקע. ברגע שאתה נוגע בתביע קיימת, אתה, בלי קשר לזה, אתה קודם כול חושף את הוועדה המקומית, העירייה, לתביעה לירידת ערך. 197 זה נקרא. כי ברגע שאני עשיתי תביע ואמרתי פה, אתה יכול לעשות ככה בעץ הזה, לכריתה, לא משנה, ועכשיו אני עושה תביע, זה בעצם תביע חדשה, זה שינוי תביע. ואני אומר, בעצם העץ הזה לא, הוא נשאר ואתה צריך לשנות לדיונים.

אופיר כהן: אבל יש תביעות שהעצים הם שקופים, אין עצים. יש תביעות שאין בהן עצים, זו הבעיה.

עומרי יוסף, עו"ד: וקיימים בפועל?

אופיר כהן: כן.

עומרי יוסף, עו"ד: זה לא מה שהוצג פה. תראה, אני לא יודעת כרגע, שנייה, אני באמת לא יודע ללכת 30 שנים.

אסנת בנימין: זה לא 30 שנים זה 10 שנים. זה כשל של העירייה.

עומרי יוסף, עו"ד: אוקיי. אני לא יודע ללכת 30 שנה אחורה "ולפתוח" את התביע.

אסנת בנימין: לא 30, 30 לא חובת סקר עצים.

עומרי יוסף, עו"ד: אם רוצים לשמוע את מה שאני אומר. לא חייבים.

אופיר כהן: לא, תגיד.

עומרי יוסף, עו"ד: מבחינה חוקית, לפני שנה אישרו תביע, אתמול אישרו תביע בסדר? אישרו את התביע ואני רוצה לשנות בה כי מצאתי את זה, אני נכנס למסלול א' מאוד מאוד ארוך, ב', היזם, בעלי הקרקע, מי שיש לו את האינטרס, מיד יתנגד מולי בהליכים משפטיים. והדבר בסוף, גם אם אני אצליח, אני באופן מידי חשוף, מה זה חשוף? אני צריך לשלם המון כסף, המון כסף, כי אני בעצם עכשיו הורדתי את ערך המקרקעין. עכשיו, נוכל להתנגד, העץ יותר זה, בכסף המזומן, המטר המבונה, שווה המון המון כסף. אז כל שינוי תכנון שאחרי זה יצטרך לעשות את זה, זה, אני לא יודע אפילו להעריך את ככה וזה, מיליארדים. מיליארדים, אם אני הולך עכשיו להרבה מאד תביעות.

אסנת בנימין: בסדר, אבל מה העירייה לא יכולה לתת לחפור עוד קומה? דברים כאלה?

עומרי יוסף, עו"ד: זה הליך מאוד, ולעבור לתביע שהוא אישר אותה לפני 10 שנים. ועכשיו, יש תביע ואז יש היתר, אבל התביע היא ההליך הרלוונטי לעניינו. כן? לשנות דברים בתביעות זה, ויכול להיות שהוא כבר עשה, ויכול להיות שהוא, זה הליכים מאוד, מאוד, מאוד מסובכים, מאוד מאד יקרים.

איתן בן עמי: חבריה, תקשיבו, זה כמו להגיד, תעשה לנו הנחה בארנונה. אין דבר כזה הנחה בארנונה.

עומרי יוסף, עו"ד: בדיוק.

איתן בן עמי: אפשר, תמיד זורקים, אז יעשו לך הנחה בארנונה. אין הנחה בארנונה. יש תביע, אי אפשר לבטל את התביע, יש אנשים זכויות, העירייה לא תתחיל לרענן תביעות לכאורה, שאין אז כזה הליך, ולשלם מיליארדים, היא לא תעשה את זה. מה שפלג מנסה לעשות פה, זה לזנב בעוולות שהיו בעבר ולנסות להציל מה שאפשר.

עומרי יוסף, עו"ד: בעצם בשלב ההיתר.

איתן בן עמי: וזה גם, זה רק ב-3-4-5 שנים האחרונות. והכי חשוב, אבל הכי חשוב, וזה מה שפלג גם אמר וזה קורה, אנחנו מכירים, שהייתה פה הפנמה והבנה בעירייה, שהמצב כמו שהוא היה לא יכול להימשך, חייב להיות שינוי, ויש שינויים בתקנות ובהנחיות מעכשיו קדימה. זאת אומרת, אנחנו לא ממשיכים לסחוב את זה עכשיו על גבינו. יש שינויים, יש תהליכים אחרים, יש מדיניות אחרת לגמרי לתפיסה של מה זה עץ בתל אביב שהיא כתשתית. איך נוטעים אותו, מה הבית גידול, איך מטפלים בו, מה צריך לעשות. זאת אומרת, יש פה

עיר ללא הפסקה

שינוי. מה שהיה בעבר, העוולות שהיו כנראה, אני לא יודע מה היה, אני לא הייתי פה ופלג לא היה פה, אני לא יודע מי היה פה. לא שמו לזה מספיק דגש.

אסנת בנימין: החובה היא עזרה שיאשרו העתקות עצים על מדרכות. שיתנו לנו לשמור על המאסה.
איתן בן עמי: אני לא חושב שאפשר להעתיק עצים על מדרכות, אני רואה מה קורה פה בעץ חדש צעיר, שאנחנו לא מצליחים לשים אותו על מדרכה. אז עץ בהעתקה אנחנו מצליחים לשים על מדרכה? שבקושי יש מקום למדרכה לעבור? עץ צעיר, עצים צעירים שאנחנו נותנים פה מהמרחב הציבורי, אנחנו לא מצליחים כמעט לשים על מדרכה, כי אין מקום ואין לו בית גידול. אז להביא עץ גדול על מדרכה, איפה יש מקום? מה זה מדרכות פה בבואנוס איירס שיש לך 8 מטר מדרכה?

אסנת בנימין: אני לא מדברת על כל המדרכות. יש המון מדרכות-

איתן בן עמי: אז יש מספר מועט של מדרכות, פלג שם, אם יש מדרכות כאלה רחבות שאני לא מכיר אותן, שאין להם בכלל עצים, בבקשה יעתיקו לשם עצים. אז ימצאו 40 עצים, 40 מקומות כאלה שאולי עוד נשארו פנויים, אני מכיר ברמת החייל ליד שוק הצפון, יש שם רחבה, אפשר לשים שם איזה 4 עצים להעתקה. אבל אין פה מקומות כאלה בתל אביב. אין, אז צריך לדבר על מה שאפשר לעשות. בהיבט השירות המשפטי מסביר, אין דבר כזה ריענון תב"ע. אנחנו צריכים לחזק את פלג בכל הניסיונות שלו, לנסות להציל עוולות עבר ולנסות להעתיק, לשנות, מה שאפשר, זה מה שאנחנו עושים. זה מה ששפ"ע עושים, האדריכל העיר עושה, אנחנו עושים, צוותי תכנון, מנסים להציל את העוולות של העבר. באו לקאנטרי גורן גולדשטיין, להוריד את כל החורשה שם, היפה, לחניה. מזל ראה איזה אזרח, דיבר מהר עם מישהו, אדריכל העיר, הצלחנו לעצור את זה. רגע לא היינו שמים לב, בום, אין חורשה. למה? כי מותר לו לעשות את זה. יש מקומות שאפשר לעשות.

נח עפרון, יו"ר הוועדה: אז, הערה אחרונה ואז אנחנו ננעל את הישיבה.

טניה דדון: תודה. אז, האמת היא שיש לי כמה שאלות והערות. אולי נוכל לקיים פגישה נפרדת, אבל אז אני אעלה רק נושא אחד, שנראה לי בעיה עירונית גדולה. א' זה הדשא הסינטטי, אני פשוט אמרתי מנסה להבין איך כל השינויים הבאמת מבורכים ואני באמת שומעת את השינוי בגישה וזה מאוד מאוד מורגש. השינוי הזה בעירייה ובגישה שלך ותודה על זה, באמת. איך בעצם הדשא הסינטטי, שזה בעצם משטחי פלסטיק, אפשר לקרוא לזה, איך זה מדבר את השפה של השינוי הזה שאתם מדברים עליו? כי אם אני, תקנו אותי אם אני אולי לא הבנתי נכון, אבל בעצם משטחי הפלסטיק האלה בעצם חונקים את שורש העצים. הם נמצאים בכל שטח ציבורי, בשדרות, בבתי ספר. ובעצם חונקים את העצים, שלא נדבר על חלקיקי הפלסטיק, המזהמים שאנחנו נושמים. אז זה נושא אחד שאני אשמח להבין, ומשהו שהעלינו בעבר, זה להוסיף ב-106 קריאה של פגיעה בעצים. יש רובריקה של פסולת, יש רובריקה של כל מיני דברים כדי למה לא להוסיף? ב-106, פגיעה בעצים. כי מהניסיון שלי, כל פעם שפונים ל-106, לוקחים את זה מאד ברצינות, ישר יש טיפול, ישר יש התייחסות. אז אלה שני נושאים, יש לי עוד כמה דברים, אבל אלה שני נושאים אם אפשר אולי עכשיו נתייחס.
פלג בר-און: אז אני אתייחס בזריז. דשא סינטטי זה לא יושב אצלי, אני פחות מתעסק בדשא סינטטי, למזלי. אני יכול להגיד לך שכן מנסים לעשות עלות מול תועלת, זאת אומרת, הם מסתכלים, שפע או מחלקת פרויקטים בשפע, או גנים ונוף, הם מסתכלים על דשא, על כמה זמן הוא מחזיק. והאם משתלם להם מבחינה כלכלית ומבחינת אחזקה, לשים דשא סינטטי לטווח ארוך, או דשא רגיל ולהחליף אותו כל איקס זמן. אני לא יודע את השיקולים עד הסוף, אני כן יודע שדשא סינטטי אכן פוגע בעצים ובשורשים שלהם. אני הנחיתי את 106 שאפשר לקבל תלונה לפתיחת גומה בדשא הסינטטי. זאת אומרת שתהיה גומה שיאפשר את החלחול של מים ואת האוורור של בית השורשים. אז אם אתם שולחים להם בקשה לפתיחת גומה בדשא הסינטטי עבור העץ, הם מקבלים את זה והם שולחים את זה.

אסנת בנימין: יש מחקר על זה שזה מחמם את הבית שורשים.

פלג בר-און: אחד, זה מחמם את הקרקע, וזה מבשל את בית השורשים, אתם צודקים. הקבלן לא מעניין אותו, הוא קיבל דרישה, הוא לא רואה בעיניים. אבל כן אני ביקשתי, ויש נוהל עירוני בתוך שפע, של לעשות אוורור לבית שורשים סביב העץ, ולא לחנוק אותו עד הסוף, מה שנקרא. אז כן אם אתם מעלים תלונה או פנייה יותר נכון ל-106 על הדבר הזה, זה כן קורה. לגבי ההערה של להוסיף 106 פגיעה בעץ, חד משמעית. אני אשמח לבדוק איך עושים את זה.

עומרי יוסף, עו"ד: רעיון מעולה, ממש.

איתן בן עמי: נפנה לגיא, גיא מנהל המוקד העירוני, צריך לדבר איתו.

נח עפרון, יו"ר הוועדה: זה נרשם. אז תודה רבה לכולכם. ותודה רבה לפלג במיוחד.

קרן מילצ'ין: ממש בקצרה, אני רק רוצה, לגבי סיפור המטרו בכלל. אני לא יודעת ספציפית על איזה ועדה מדובר, אבל אני יכולה להגיד שאנחנו בתור מנהלת הרכבת הקלה והמטרו בעירייה משתתפים באינספור דיונים מקצועיים.

סטלה רות אבידן: חוק המטרו לא הייתם אחד במשך שנתיים. אני יכולה להראות את הפרוטוקולים.

נח עפרון, יו"ר הוועדה: סטלה, אנחנו לא שמענו אותה, אז את תמשיכי.

קרן מילצ'ין: יכול להיות שזה מופיע, אני לא יודעת איך זה מופיע, אבל אנחנו משתתפים בכל כך הרבה דיונים משפטיים, תכנוניים מכל הכיוונים. יותר מזה, אני רוצה לציין וגם למי שיכול לחזור על עצמי ומישהו לא מכיר, מנהלת הרכבת הקלה זה צוות תכנון, אנחנו קבוצה של אדריכלים ומתכננים, שבעצם העיר תל אביב היא היחידה שיש בה מנהלת כזאת. אנחנו פועלים מול נת"ע, צוותי התכנון, הזכיינים, הזימים, הקבלנים, אין ספור צוותים. במאמץ באמת מאוד מאוד גדול לטייב את התכנון ולעשות את המקסימום ואת הדבר הכי טוב שאפשר במרחב הציבורי, כולל כמובן, אחד הדברים הכי מסכימים אצלנו זה להציל עצים. להציל עצים קיימים, לתכנן נטיעות במקומות אפשריים ונכונים, כולל, דרך אגב, תכנון מדרכות ובתי גידול, מושפעת כל כך הרבה מחשבה וכך הרבה תכנון, הלוואי ואפשר היה לטעת עץ בכל מקום, זה לא אפשרי. גם מבחינת בתי הגידול עצמם, גם מבחינת שטח המחיה ומרחב המחיה לכל עץ שיישתל בהמשך. זה באמת חשוב לדעת. אני כמובן לא כל דבר שנרצה, לא כל דבר שננסה לתאם, לא כל דבר שננסה לשנות יקרה. רחוק מזה, אבל באמת זה מאמץ שנעשה לאורך שנים. מלווים את הצוותים ועושים באמת.

סטלה רות אבידן: את יודעת, סליחה, אני חייבת להגיד, אדוני היושב ראש. אני, באמת, זה נושא שבליבי עם נפגעי נת"ע ואנחנו עולים ומבקרים באופן קבוע. חוק המטרו זה לתת מדינה בתוך מדינה. אם אמרו שתל אביב זו מדינה, לא מדינת ישראל, המטרו, חוק המטרו זו מדינה עצמאית, ללא סמכויות לשום עיר שהיא עוברת דרכה. עם חוק, כמו שאמרתי, בדרך השחיקה. אתם לא נוכחתם, אפילו דיברתי על זה בוועדה, ויושב הראש צחק ואמר כנראה שזה לא מעניין אותה. ואני אגיד לך משהו, שאמרתי, ב-6 באפריל הייתי, בגלל עליית המחירים ומשרד התחבורה היה שם, אני מסיימת במשפט הזה ברשותך, אמרתי תשמעו, אתם שנים תוקעים אותנו, עם חפירות. כל העיר חפורה בשביל רכבת עלי, ועזה עשו מאות קילומטרים מתחת לקרקע, עם תשתיות, לא הרגשנו, לא הבנו איפה עשו את התשתיות. יכול להיות שנצטרך לשלוח את נת"ע, להשתלמות בעזה שילמדו איל לעשות תשתיות בלי להפריע. בלי להפריע. הרכבת עילית, תודה רבה.

נח עפרון, יו"ר הוועדה: אוקיי, תודה רבה, פלג, באמת, על כל העבודה.

פלג בר-און: אני מוכרח להגיד תודה לתושבים שאכפת להם מהעצים, כי בלעדיהם, בלעדיכם, אנחנו לא יכולים לבצע את העבודה שלנו. אתם מתריעים בזמן אמת על כל הדברים האלה, וככל ששיתוף הפעולה הזה יעמיק, נוכל ביחד להציל יותר עצים.

תם הדין

דוברים: תודה רבה.

פרופ' נח עפרון: תודה רבה לכל העוסקים במלאכה.

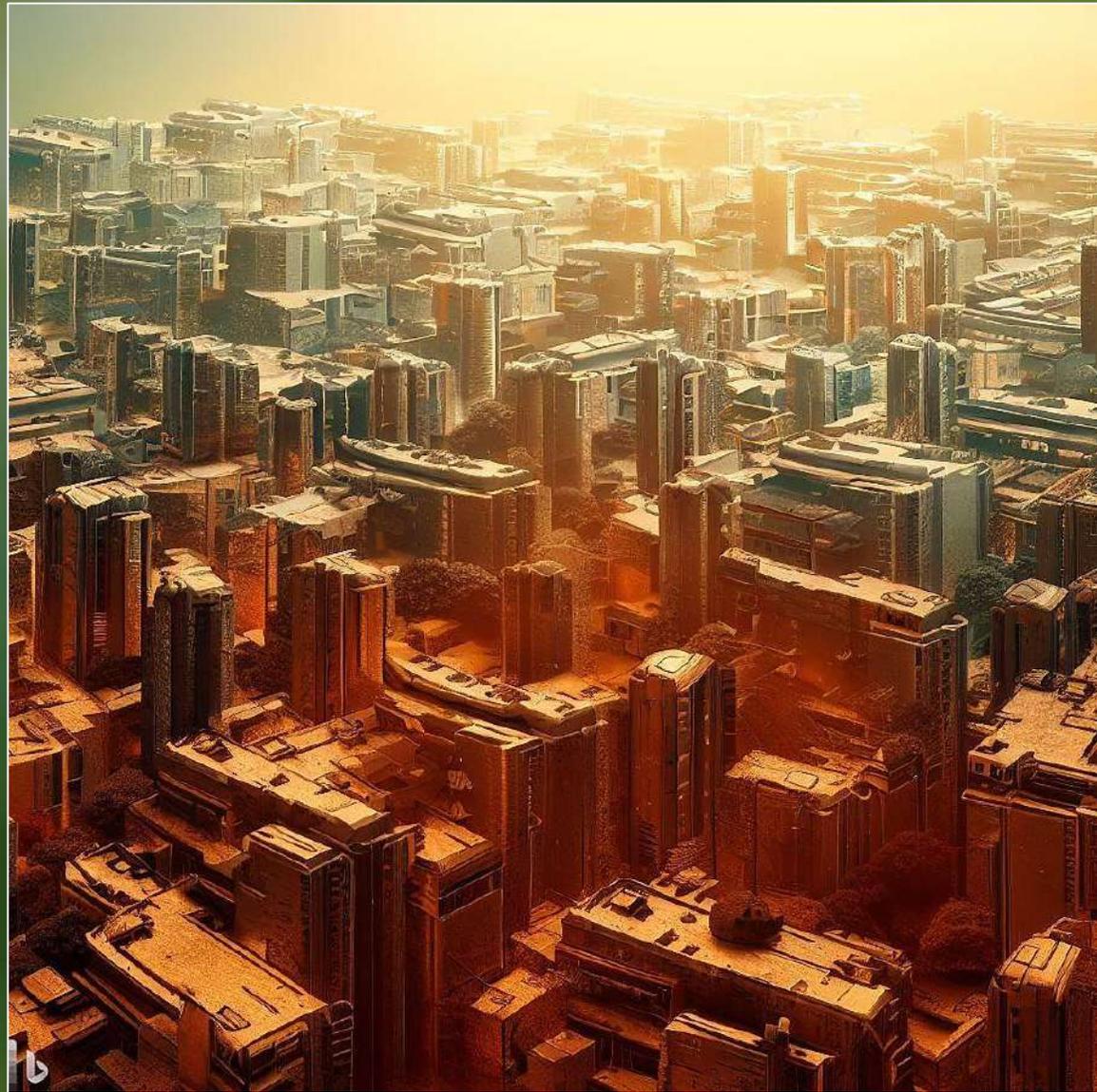
דוברים: תודה רבה.

אתגרים ופתרונות של היער העירוני ומאמץ

שימור העצים בעיר תל אביב-יפו

אגר' פלג בר-און
פקיד יערות ואגרונום בכיר
עיריית תל אביב-יפו

Urban green spaces and health, World Health Organization (2016)

3

עצים

30%

כיסוי

צומח

300

מטר

עיר ממוצעת 32°C

15% כיסוי צומח

עיר מקיימת 25°C

30% כיסוי צומח

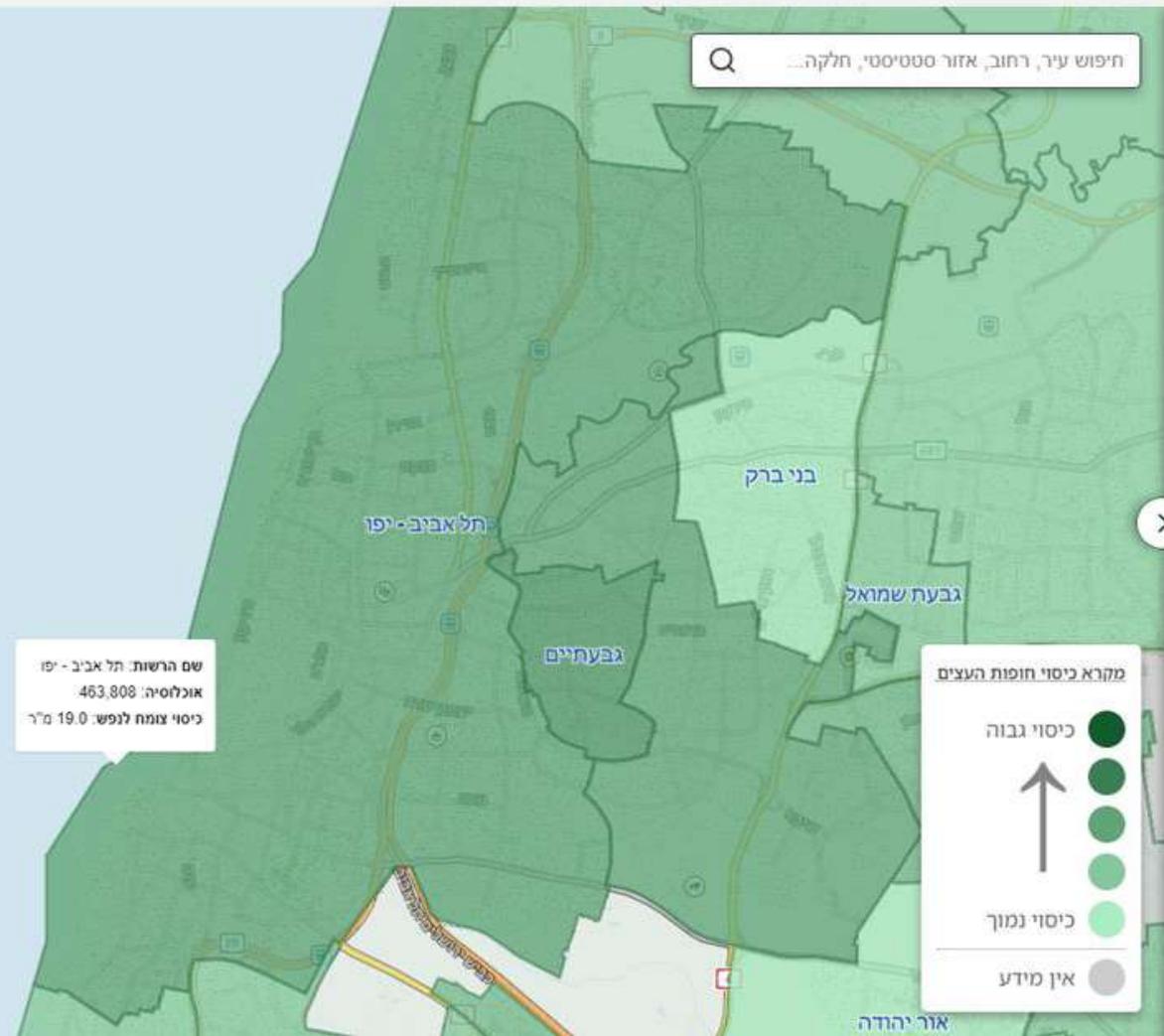
כיסוי החופות של תל אביב – יפו – 18% בממוצע

הצגה: לפי כיסוי חופות העצים אזורים עצים רשויות

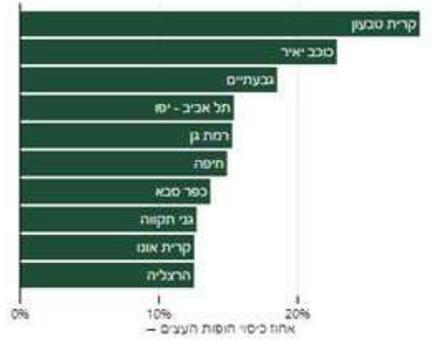
לפי אשכול חברתי-כלכלי: כל האשכולות

לפי צפיפות אוכלוסייה: הכל

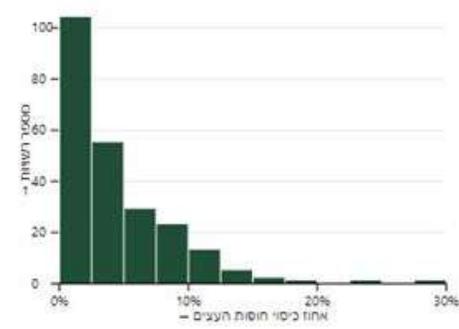

רשויות מקומיות

הרשויות עם כיסוי חופות העצים הגבוה ביותר:

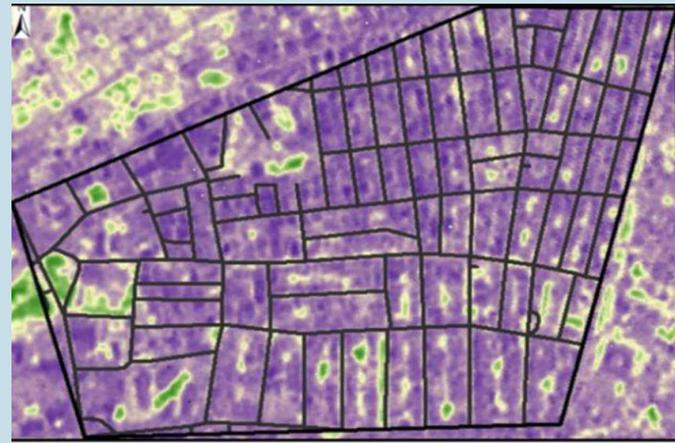

התפלגות כיסוי חופות העצים בין הרשויות:

הרשויות עם שטח חופות העצים לנפש הגבוה

בזכות כיסוי הצומח, עומס החום הפיזיולוגי מופחת בשכונת שפירא לעומת פלורנטיין

a Florentine neighborhood

b Shapira neighborhood

מזהה האזור: 50000812
יישוב: תל אביב-יפו
אחוז כיסוי צומח: 6.0%

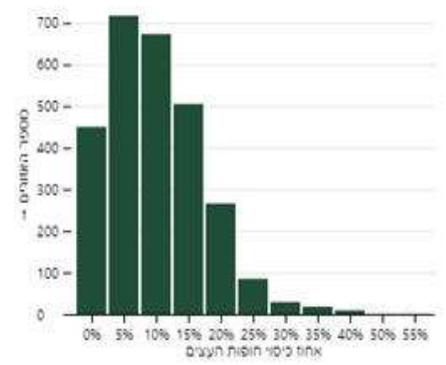
מזהה האזור: 50000822
יישוב: תל אביב-יפו
אחוז כיסוי צומח: 12.7%

מקרא כיסוי חופות העצים

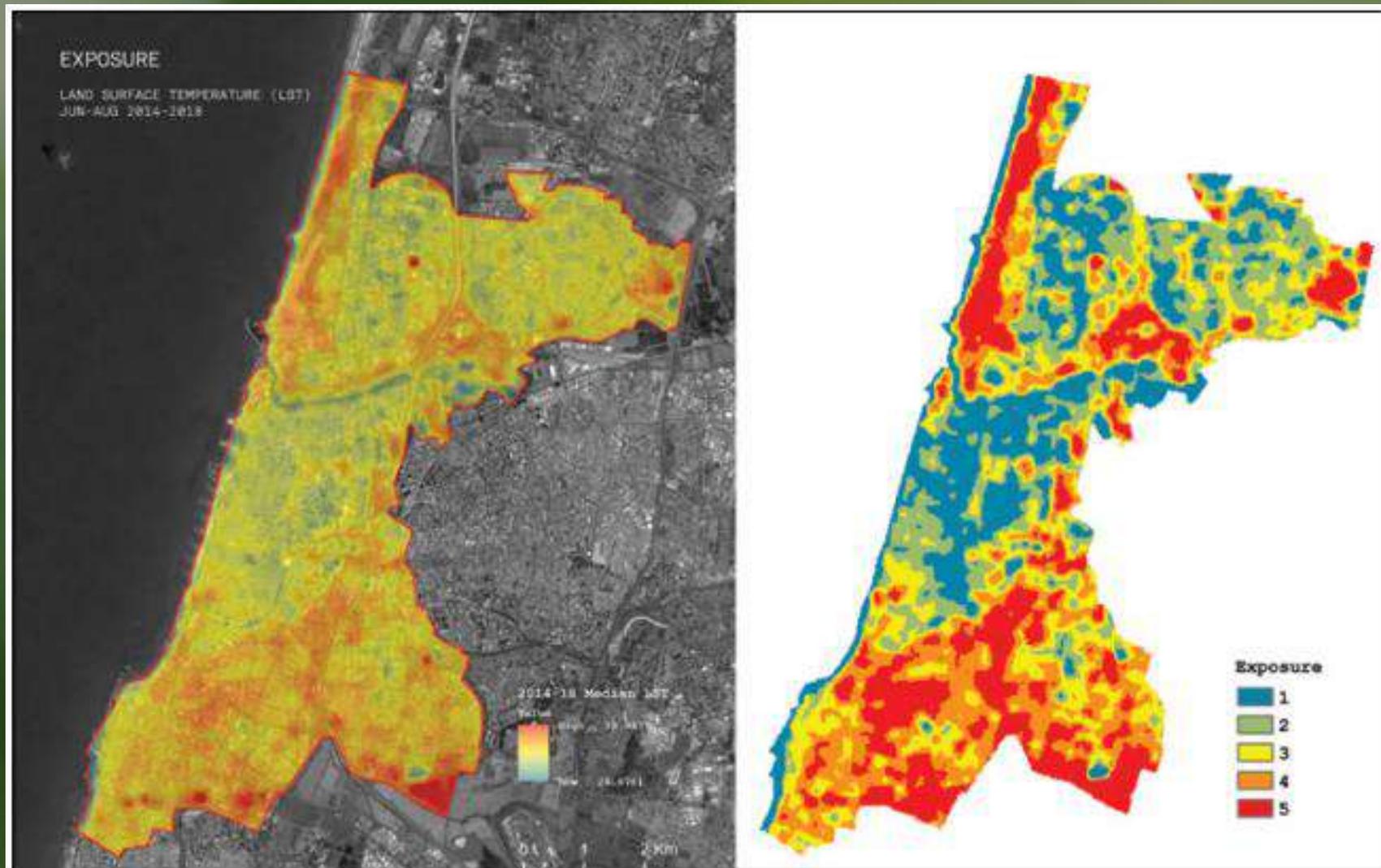
- כיסוי גבוה
-
-
- כיסוי נמוך
- אין מידע

אזורים סטטיסטיים

התפלגות כיסוי חופות העצים בין האזורים הסטטיסטיים:

כיסוי החופות של תל אביב-יפו: חם בדרום ובמזרח, קריר ומוצל במרכז

טמפרטורת פני הקרקע (LST) כפי שחושבה על בסיס נתוני 47 סריקות של החיישן התרמי של לוויין לנדסאט 8 בין החודשים יוני, יולי ואוגוסט בשנים 2014 ו-2018. במפה משמאל ניתן לראות את הערך החציוני של טמפרטורת פני הקרקע בכל פיקסל. במפה מימין ניתן לראות את אותם ערכים מדורגים בסולם של 1-5, כאשר 5 מייצג את האחוזון ה-20 הגבוה ביותר של חשיפה לחום. הניתוח מאפשר למפות את האזורים החמים ביותר בעיר.

מקור: בייסיק ולאבקהיו, המרכז לחוסן עירוני ונופי, אוניברסיטת קולומביה (2019)

אתגר שימור העצים ביער העירוני

שלבי התכנון: קביעת סטטוס העץ

1. שלב התב"ע

2. שלב תכנית עיצוב

3. שלב היתר בנייה

שלב הביצוע: עבודות תשתית ופיתוח

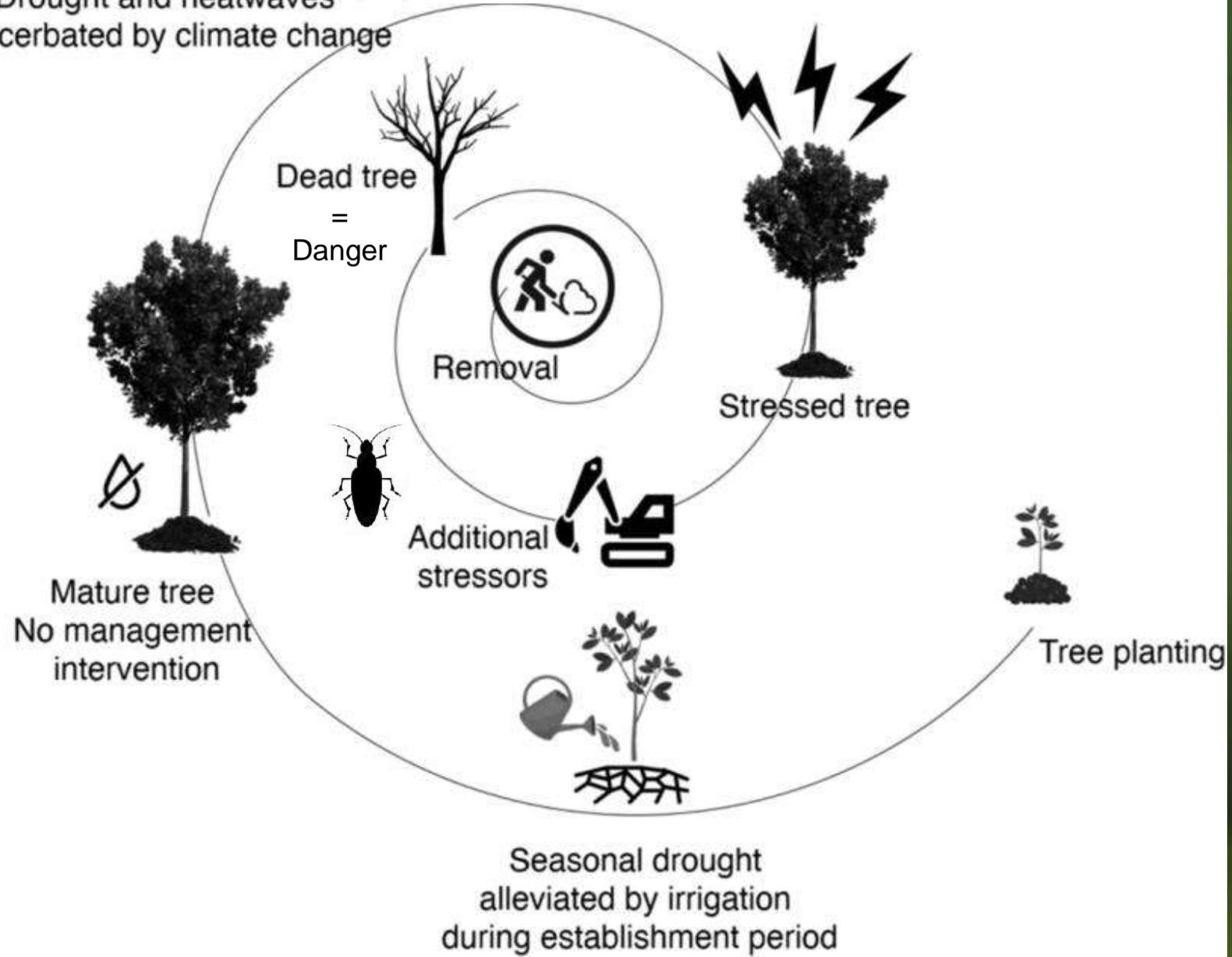
- פרויקטים ציבוריים

- פרויקטים פרטיים

- כריתות והרעלות לא חוקיות

האם מחזור החיים של העץ העירוני מתארך או מתקצר?

Drought and heatwaves
exacerbated by climate change

A conceptual example of the tree mortality spiral of urban tree failure and associated biophysical factors and management (adapted from Franklin et al., 1987; Hilbert et al., 2019; Manion, 1981)

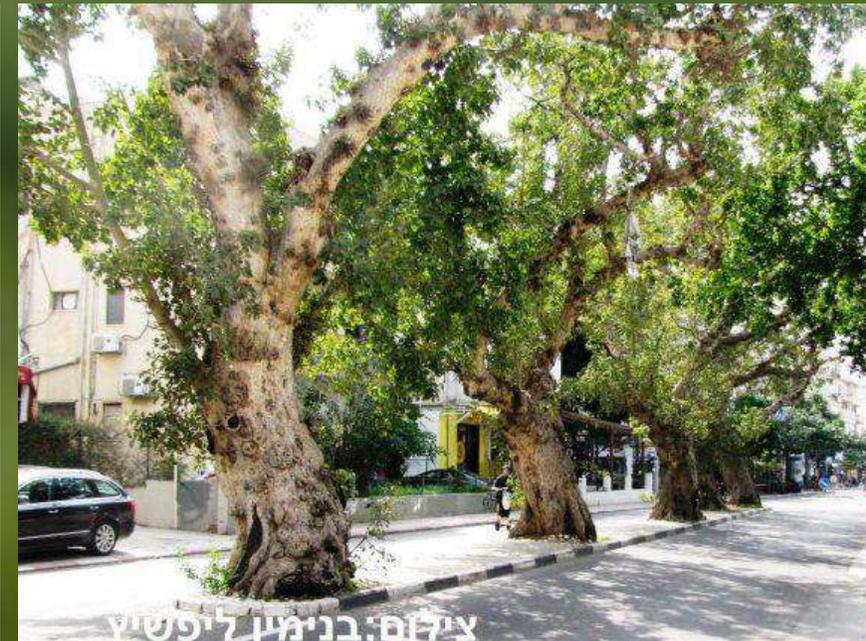
כיסוי החופות של תל אביב-יפו: שימור ועיבוי הצללה בפרויקטים חדשים

יחידת מיפוי ומידע גיאומרחבי

הצללה מלאה בחלק המזרחי, והצללה חלקית בחלק המערבי

מספר פרטים	ההמלצה (שימור, כריתה, העתקה, לא נקבע)
133	סה"כ עצים לשימור
3	סה"כ עצים לכריתה
0	סה"כ עצים להעתקה
2	סה"כ עצים לא בהגדרת עץ בוגר
0	סה"כ עצים בסטטוס שלא נקבע
138	סה"כ עצים בשטח

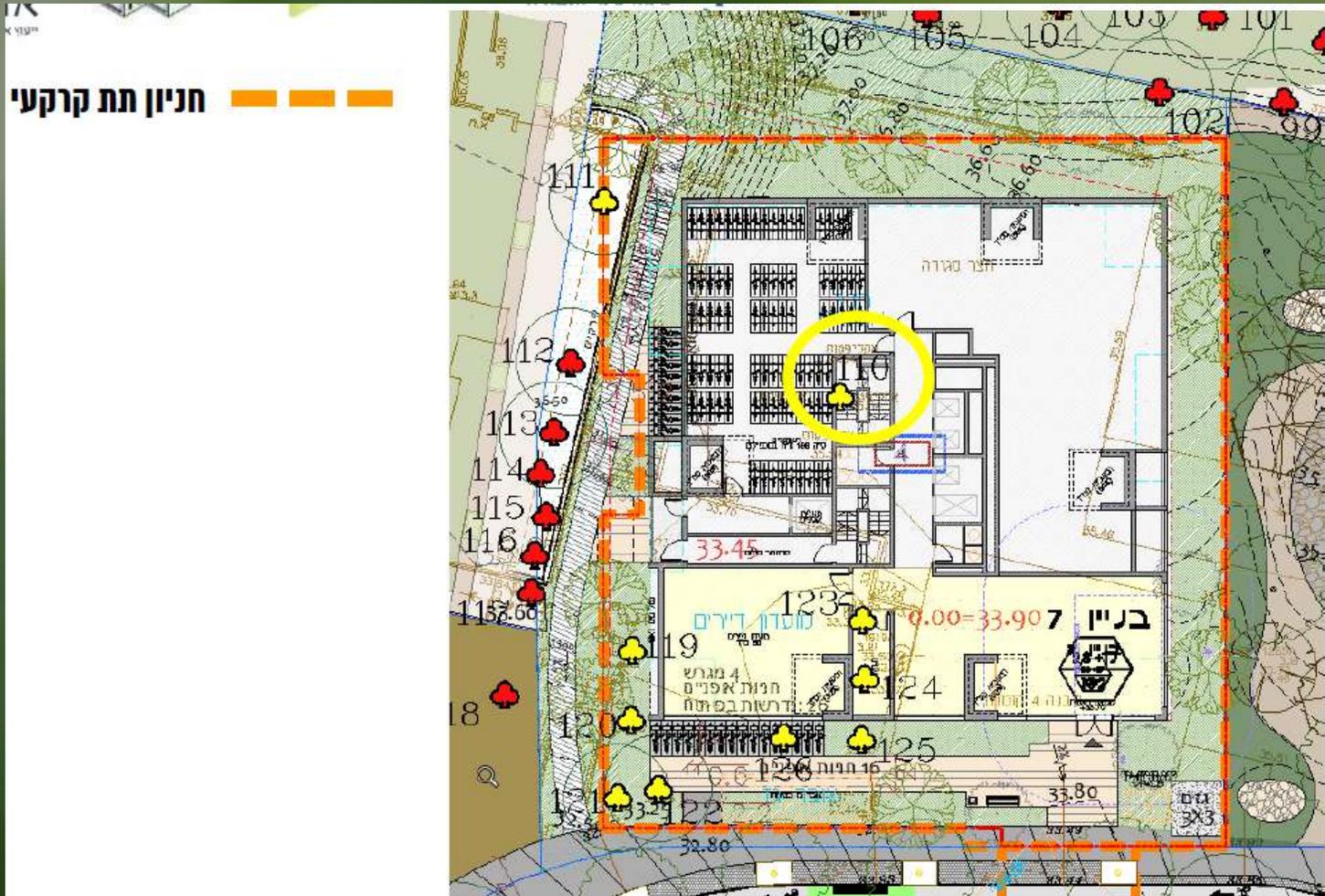

צילום: בנימין ליפשיץ

2 דקלי תמר,
1 ברכיטון דו-גוני
(קוטר 10 ס"מ)

166 נטיעות חדשות

כיסוי החופות של תל אביב-יפו: איבוד עצי מופת בשלב התב"ע

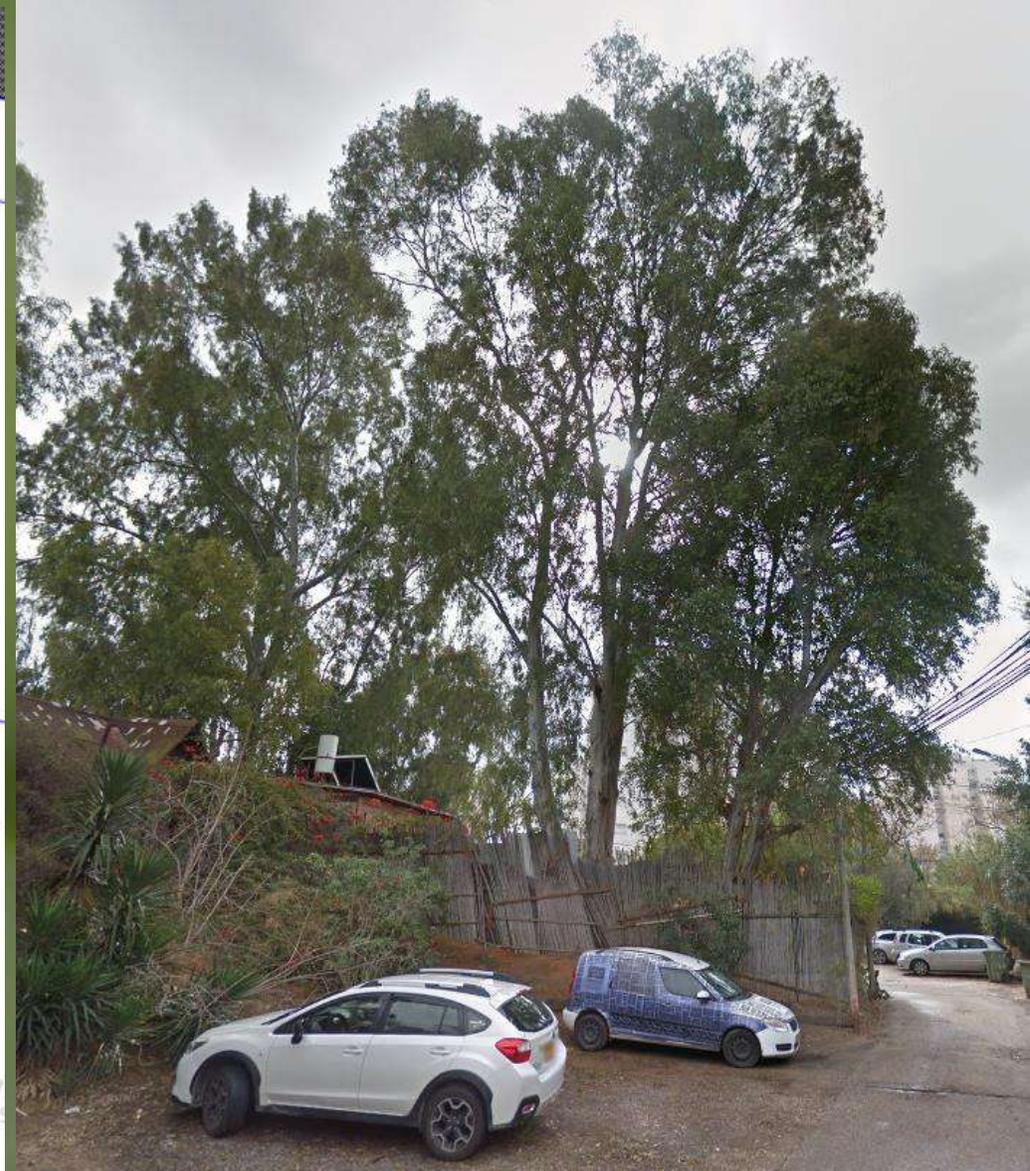
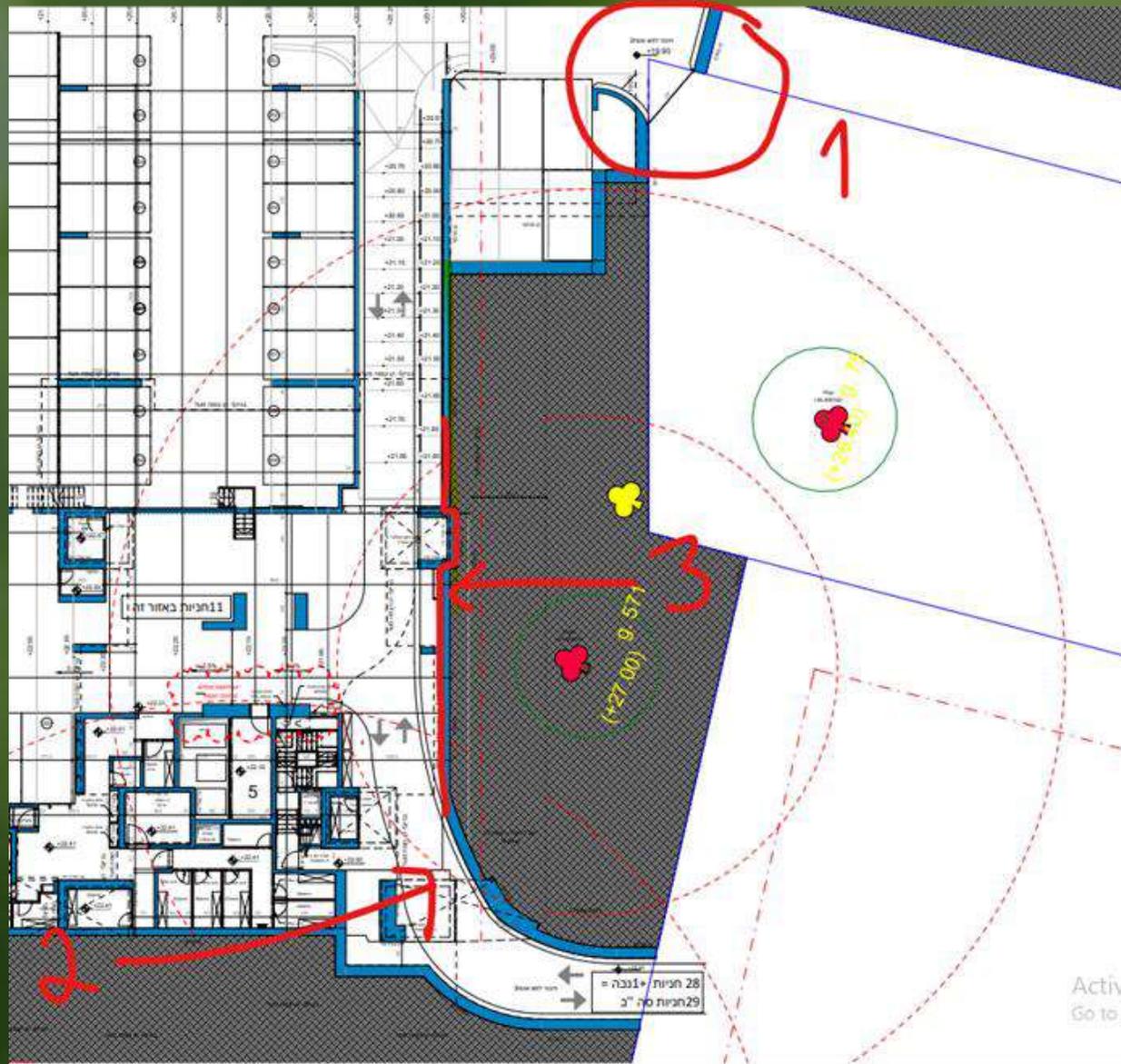

נמצא במרכז בניין מתוכנן,
אושר בתב"ע ויוגש לקבלת היתר כריתה לפקיד יערות ארצי
לאור גודל העץ

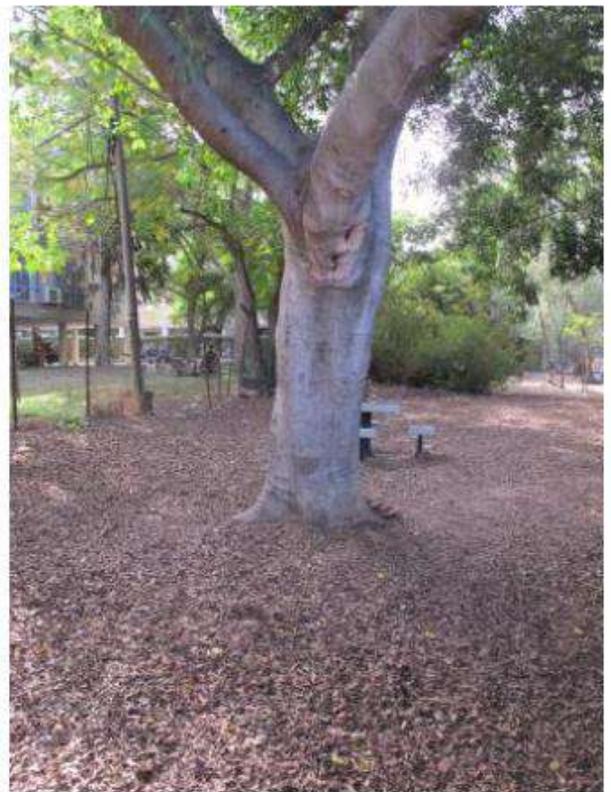
110	אקליפטוס המקור	1	16	200	4	5	16	3	5	17	גבוהה מאוד	326,726	כריתה	מופת
-----	----------------	---	----	-----	---	---	----	---	---	----	------------	---------	-------	------

כיסוי החופות של תל אביב-יפו: שימור עצי מופת בשלב תכנית העיצוב

כיסוי החופות של תל אביב-יפו: איבוד עצי מופת בשלב ההיתר

עץ מס' 9 –
פיקוס השדרות

בשצ"פ	נמוכה	כריתה	42,390	6.0	19	4	5	5	5	60	20	1	18	פיקוס השדרות	9
-------	-------	-------	--------	-----	----	---	---	---	---	----	----	---	----	--------------	---

אתגר שימור העצים ביער העירוני

- גיזומי\ כריתות בטיחות

- עבודות תשתית ופיתוח – פגיעות עצים בשלבי הביצוע

- העתקות עצים – מגבלת שטח

- שינויי אקלים

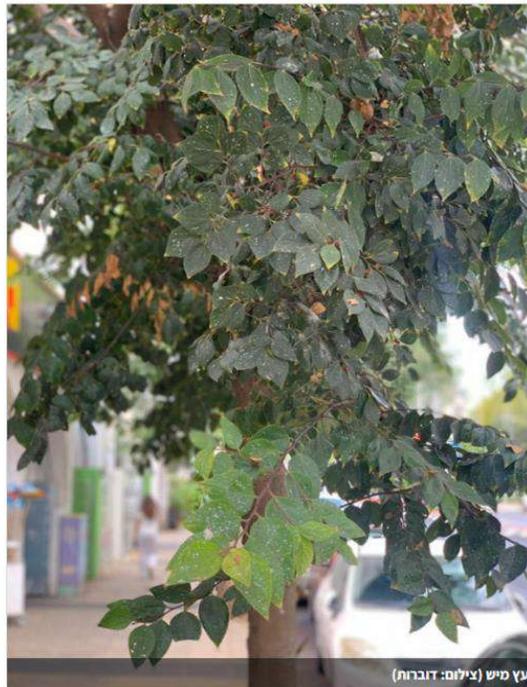
- מזיקים בעצים – כנימת המיש

פיקוס השדרות באשכול גנים, תל אביב 2024

טפיל חדש הגיע לישראל ופוגע בעצי מיש. בעיריית כפר סבא פועלים למציאת פתרון

פורסם בתאריך 08/09/2022 14:00

עץ מיש (צילום: דוברת)

טפיל חדש הגיע לישראל ופוגע בעצי מיש. בעיריית כפר סבא פועלים ביתר שאת למציאת פתרון, לרבות הדברה אורגנית

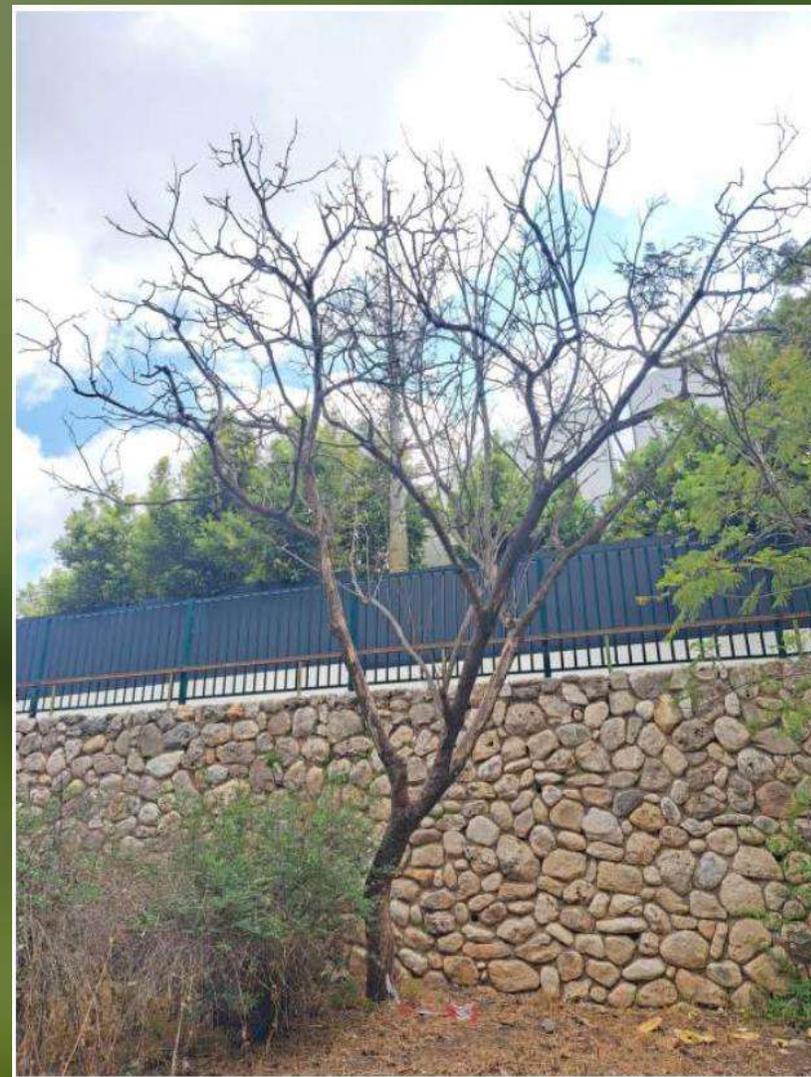

נתלה על פיקוס השדרות במקטע של נתע רחוב אלנבי, 2024

גיזומי וכריתות בטיחות

גני יהושוע, אשל רב גזעי בסמוך לשביל אופניים –
24.3.25

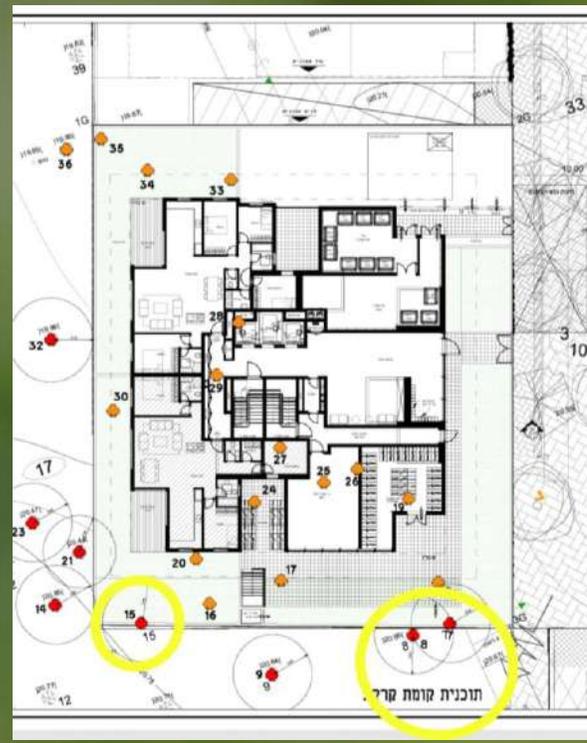

סיגלון מנוון, הפרסה 28 – 30.04.25

העתקות עצים

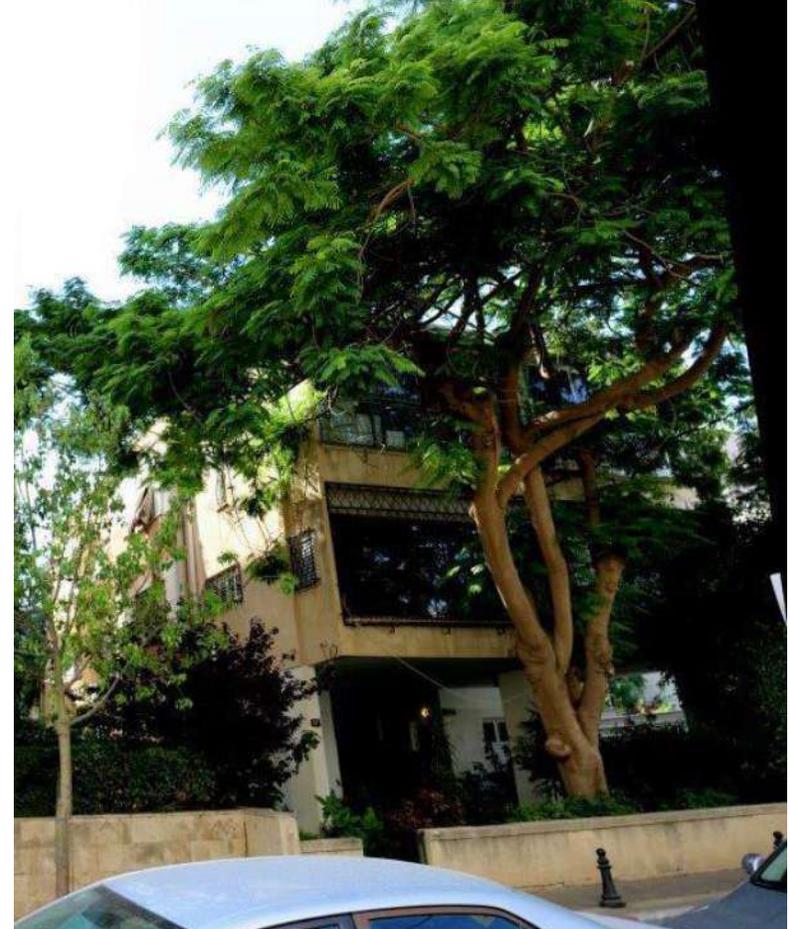
- מפרטי העתקה אגרונומיים
- אחריות הקבלן – 24 חודשים על קליטת העץ
- שימוש בטכניקות מתקדמות ליצירת גוש שורים
- ספרינקלרים, הצללות וחיפוי קרקע

חורשת אלונים בסמוך לקאנטרי גורן – 16.8.24

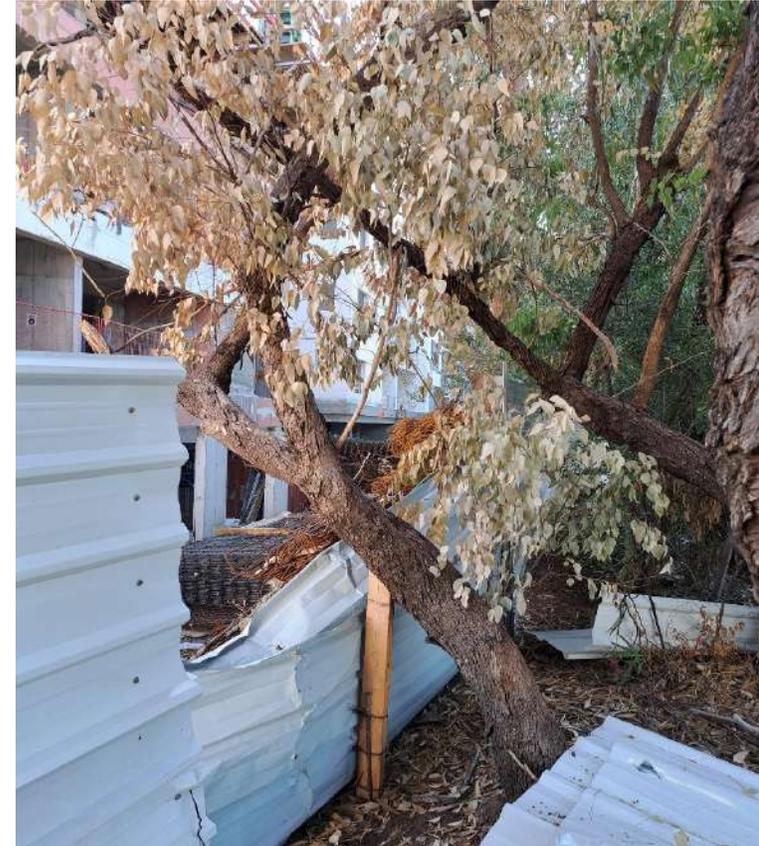
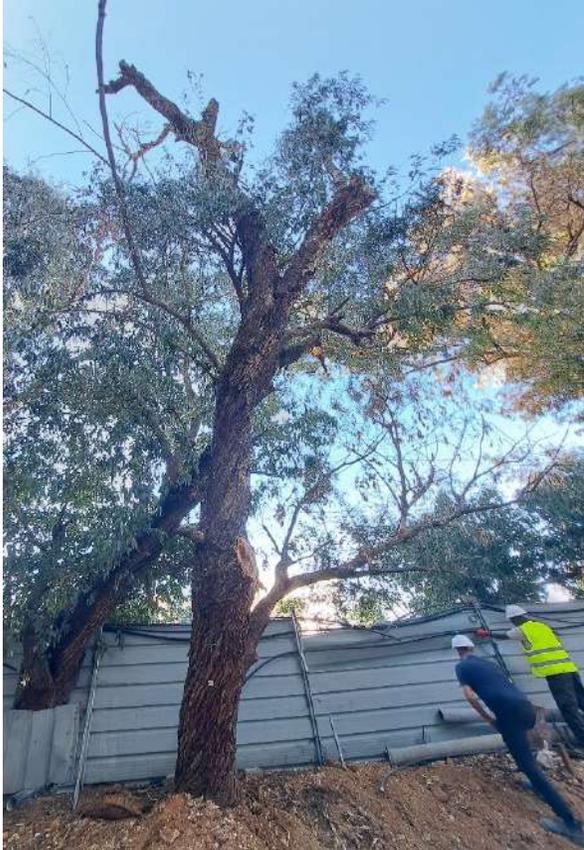
פגיעות וכריתות לא חוקיות בעצים בשלבי הביצוע הלל זלטופולסקי 17 - 27.3.25

- לא נשמר רדיוס שורשים מוגן על פי תנאי ההיתר.
שורשי העיגון של העץ נקרעו ונחתכו בזמן העבודות באתר הבנייה, על כן העץ קרס על המרחב הציבורי וסיכן את התושבים
- הוצא צו הפסקת עבודה לאתר הבנייה עד להוצאת היתר שינויים
 - הכריתה בלתי חוקית עבר לטיפול משרד החקלאות, **טרם טופל**.

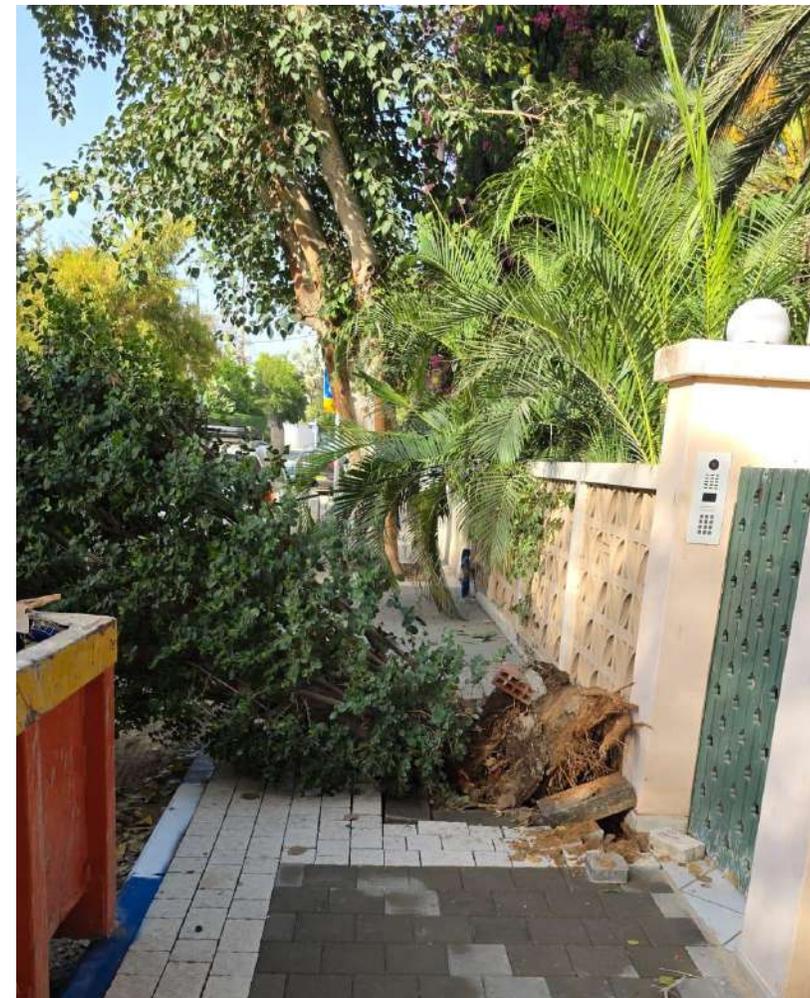

פגיעות וכריתות לא חוקיות בעצים בשלבי הביצוע סבורים 9 - 1.12.24

- לא נשמר רדיוס שורשים מוגן על פי תנאי ההיתר.
נחתכו שורשים חיוניים בשלב החפירה והדיפון ולא הותקנה מערכת השקיה לעידוד שורשים חדשים.
- הוצא צו הפסקת עבודה לאתר הבנייה עד להוצאת היתר שינויים
 - הכריתה בלתי חוקית עבר לטיפול משרד החקלאות, **טרם טופל**.

3.4.25 – קריסת עץ רחוב – פיקוס לשימור
רחוב הגולן – עבודות קבלן תשתית מי אביבים
הוצא צו הפסקת עבודה

ראול ולנברג הקו הירוק – פגיעה בעצים לשימור לכל אורך הרחוב. בבדיקות יציבות של העצים נמצא כי 3 עצים בסכנת קריסה מיידית

ראול ולנברג הקו
הירוק - 30.7.24

אלנבי הקו הסגול – פגיעה בעצים לשימור לכל אורך הרחוב

24.12.24

דיווח מדור עצים – כריתות לא חוקיות ברח' קדם – יסעור
כריתה לא חוקית של 6 עצי אשל ואלביציה בשטח ציבורי

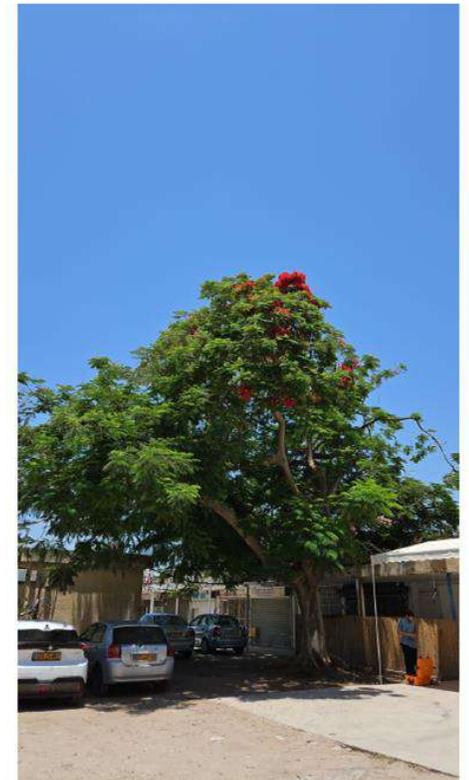
פתרונות בשימור עצים עירוניים – בדיקות מתקדמות

- פתרונות יצירתיים בשלב התכנון

- חיישנים ובדיקות ממוחשבות

- בדיקות ותמיכות מכניות

- השקייה לכל אורך חיי העץ – השקיית עומק

גיזומי וכריתות בטיחות – בדיקות בטיחות מתקדמות

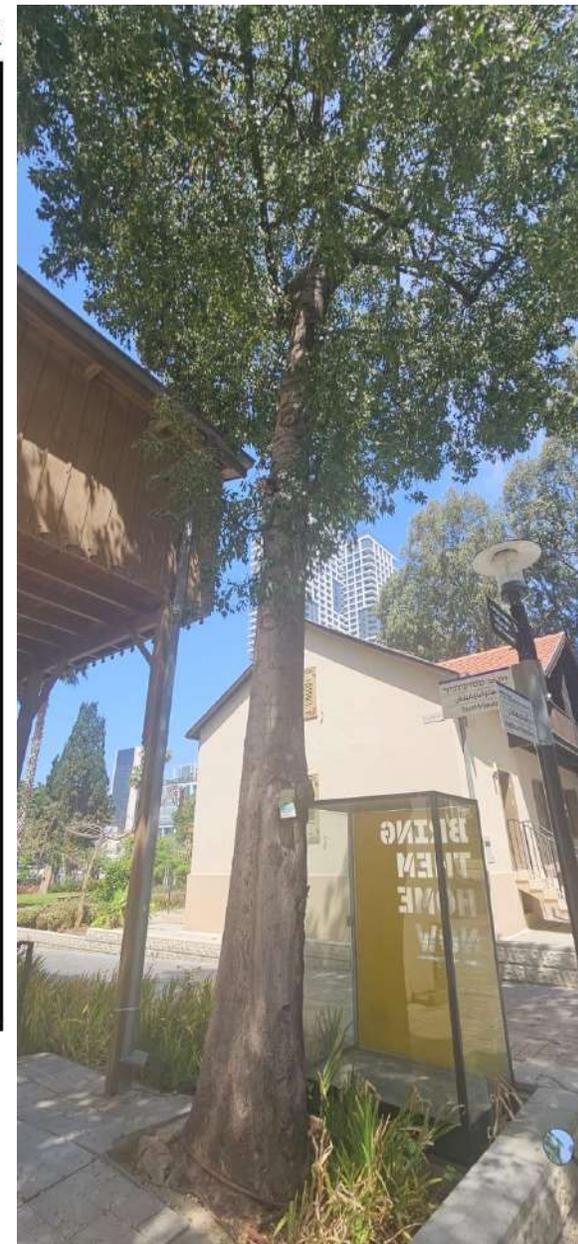
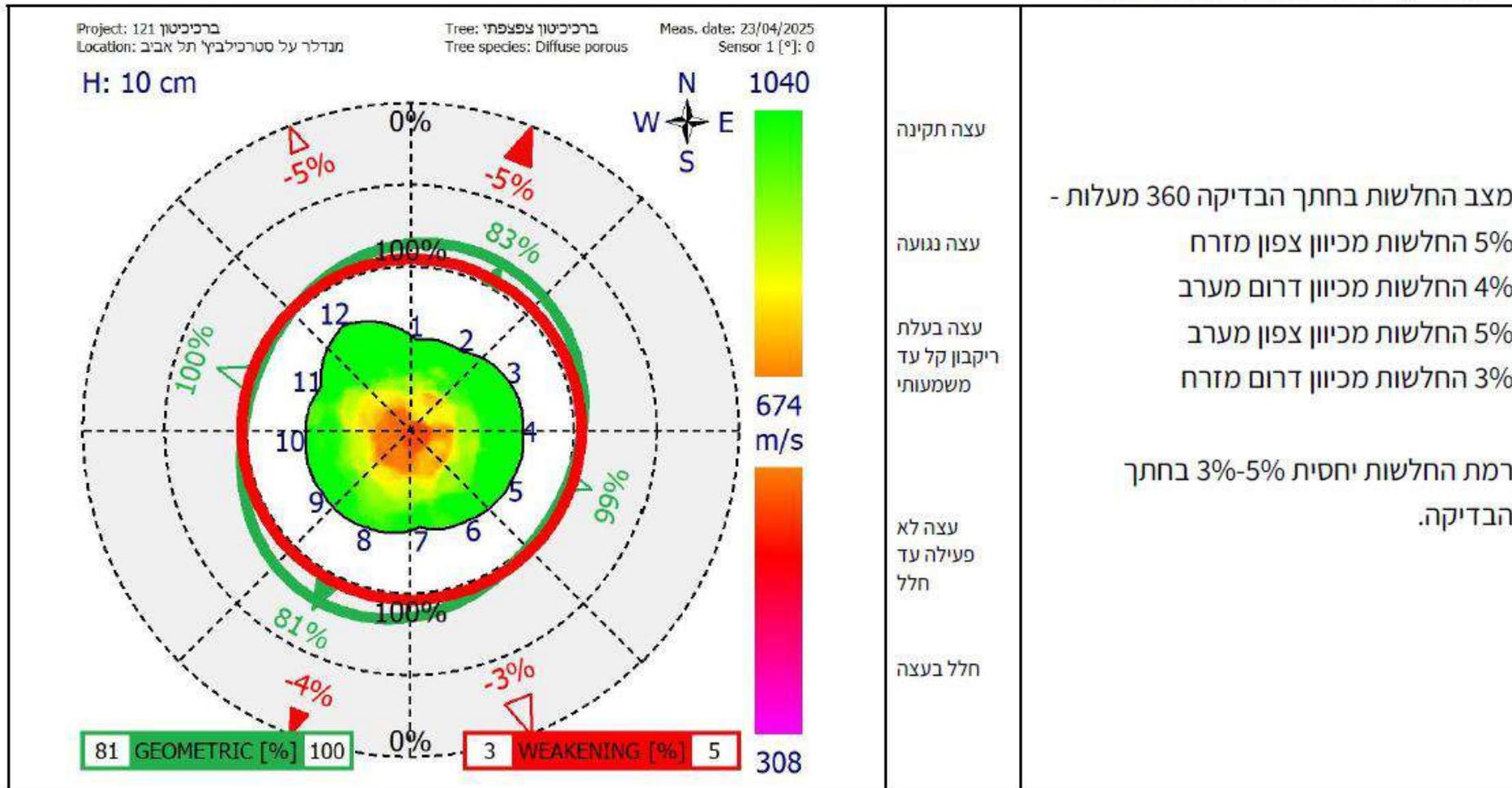
בדיקת עץ פיקוס השדרות בעולי ציון עם מכשיר משיכה אשר נגזם חזק לגובה 7 מטר , למרות החלל הגדול והמשמעותי , נקבע שהעץ יציב

<p>Safety factor:</p>	<p>16.99 לצפון</p>	<p>15.19 למזרח</p>	<p>מדד הבטיחות הכללי 0-1 סכנה משמעותית לכשל - סיכון גבוה מאוד 1-1.5 העץ מחזיק את עצמו-סיכון מתון לכשל 1.5 - סיכון נמוך לכשל</p>
-----------------------	--------------------	--------------------	---

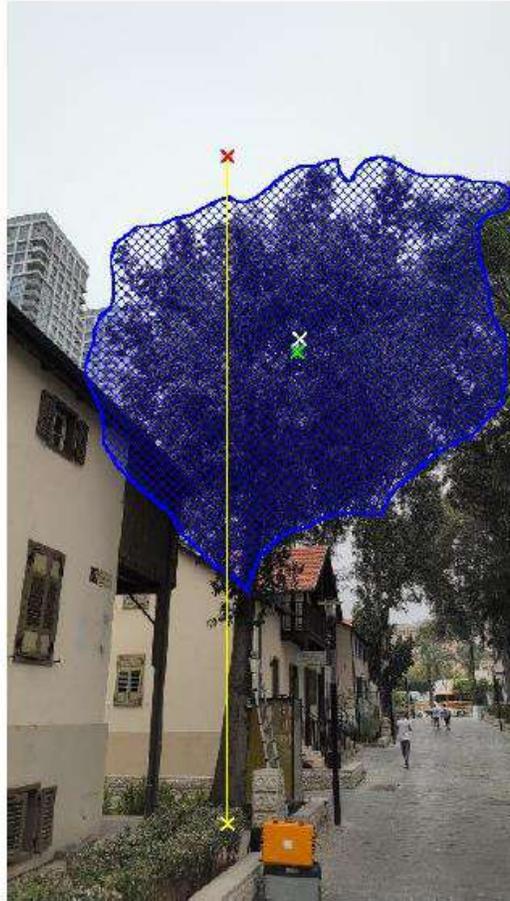
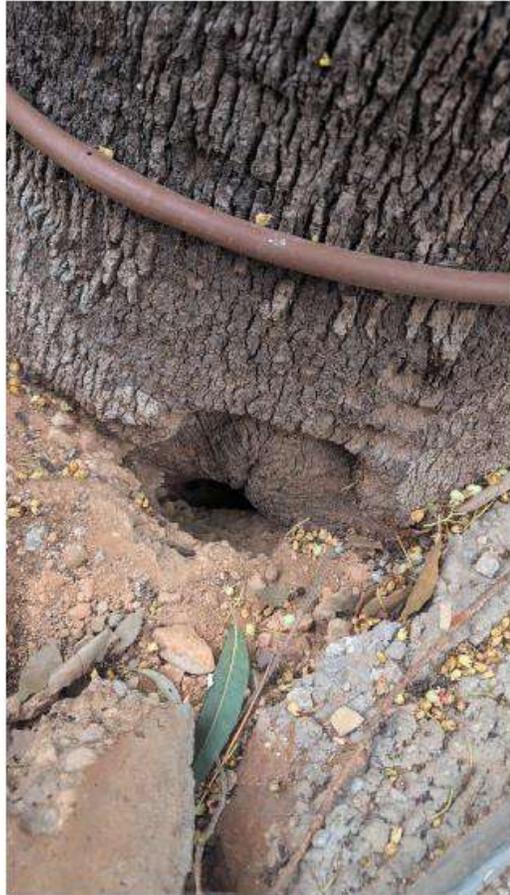
לפי תוצאות הבדיקה – סיכון נמוך לכשל , העץ יציב ליום הבדיקה והוא נשמר.

גיזומי וכריתות בטיחות – בדיקות בטיחות מתקדמות

בדיקת חתך צוואר השורש בגובה 10 ס"מ

גיזומי וכריתות בטיחות – בדיקות בטיחות מתקדמות

מתחם שרונה, ברכיטון צפצפתי עם
חלל בגוש השורשים – 23.4.25

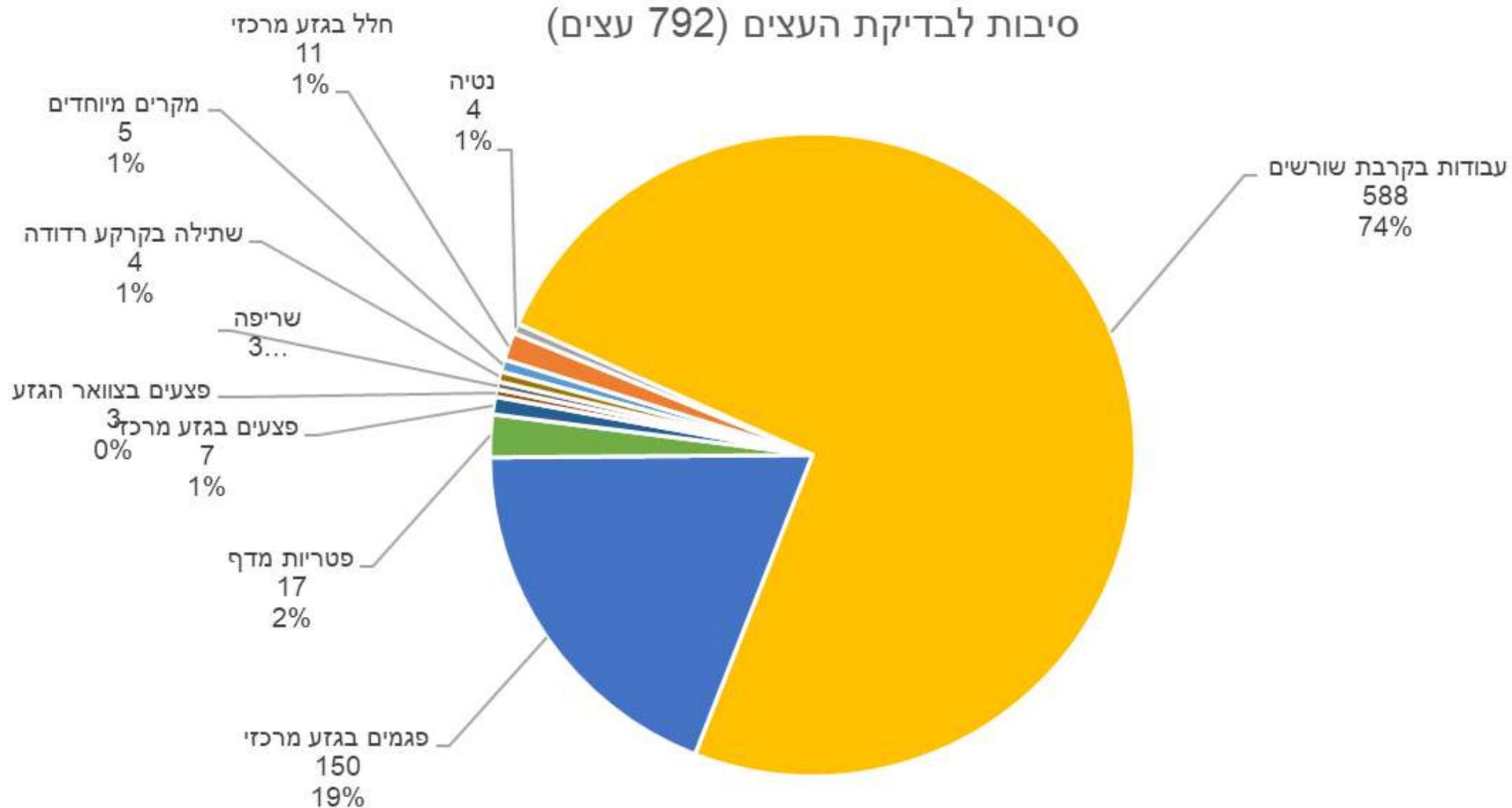
ממצאי בדיקת הטומוגרף בגובה 10 ס"מ ניתן להבחין בריקבון קל עד ריקבון משמעותי במרכז החתך.

ממצאי בדיקת המשיכה רמת אחיזת בית השורשים **בריסק נמוך** (מדד הבטיחות 4.2 לכיוון מזרח, מדד הבטיחות 2.5 לכיוון דרום).

איחוד כל הפרמטרים והמצאים מובילים להמלצה – **שימור העץ ומעקב**, בדיקה חוזרת בעוד שנה, מעקב אחר מערכת השורשים כדי לזהות התרוממות שורשים. מעקב אחר חופת העץ יכולה להעיד על התנוונות מצבו של העץ. יש להרחיב את צנרת ההשקייה על מנת למנוע חיגור באזור צוואר השורש. מומלץ לשקול לבצע הדברה בחלל שמתחת לגזע על מנת לשלול פעילות מכרסמים.

גיזומי וכריתות בטיחות – בדיקות בטיחות מתקדמות

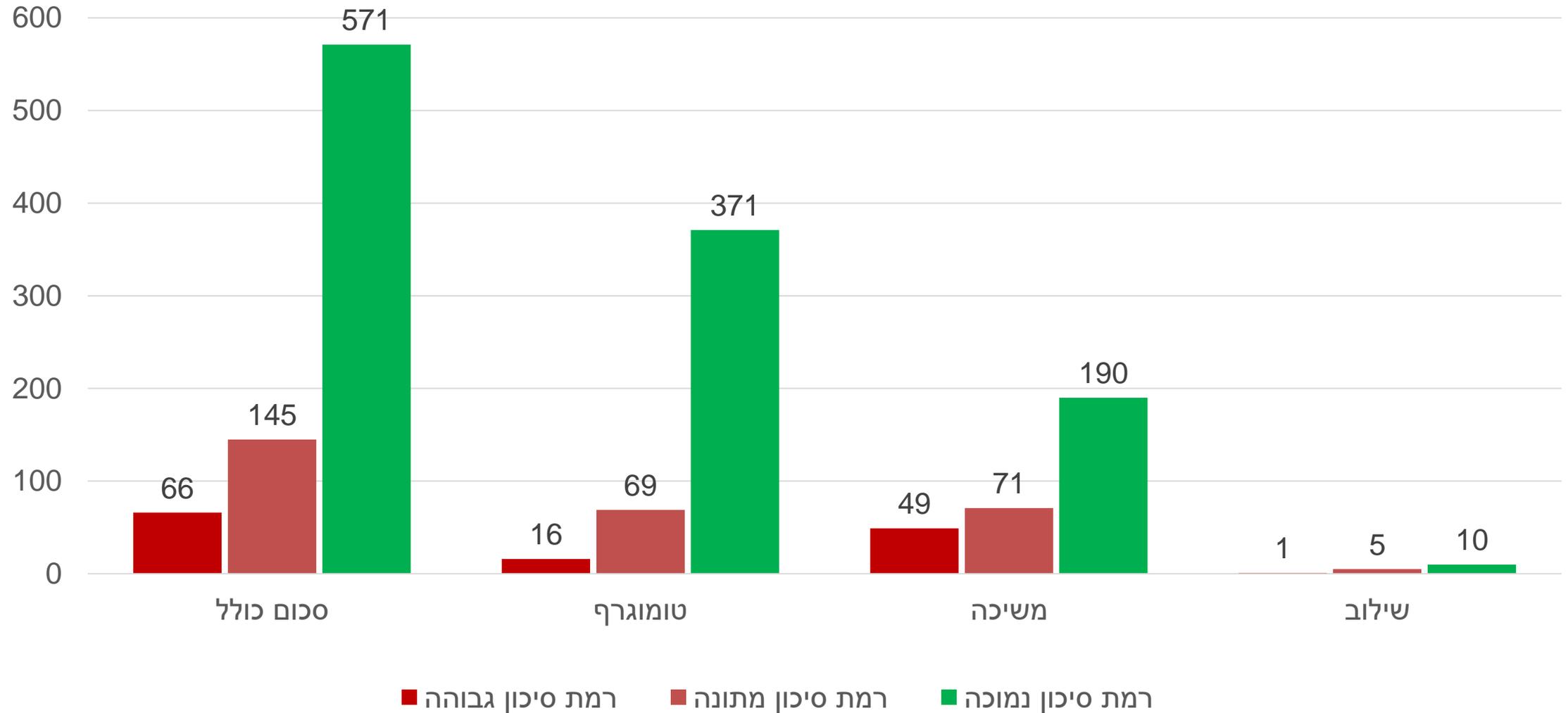
סיבות לבדיקת העצים (792 עצים)

- מקרים מיוחדים
- חלל בגזע מרכזי
- נטיה
- עבודות בקרבת שורשים
- פגמים בגזע מרכזי
- פטריות מדף
- פצעים בצוואר הגזע
- שריפה
- שתילה בקרקע רדודה

גיזומי וכריתות בטיחות – בדיקות בטיחות מתקדמות -מתוך 792 בקשות כריתה אושרו 66 בסכנה מיידית לכריתה

התפלגות העצים לפי רמות סיכון וסוג הבדיקה

מעקב אחר עצים עם רגישות לשינויי אקלים - יחס עצים עירוניים ברמת סיכון מוגברת לשינויי אקלים בחינה של 3,129 מינים ב- 164 ערים בעולם

NATURE CLIMATE CHANGE

ARTICLES

נשירים ומינים

צפוניים:

● אלון ארוך

● עוקצים

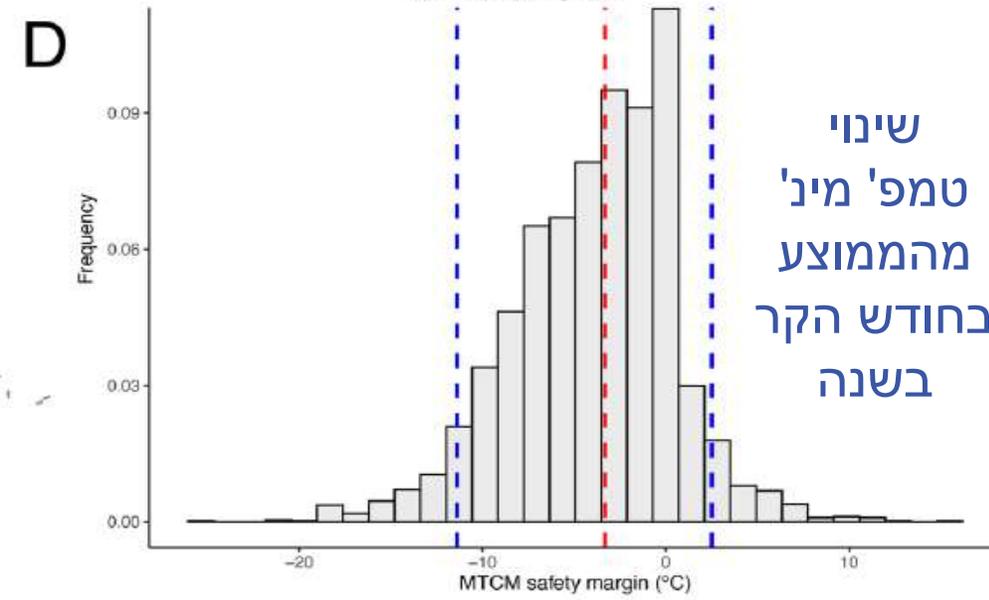
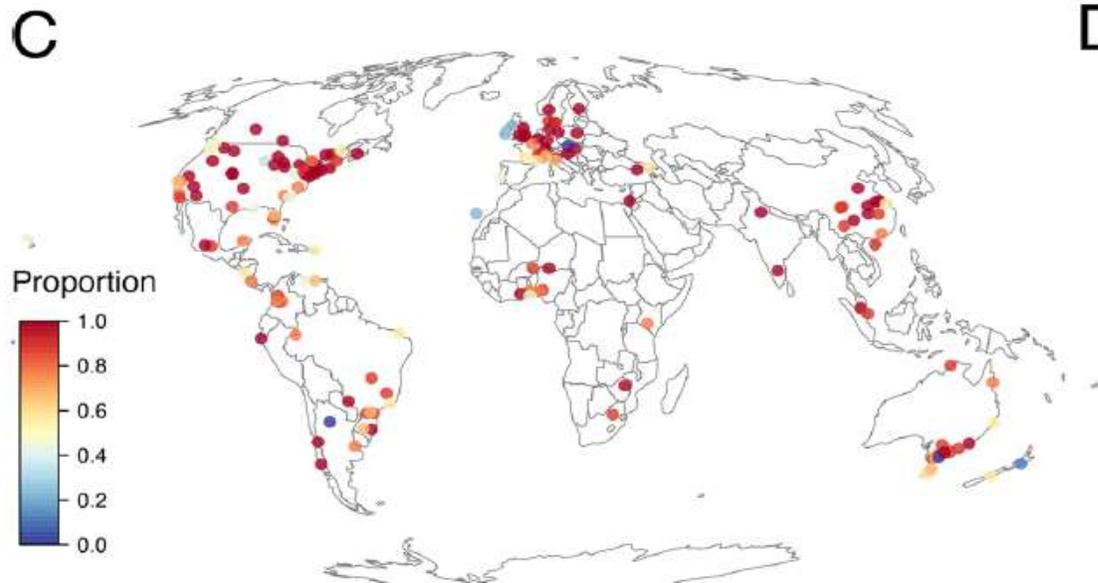
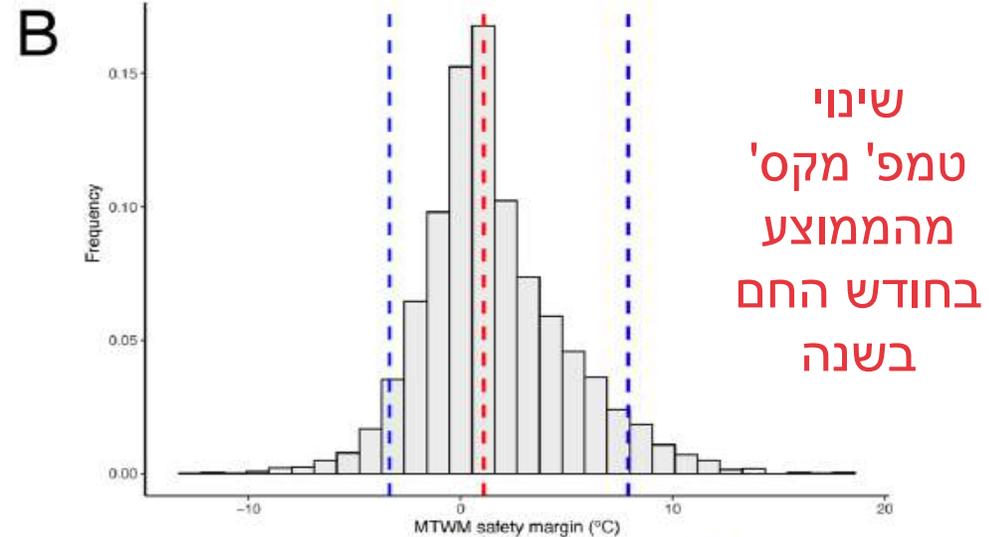
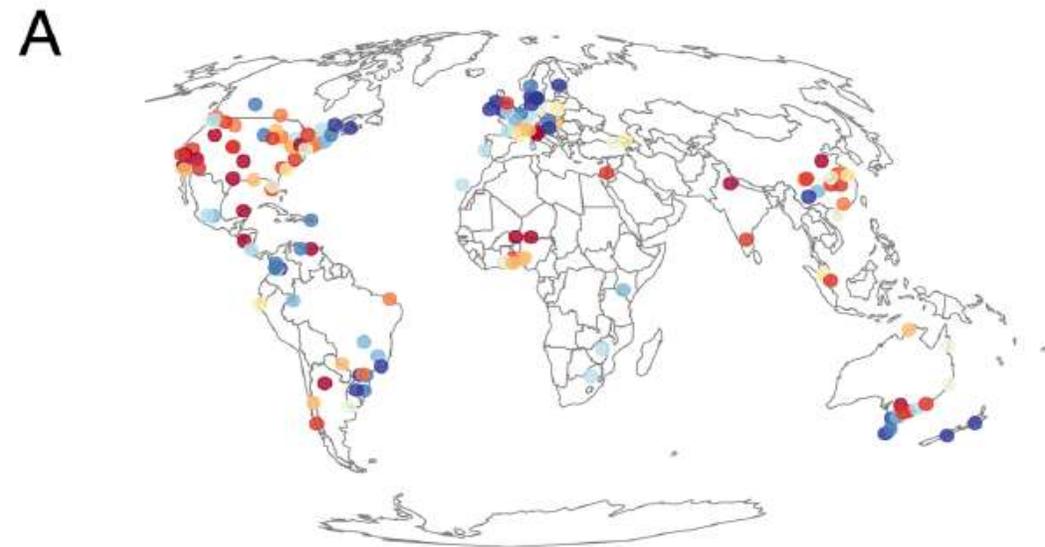
● פנסית דו

● נוצתית

● צפצפה

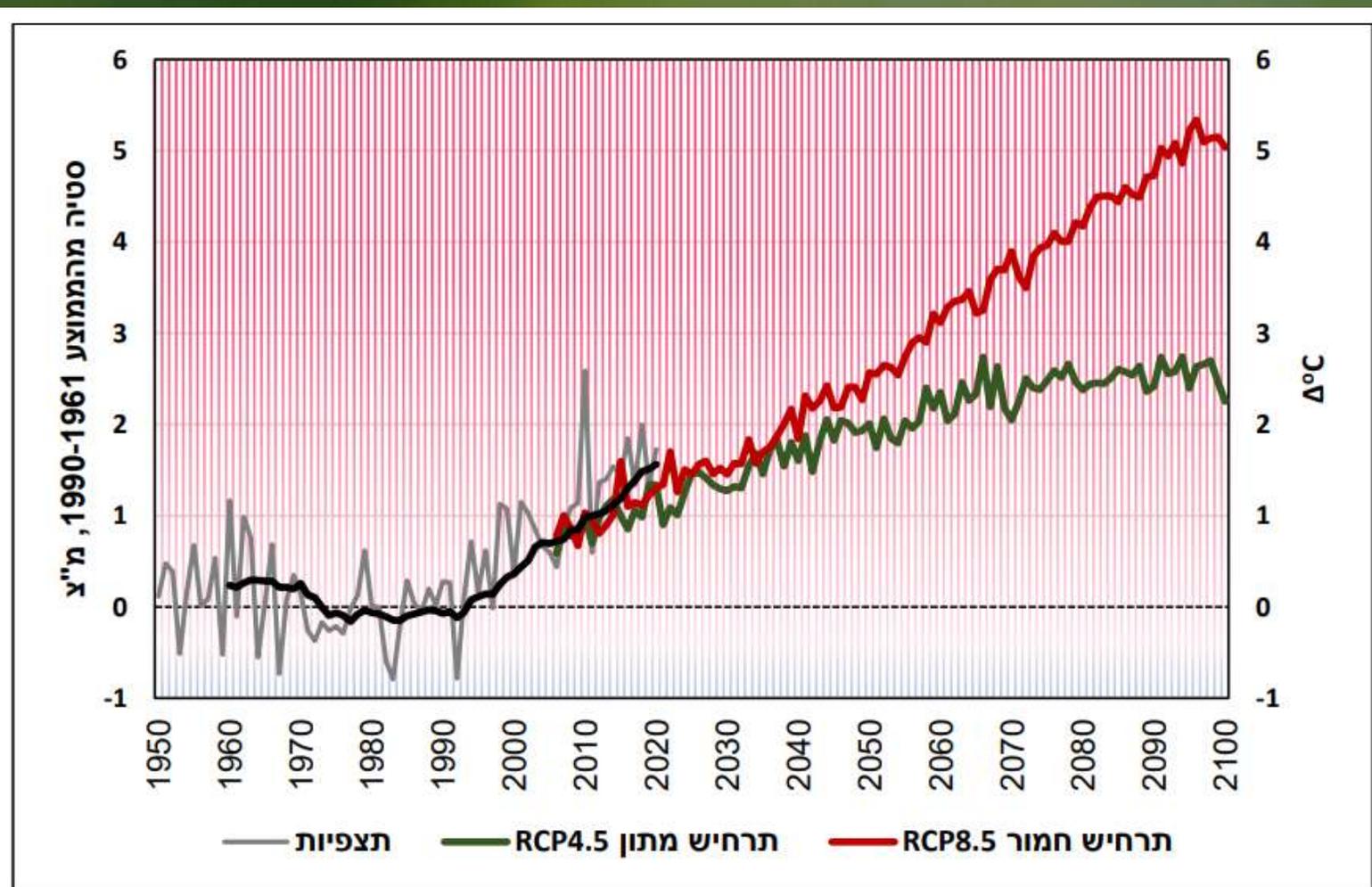
● מכסיפה

● תות לבן

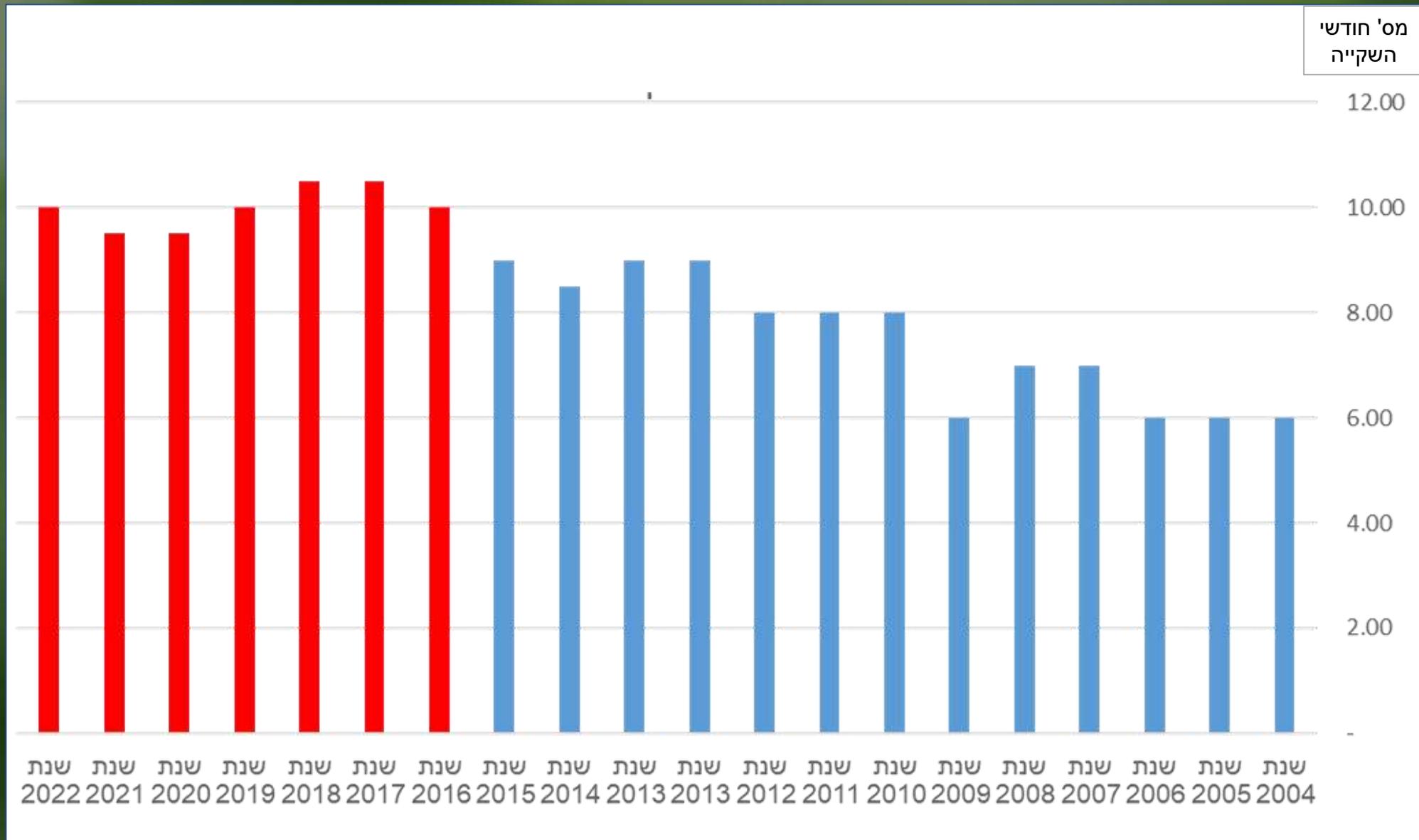
Esperon-Rodriguez, M., Tjoelker, M. G., Lenoir, J., Baumgartner, J. B., Beaumont, L. J., Nipperess, D. A., ... Gallagher, R. V. (2022). Climate change increases global risk to urban forests. *Nature Climate Change*

מגמת עלייה של הטמפ' השנתית הממוצעת לפי תרחישים

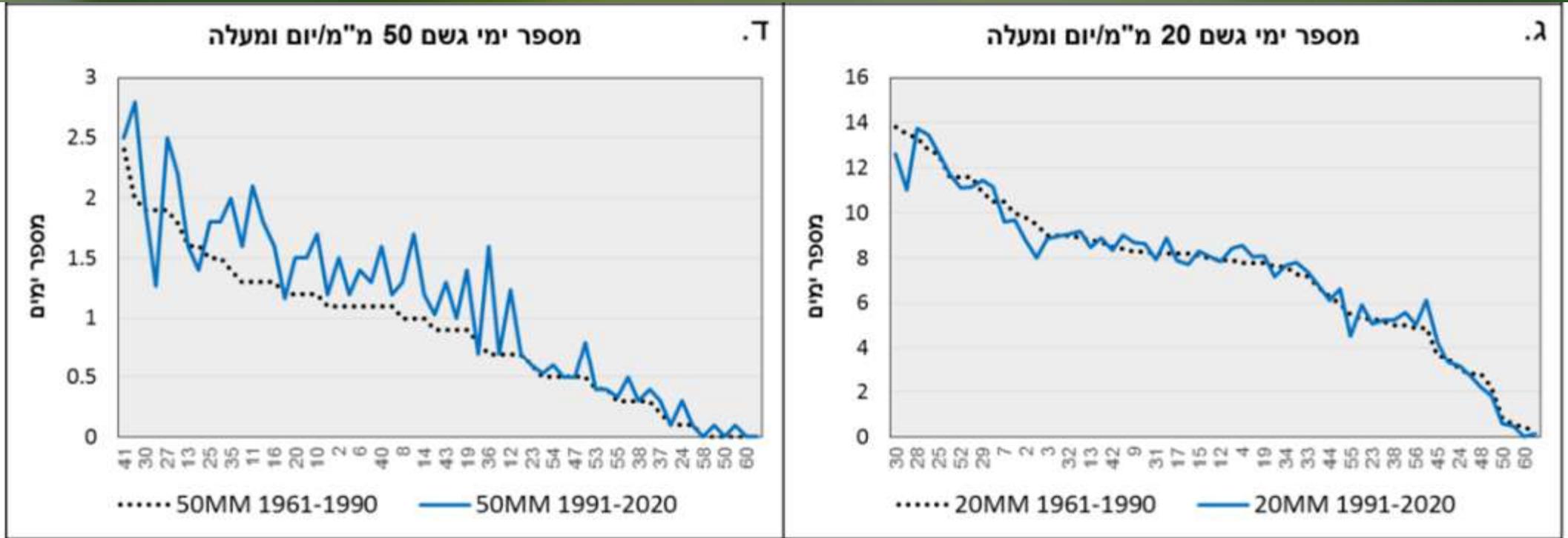

איור 2. השינוי באנומליית הטמפרטורה הממוצעת בישראל בתקופה 1950-2100 ביחס לממוצע התקופה 1990-1961. השינוי בטמפרטורה בתצפיות (באפור) עם ממוצע נע ל-11 שנה (בשחור). הטמפרטורה החזויה עד שנת 2100 תחת שני תרחישים אקלימיים, מתון – RCP4.5 (ירוק) וחמור – RCP8.5 (אדום).

הגדלת ימי ההשקייה בשנה בתל-אביב יפו בהתאם לעומס חום

מגמת עלייה של מס' ימי גשם עם אירועי קיצון

איור 16. ממוצע מספר ימי הגשם, לשתי תקופות 1990-1961 (נקודות שחורות) ו- 2020-1991 (כחול), בחלוקה לארבעה ספים: א) 1 מ"מ/יום; ב) 10 מ"מ/יום; ג) 20 מ"מ/יום; ד) 50 מ"מ/יום. בכל פאנל מוצגות 60 תחנות המסודרות בסדר יורד מהערך הגדול ביותר של כל סף בהתאם לתקופה 1990-1961 (ראו המפתח בין מספרי התחנות לשמותיהן בטבלה שבנספח).

ניתוח מגמות אקלימיות אירועי קיצון בישראל עד סוף המאה ה-21, השירות המטאורולוגי

הנחות עבודה לטובת היער העירוני בתקופה של שינויי אקלים

מתוך ניתוחים אלו, גובשו הנחות העבודה האלה:

- תל-אביב-יפו נמצאת באזור שהולך ומתחמם.
- בעשור הקרוב צפויה תוספת משמעותית של ימים בהם הטמפרטורה תעלה מעל 33 מ"צ, על פי ניתוחי אוניברסיטת קולומביה הם עשויים להגיע אף לשלושים ימים ויותר.
- כמות המשקעים באזור יורדת, אך עוצמתם של אירועי גשם נקודתיים עולה, סביר שיהיו יותר סערות עוצמתיות.
- כעיר חוף, תל-אביב-יפו, חשופה לסערות מן הים, לעליית מפלס מי-הים, לשחיקת החופים והמצוק.
- העיר צומחת ומכסה יותר שטחים פתוחים - התפרסותה של העיר פוגעת ביכולת החלחול של השטח וגורמת לאובדן גדל והולך של מי נגר.

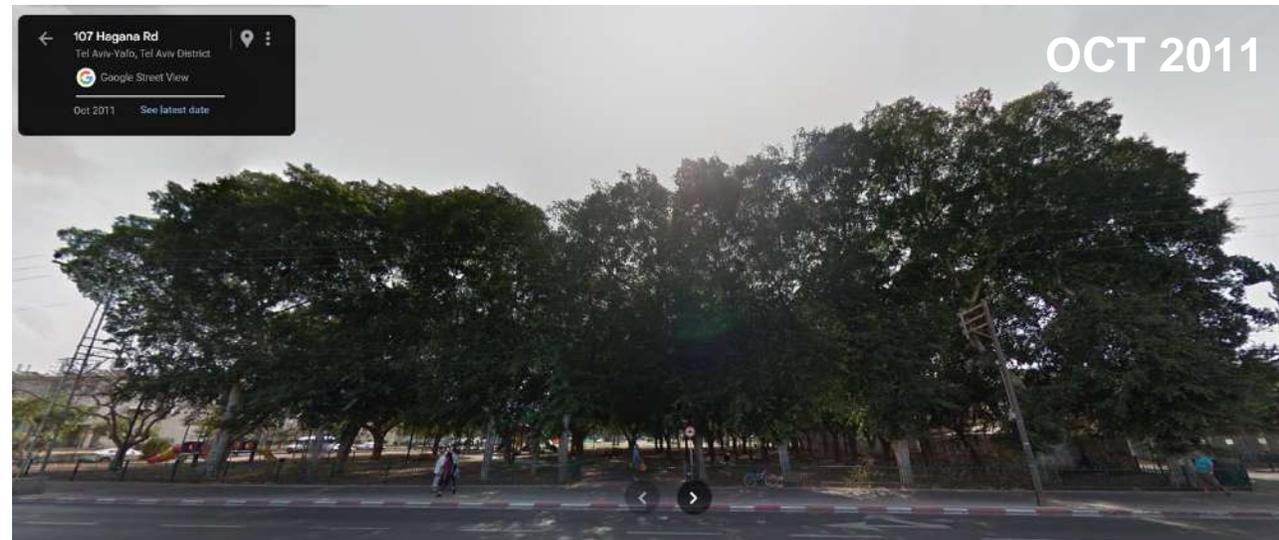
25 השירות המטאורולוגי: תרחישי ייחוס לאירועי מזג אוויר קיצוניים בישראל, דוח # 50800612, 2015.

MedEcc, 2019 26

Nicholls, et al. 2007 27

Moatti & Thiébaud, The Mediterranean Region under Climate Change, 2016. 28

פגיעות בעצים ותיקים - גן התקווה שילוב של מס' גורמים (עבודות פיתוח + מזיק)

נטיעת עצים עם שק השקייה – לא מספק את המענה לעץ צעיר

- 43% מהעצים הצעירים בעיר מושקים בשקי השקייה 4700.
- ההנחיה העירונית: מילוי שק 70 ליטר פעם בשבוע.
- בתכנית שנתית של מדור מים – חיבור העצים למערכות השקייה ממוחשבות.

פתרונות טכנולוגיים בשימור עצים עירוניים

איור 17: מפת תיערוף פעולה עירונית לעיבוי צל ולשימור צל

איור 13: מפת מדד ההצללה בכל מקטעי הרחובות בעיר, 6 באוגוסט

Shading Trees, Rothschild
Boulevard, © Shutterstock

עמודי
התווך של
היער
העירוני
העצים
הוותיקים
והבוגרים